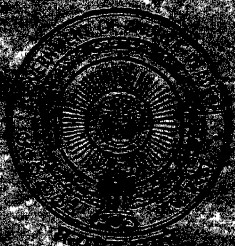

Vol. XII

No. 12

1955 March 1956

MADHYA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

[Part II — Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

43rd Day of the Sixth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 14th March, 1958.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(See Part I)

REFERENCE TO THE APPOINTMENT OF
DR. B. GOPALA REDDY, AS MINISTER OF STATE
IN THE CENTRE.

శ్రీ కె. వెంకటరెడ్డి (నందిపాడు) : అధ్యక్షా! ఆర్థిక మంత్రిగారు కేంద్ర మంత్రివర్గంలో మంత్రిగా పోతున్నారని ప్రతికలలో చూశాము. దాని విషయం తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి (ఎన్. సంజీవరెడ్డి) : ఇవాళే అఫీషియల్ ఎనౌన్స్ మెంట్ వచ్చింది. వారిని మినిష్టర్ అఫ్ స్టేట్ ఫర్ ఎకనిమిక్ ఎఫైర్స్ గా తీసుకొన్నందుకు మనమంతా చాలాసంతోషించాలి. వారిని అభినందించాలి. (హర్షధ్వనులు) ఈవార్త, వారు బడ్జెటు జనరల్ డిస్కషన్ కు సమాధానం చెబుతూన్న రోజుననే అందింది. కాని, కన్ఫర్రెన్స్, అఫీషియల్ ఎనౌన్స్ మెంట్ రాకముందే సభ్యులకు చెప్పటం కష్టమైంది. కాబట్టి జ్ఞమించండి. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ తరపున మొట్ట మొదట వారు మినిష్టర్ గా అక్కడకు వెళుతున్నారు. చాలాసంతోషము. వీరు ఇండిపెండెంట్ గా మినిష్టర్ అఫ్ స్టేట్ ఫర్ ఎకనిమిక్ ఎఫైర్స్ గా ఉంటారు. మొన్ననే జనరల్ డిస్కషన్ లో, కేంద్రంలో ఒక్కరైనా మనమంత్రి లేరని, సభ్యులంతా ఆక్షేపించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్వదిన తర్వాత, మొట్టమొదట మన

[14th March, 1958]

చీఫ్ సెక్రటరీని పంపాము. ఒక ఛీఫ్ జస్టిస్ ను అక్కడకు పంపాము. మా కాంగ్రెసు పార్టీ తరపున శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారిని సెక్రటరీగా పంపాము. ఇప్పుడు మినిస్టర్ ను పంపుతున్నాము. కమ్యూనిస్టులకూడ వారి పార్టీ తరపున వాళ్ల జనరల్ సెక్రటరీగారిని పంపిస్తారని ఆశిస్తున్నాము. ఇప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కూడ భారతదేశంలో ముఖ్యమైనదిగా గుర్తింపబడుతోంది. గోపాలరెడ్డి గారిచే కాకుండా, తలవనితలంపుగా సికింద్రాబాదునుండి పార్లమెంట్ సభ్యుడుగా ఉన్న అహమ్మద్ మొహిద్దీన్ గారిని డిప్యూటీ మినిస్టర్ గా నియమించి నట్లు అఫీషియల్ ఎనౌన్స్ మెంట్ వచ్చింది. ఇవి మనం కోరుకొన్నదానికన్నా ఎక్కువగానే వస్తున్నాయి. దీనికంతా కారణం — మనం సభ్యులతో, ఐక్యతతో చక్కగా యీ కార్యక్రమాన్ని నడుపుకొంటున్నామన్న ఆఖిప్రాయంతో పెద్దలు మనలను గౌరవిస్తున్నారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ గౌరవాన్ని మనం నిలుపుకోటానికి ప్రయత్నించాలనికూడ కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వీరికి ఏ పోర్టుఫోలియో ఇస్తున్నారు ?

శ్రీ సంజీవరెడ్డి : ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంటును రెండుమూడు భాగాలుగా విభాగిస్తారు. రెవిన్యూ, ఎకనమిక్ ఎక్స్ పెండిచర్ వగైరా భాగాలుగా విభాగిస్తారు. ఆ ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంటులోగల భాగాల్లో ఒక భాగం వీరికి ఇచ్చారు, వీరు సంపూర్ణమైన అధికారంలో ఉంటారు. వారు ఆ పోర్టుఫోలియోకి ఇండిపెండెంట్ చార్జి తీసుకుంటారు. ఎవరికింద ఉండటం అన్నది లేదు.

POINT OF ORDER REGARDING CRITICISING TRIBUNALS

మిస్టర్ స్పీకర్ : నేను మొన్నటి Point of order regarding Criticising Tribunals విషయాలలో ఒక రూలింగ్ ఇస్తానన్నాను. కావాలని నిన్న ప్రత్యేకంగా రావి నారాయణరెడ్డిగారు అడిగారు. ఆనాడు రెండు విషయాలు జరిగాయి. ఒకటి ఏమిటంటే — లేడీ మెంబరుగారు స్పీకర్ స్థానములో ఉన్నప్పుడు ఆనరబుల్ మెంబర్ ఆఫ్ అసోసియేట్ ఒకటి సజస్ట్ చేశారు. వారు బ్రిట్టు నల్ మీద క్రిటిసైజ్ చేస్తూంటే, ఆవిధంగా చెప్పవద్దని ఆమె చెప్పగా, “అప్పుడే తీర్పు ఇవ్వకుండా, స్పీకర్ గారు వచ్చేదాకా ఆపి, స్పీకర్ గారు వచ్చిన తర్వాత తీర్పు ఇవ్వవలసిందని” వారు చెప్పారు. కాని కొంతమంది “ఆమె చైర్ లో ఉన్నారు; ఆమెను గురించి అట్లా అనటం, ఆమె గౌరవానికి లోపం” అని అన్నారు. ఆమె మొట్టమొదట ఆ అఖిప్రాయం ఏర్పరుచుకొని, ఆయన చెప్పిన ఫజషన్ విత్ డ్రా చేసుకోవలసిందని ఆ అసోసియేట్ మెంబరును కోరింది. తరువాత, వారు చెప్పింది విన్న తరువాత, “అందులో ఏమీ లేదు కనుక విత్ డ్రా చేయ

14th March, 1958]

వల్లసిన అవసరం లేదు" అన్నారు. ఆమెకు అటువంటి హక్కు ఉన్నది. ఆమె సరిగానే చేశారు. She acted rightly — "దానిని విత్ డ్రా చేయిస్తావా, లేదా అనటం" న్యాయం కాదు. అప్పుడు జరిగిన డిస్కంప్లైన్ వివరాలు ఆమెకు ఆ విధంగా తోచవచ్చును. తర్వాత కూడా రివోక్ చేసుకోవచ్చు. అసలు, అది చాలా చిన్న విషయం. "అయ్యో, స్పీకర్ గారు వచ్చిన తరువాత చూడండి" అన్నారు. మేము చీఫ్ మినిస్టర్ గారు వచ్చేదాకా చూడండి ఒక మంత్రిగారిని కోరితే తప్పా? అట్లాగే డిప్యూటీ స్పీకర్ ను గాని, పేనల్ అఫ్ చైర్ మెన్ ను గాని. "స్పీకర్ వచ్చేదాకా చూడండి" అని చెప్పినంత మాత్రాన తప్పుకాదు. ఆమె చేసినది సరైనది. ఇక దాని విషయంలో తగాదా లేదు.

కార్యకలాపామంత్రి (శ్రీ డి. సంజీవయ్య) : అధ్యక్షా! ఒక విషయం ఒక సభ్యులు చెప్పిన తర్వాత "అది చెప్పటం న్యాయం కాదు. దానిని విత్ డ్రా చేసుకోండి" ఒక రూలింగ్ ఇచ్చారు. రూలింగ్ ఇవ్వక పూర్వమే సభ్యులు ఏమి చెప్పారు, వారు చెప్పింది న్యాయమా, కాదా, అని విచారణచేసి రూలింగ్ ఇచ్చి ఉంటే బాగుండేదేమో —

మిస్టరు స్పీకర్ : నేను ఒకసారి రూలింగ్ ఇచ్చి, మరునాడు కాదని చెప్పాను. అటువంటి హక్కు ఉంది గనుక తగాదా లేదు. అటువంటి హక్కు ఆమెకు ఉంది. అందులో తగాదా లేదు.

శ్రీ యన్. కె. వి. కృష్ణావతారం (తాడేపల్లిగూడెం—జనరల్) మొన్న శ్రీమతి లక్ష్మీకాంతమ్మగారు చైర్మన్ హోదాలో ఒక రూలింగ్ ఇచ్చారు. ఇప్పుడు, మీరు యిచ్చిన రూలింగ్ ఏమిటి?

మిస్టరు స్పీకర్ : నేను నా అభిప్రాయం చెబుతున్నాను. అసలు, ముఖ్యమైన పాయింట్ ఒకటి ఉంది. బ్రిటన్ లోను ఎంతవరకు క్రిటిసిజ్ చేయవచ్చును అన్న విషయం చాలా కాంప్లికేటెడ్ మేటర్. అది ముఖ్యమైనది. ఇప్పుడు ఇది చాలా చిన్న విషయము. ఆమె చేసింది బాగుంది. "ఇట్లాంటిది వచ్చినప్పుడు తంటా ఇవ్వకండి" అని నేను జనరల్ గా మెంబర్స్ కు సలహా ఇస్తున్నాను.

ఇది అసలు difficult question. అయినా ఇది అనుకున్నంత difficult question కాదనుకోండి. మాన Constitution లో ఉన్నది ఏమిటంటే: "పైకోర్టు జడ్జిలను గురించిగాని, సుప్రీమ్ కోర్టు జడ్జిలను గురించిగాని ఎవ్వరుకూడ ఏమీ మాట్లాడకూడదు," అని ఉన్నది. "వారి Conduct గురించిగాని, వారు జరిపే procedure ను గురించిగాని ఏమీ మాట్లాడకూడదు" అని ఉన్నది. India Constitution లో 211 వ సెంటు ఆర్టికల్ ఏమి చెబుతున్నదంటే:-

[13th March, 1958]

“No discussion shall take place in the Legislature of a State with respect to the conduct of any Judge of the Supreme Court or of a High Court in the discharge of his duties.”

ఇప్పుడు నిన్న యిక్కడ అసెంబ్లీలో జరిగిన విషయమును గురించి మాట్లాడుతున్నాను. ప్రభుత్వము ఏర్పాటుచేసిన Tribunals ఉన్నారు. ఈ Tribunals High Court Judges మాదిరి కాకపోయినా, వారియొక్క Conduct ను గురించి బొత్తుగా discuss చేయకూడదు. వారు High Court Judges category క్రిందికిరారు. Tribunal యొక్క మెంబర్లలో ఎవరైతే నా mislhave చేస్తే, ఆ విషయమును గురించి యిక్కడ అసెంబ్లీలో discuss చేయటానికి అసెంబ్లీ మెంబర్లకు హక్కు ఉన్నది. కాని High Court Judges ను గురించి, Supreme Court Judges ను గురించి ఇక్కడ అసెంబ్లీలో discuss చేయటానికి మెంబర్లకు హక్కు లేదు. మనకు వారికి ఎలాంటి సంబంధము లేదు. కనుక మనము ఈ విషయము మాత్రము జాగుగ గుర్తించాలి. కాని మొన్న యిక్కడ మెంబర్లు విమర్శించినది చూస్తే ప్రభుత్వము Law తెలియనివారిని Tribunals గా వేస్తున్నారు, వారు labours విషయములో సానుభూతి లేకుండా, అన్యాయాలు చేస్తున్నారు అని అన్నారు. కొంతమంది, Tribunals ఎన్ని కేసులు మా పక్షము చేశారు అనిగూడ criticise చేశారు ఫలానావారిని Tribunals గా ప్రభుత్వము వేసింది; వారు చేసేది అంతా అక్రమమే, ప్రభుత్వానికి ఇష్టమువచ్చినట్లుగా ఎవరెవరినో Law తెలియనివారిని, లేబరుమీద సానుభూతి లేనివారిని వేశారని అన్నారు. కాని ఇలాంటి విమర్శలు చేయడము అనేది అసెంబ్లీ రూల్సులోని 217 వ రూలు క్రిందకు వస్తుండా, రాదా అనేది మనము చూచుకోవలసి ఉన్నది. మన రూల్సు ప్రకారం చూస్తే ఈ Tribunals కూడ Judicial Officers క్రిందకే వస్తారు. వీరిని హైకోర్టువారు appoint చేసినను, ప్రభుత్వము appoint చేసినను, వీరందరు ఇతర Judges category క్రిందకే వస్తారు. ఈ Judicial Officers, వారు Judges అనండి, Tribunals అనండి, Magistrates అనండి. వీరు మూడురకాల Judicial Officers గా విభజించబడ్డారు. వీరందరు High Court క్రింద సగము, ప్రభుత్వము క్రింద సగము అధికారాలతో Magistrates గా పనిచేస్తుంటారు. Judiciary నుంచి Executive ను separate చేసిన తరువాత కొంతమంది Judicial Magistrates గా పనిచేసేవారు ఉన్నారు. కొంతమందికి Tribunals అని పేరు పెట్టి Estates Abolition Act ను గురించిన తగాదాలు, లేబరుకు సంబంధించిన తగాదాలు, యిలాంటి కేసులు అన్ని విచారించటానికి ప్రభుత్వము appoint చేసి function చేయమన్నారు. ఈ కేసుల కొరకు వీరిని ప్రభుత్వము చేత Tribunals అనే పేరుతో appoint చేయబడినప్పటికీనీ, వీరందరుకూడ

14th March, 1958]

Judges మరియు Judicial Officers క్రిందకే వస్తారు. కనుక ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఇక్కడ అసెంబ్లీలో discuss చేయవచ్చునా, లేదా, చేయదలిస్తే Legislative Assembly కి సంబంధించినంతవరకు Rule 217 of the Andhra Assembly Rules యొక్క scope ఎంతవరకు ఉన్నది అనేది మనము చూచుకోవలసి ఉన్నది. Limitation on Debates అనే Heading క్రింద అసెంబ్లీ రూల్సులో ఏమి వ్యాసీయున్నదో చూడండి.

“Limitations on debates:—Every speech must be strictly relevant to the matter before the Assembly.

217 Rules to be observed by members while speaking:—

A member, while speaking, shall not—

(iv) reflect upon the conduct of the President or Governor or any Court of Justice”.

ఈ రూల్సు ప్రకారము ఇది Court of Justice అని ఉన్నది. కనుక Courtsను గురించి మనము ఏవిధముగాను, ఎవరిమీదను reflect చేయకూడదు అని మన అసెంబ్లీ రూల్సులోని 217 వ రూల్సులో కన్పిస్తున్నది. మద్రాసు అసెంబ్లీ రూల్సులోకూడ 1. Shall not reflect upon the conduct of the President or Governor or any Court of Justice” అని ఇదే మాదిరి రూలు ఉన్నది. ఇక్కడ ఇదివరకు ఉన్న హైదరాబాదు ప్రభుత్వముక్రింద ఉన్న అసెంబ్లీరూల్సులో కూడ అట్లాగే ఉన్నది. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వములోకూడ కొంచెము మెచ్చుతక్కువగా ఇదే మాదిరి రూలు ఉన్నది. ఇప్పుడు రావి నారాయణరెడ్డిగారు చెప్పేది ఏమిటంటే, India Constitution లో ఎంతవరకు ఉన్నదో, అంతవరకే తప్ప, తక్కినది ఏమీ చేసినను Ultra-vires యే అవుతుందని అంటున్నారు. Ultra-vires అంటే ఎట్లా? Constitution లో చాలా strict గా వ్రాయబడి ఉన్నది దానిని గురించి ఏ విధముగాను ఎవ్వరును జోక్యము కలిగించుకోకూడదు అని ఉన్నది. ఆ article కు లోబడి మన అసెంబ్లీ రూల్సు ఎంతవరకు frame చేసుకుంటే అంతవరకే discuss చేసుకోవచ్చును. ఇంతవరకు చేయకూడదు అనే విషయమును గురించికూడ మనము రూల్సు frame చేసుకోవచ్చును.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి (భువనగిరి):- అధ్యక్షా ! ఈ విషయమునుగురించి నేను Point of Order ఒకటి raise చేస్తున్నాను. మన అసెంబ్లీ రూల్సులోని 217(4) వ Rule లో “Shall not reflect upon the conduct of the President or Governor or any Court of Justice” అని వ్రాయబడి

[14th March, 1958]

ఉన్నది. ఇందులో “Any Court of Justice” అని clear గా, చాలా విశాల ముగ యీ wording ఉపయోగించబడియున్నది. నా అభిప్రాయములో Rule 217(4) of the Andhra Assembly Rules ultra-vires అని అనుకుంటున్నాను. ఈ Article 211 ను ఇప్పుడు అధ్యక్షులవారు కూడ చదివి వినిపించారు. దానిని గౌరవ సభ్యులందరు శ్రద్ధతో పరిశీలించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

“No discussion shall take place in the Legislature of a State with respect to the conduct of any Judge of the Supreme Court or of a High Court in the discharge of his duties.”

అంటే Constitution క్రింద అసెంబ్లీ సభ్యులయొక్క పౌరసత్వాలకు కొన్ని limitations పెట్టబడినవి. అవి కోర్టులకు, జడ్జీలకు సంబంధించినంతవరకు ఆ limitations పెట్టబడినవి. అదే ఈ 211 వ ఆర్టికల్ లో పొందుపరచబడినవి. అందులో ఒకటే విషయము చెప్పబడియున్నది.

“.....with respect to the conduct of any Judge of the Supreme Court or of a High Court in the discharge of his duties.” ఒక High Court Judge కు వ్యతిరేకముగానై నా, లేక ఒక Supreme Court Judge కు వ్యతిరేకముగానై నా. వారు వారియొక్క విద్యుక్త ధర్మమును నిర్వహించడములో ఏనైనా పొరబాట్లు చేసియున్నట్లైతే, దానిని attack చేసే అధికారము అసెంబ్లీ సభ్యులకుమాత్రము లేదు అనే limitation ఒకటి మాత్రమే Constitution లో పెట్టబడి ఉన్నది. ఇక పోతే మిగిలిన విషయాలలో అంటే కోర్టులకు సంబంధించిన మిగతా విషయాలలో Constitution లో ఏలాంటి limitations కూడ పెట్టలేదు. Rules frame చేసే విషయములో ఈ అసెంబ్లీకి unlimited powers లేవు. Constitution ప్రకారమే అసెంబ్లీకి unlimited powers లేవు. Constitution కు లోబడే ఈ House Rules ను frame చేయవలసి ఉంటుంది. India Constitution లోని 208 వ Article ను అనుసరించి,

“208 (1) A House of the Legislature of a State may make rules for regulating, subject to the provisions of this Constitution, its procedure and the conduct of its business.”

అసెంబ్లీకి unlimited powers లేవు అనే దృష్ట్యా Constitution లో యింకొక procedure కూడ ఉన్నది. ప్రైవోట్ల జడ్జీలయొక్క conduct ను గురించి, Supreme Court Judges యొక్క conduct ను గురించినకూడ, Constitution లో ఆ limitations కూడ ఎందువల్ల పెట్టవలసి వచ్చిందంటే, Constitution లో వేరే Article లో High Court Judges గాని Supreme Court Judges

14th March, 1958]

గాని misbehave చేసిగాని, misconduct చూపించిగాని ఉన్నట్లయితే, వారిని పరిధిమొగ తీసివేయాలి అనే Procedure కూడా పెట్టబడింది. అందువల్లనే ఆ limitations పెట్టబడినవి అందువల్ల యిప్పుడు దానికి Point of Clarification కూడా ఇప్పుడే నేను లేవదీయదలచలేదు. ఈ conduct అనే పదమునకు నిర్వచనము ఏమిటి? దానికి interpretation ఏమిటి? High Court Judges ఇచ్చేటటువంటి Judgements ను Challenge చేయడమునకుగాని, విమర్శించడమునకు గాని అధికారము యీ ఎసింబ్లీకి ఉన్నదా? లేదా? లేకపోతే వ్యక్తిగతముగ కనబడిన వారియొక్క misbehaviourను గురించి, లేకపోతే వారియొక్క incapacity ను గురించి మాత్రమే attack చేయవచ్చునా? లేదా? అనేదికూడా విమర్శించకూడదా అనేదానికి కూడా point of clarification ను నేను యిప్పుడే లేవదీయదలచుకోలేదు. ఇప్పుడు fundamental గా ఉన్నది, 217 (4) వ రూలు ప్రకారము గవర్నరు విషయములోను, ప్రెసిడెంటు విషయములోనూ ఎవ్వరు గూడా విమర్శించకూడదు అనేదానికి నాకేమి ఆక్షేపణలేదు. కాని Constitution లో విశాలముగా, limitations పెట్టనిదే రూల్సులో పెట్టడము మాత్రము Rule 217(4) of the Assembly Rules ultra vires అనే నేను భావిస్తున్నాను. ఏ Civil liberty గాని, ఏ పౌరసత్వ హక్కులుగాని Constitution ఇచ్చిందో అందులోకొన్ని limitations మాత్రము Constitution పెట్టింది. ఆ limitations ను చాటి ఈ అసెంబ్లీ అలాంటి రూలును frame చేయడము ultra-vires అని నాయొక్క అభిప్రాయము. Constitution గౌరవ సభ్యులకు ఇవ్వనటువంటి హక్కును యీ రూలుద్వారా లాగుకునే వీలులేదు. వారికి unlimited powers లేవు గనుక, దీనిని గురించి అధ్యక్షులవారు ప్రత్యేకంగా రూలింగు యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే ఇది సభ్యులయొక్క పౌరసత్వపు హక్కులకు సంబంధించిన విషయము గనుక, దీనికి అధ్యక్షులవారి రూలింగు అవసరము గనుక రూలింగు యివ్వమని కోరుతున్నాను.

The Minister for Planning (Sri V. B. Raju): What the hon. Member has contended is that the rule relating to the subject is *ultra-vires* of the Articles of the Constitution and he mentioned that the rules must be framed subject to the provisions of the Articles of the Constitution. What is said in the Constitution is that the conduct of High Court Judges and Supreme Court Judges shall not be questioned. Supposing, we make a rule that their conduct could be questioned, then it becomes *ultra-vires*. There is no bar or impediment before the Assembly to impose or to have self-restraint. Supposing, the hon. Assembly decides that we shall not discuss this

[14th March, 1958]

or that, that is not *ultra-vires*. It is self-imposed restraint. It is only to keep the dignity and the level of debate in the House that we have some restraint on us. And I think we are perfectly within the purview and within the limits that have been imposed on us, and it is never *ultra-vires*.

Sri M. Rajeswara Rao (Divi-Reserved) : Mr. Speaker, Sir. If I remember correct, the comment made was with regard to the appointment of judges made by the Government and not with regard to the discharge of functions by the judges after they are appointed. So, this is only by way of clarification before the hon. Speaker gives his ruling. I request that the ruling may also have a reference to this point.

శ్రీ వి. రత్నసభాపతి (బిచ్చెర్ల):- అధ్యక్షా, మీరు raise చేసిన point కు యిప్పుడు వచ్చిన point కు తేడా ఉన్నది. వెంకటేశ్వర్లుగారి ఉపన్యాసంలోని కొన్ని భాగాలకు మాత్రమే యీ Ruling వర్తిస్తుందనుకొంటాను. వారు Tribunals' Conduct గురించి మాట్లాడలేదు. Appointments గురించి మాట్లాడినారు. అది గమనించవలసిన విషయం. Appointments ను గురించి అసెంబ్లీలో criticise చేయకూడదనిగాని, condemn చేయకూడదనిగాని Constitution లో ఎక్కడా లేదు.

Sri V. B. Raju : I think there is a point of Order raised by an hon. Member. I submit that a ruling should be given first on that, and the subject matter relating to the speech may be taken up later on. These two things are quite different.

శ్రీ వి. రత్నసభాపతి:- ఇవి ఒక point. వెంకటేశ్వర్లుగారు దీనిని గురించి మాట్లాడలేదు. Appointments గురించి మాత్రమే మాట్లాడినారు. Appointments ను గురించి మాట్లాడకూడదని Constitution లో ఎక్కడా లేదు. "Reflect on the conduct of the President, Governor and any Court of Justice." అని Constitution లో clear గా ఉన్నది. అది రావినారాయణరెడ్డిగారు చదివి వినిపించారు. High Court Judge కీ, Supreme Court Judge కీ-యీ ఇరువురికి మాత్రమే పరిమితమై Constitution లో ఉన్నది. అయితే, Tribunal అనేది Court of Justice క్రిందకు వస్తుందా, లేదా యని మనం యిప్పుడు ఆలోచించవలసియున్నది. Tribunals యొక్క అధికారాలకు, Procedure కు, Court of Justice కు ఉన్న Procedure కు చాలా తేడాలున్నాయి. కాబట్టి Tribunals అనేవి Courts of Justice క్రిందకు

14th March, 1958]

రావని నా అభిప్రాయం. Constitution లో ఉన్నదానికి, ఇక్కడ ఉన్న Rule కూ సంబంధం లేదు. కాబట్టి Tribunals ను విమర్శ చేసే అధికారం మనకు సంపూర్ణంగా ఉన్నదని నేను భావిస్తున్నాను.

. శ్రీ జె. ఆనందరావు (మెట్ పల్లి) : Conduct అనేపదం యొక్క నిర్వచనంలో రెండు అర్థాలు ఉన్నాయని రావి నారాయణరెడ్డిగారు సెలవిచ్చారు, నా దృష్టిలో Judge గారు విచక్షణ చేసేటప్పుడు సరైన విచక్షణ చేశారా, లేదా అని ఆ Judge ని మనం పేర్కొనడం, వారిపై ఆరోపణలు చేయడం సరైనది కాదు. కాని Tribunalకు సంబంధించినంతవరకూ, అర్హతానర్హతలను, యోగ్యత, అయోగ్యతలను గురించిన్నీ, విచక్షణచేసే పద్ధతిని గురించిన్నీ మాట్లాడడానికి సభ్యులకు హక్కు ఉన్నదని నా అభిప్రాయం. అయితే, వారి విచక్షణలో తప్పు చేశారా, ఒప్పుచేశారా అనే విషయమై మాట్లాడే అర్హత సభ్యులకు ఉండకూడదు. Judge చేసేటప్పుడు ఏ procedure ను అవలంబించారో అది సరైనదా; కాదా అనే కాని ఆ జడ్జియొక్క అర్హతానర్హతలను గురించి చర్చించే అవకాశం సభ్యులకు ఉండకూడదు. కాబట్టి conduct ను గురించి ఆ విధంగా వ్యాఖ్యానం చేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇందులో రెండు విధాలుగా ఉన్నది, వారు ఎన్ని కేసులు లేబరు పజాన చేశారు? అనగానే పక్షపాతం వహించారనే అర్థం వస్తుంది. వారిది capitalist mind అనే పద్ధతిలో చెప్పేవన్నీ reflections. అంతేకాని appoint చేయడంలో వారిని వేయలేదు, వీరిని వేయలేదు అనేది కాదు. Law తెలియనివారు, capitalist mentality గలవారు, వారు లేబరు పజాన పనిచేయరు. కాబట్టి వీరిని appoint చేస్తే ప్రయోజనంలేదు, మమ్ములని consult చేసి, మరి appoint చేయండి' అనే మాటలున్నాయి. కనుక యిది 'they reflect upon the conduct' అనే దాని కిందవస్తుందని నా అభిప్రాయం.

రెండవది, 'Court of Justice' అనే విషయంలో May's Parliamentary Practices' లోని rules వంటివి. కూడా మనకు వర్తిస్తాయి. మనం follow అవుతున్నాము. House of Commons లోని విధంగానే Lok Sabha లోని వాటినికూడ అనుసరిస్తున్నాము.

"Breaches of orders in speaking లో 'They should not speak against persons in high authority' 'unless upon a substantive motion, for that purpose, upon the conduct and persons in authority' అని కూడా ఉన్నది. తరువాత 'words against the cha-

[14th March, 1958]

racter, proceedings of either House' — Members గురించి కూడ మాట్లాడకూడదన్నారు.

కాబట్టి general principles అన్నీ ఉన్నాయి. అట్లా అయితే సభ్యుల యొక్క character గురించి మాట్లాడవచ్చా? ఎందుకు మాట్లాడకూడదు? అనేవి వస్తాయి. కాబట్టి High Court గురించి Constitution లో ఉన్నది సర్వత్రా apply అయ్యేదికాదు. ప్రైవేట్ వారి హక్కుల గురించి, హోదాల గురించి సంబంధంలేదు. వారిజీతాలను గురించి discuss చేయకూడదు. General గా Members యొక్క conduct గురించి మాట్లాడకూడదు. ఆ విధంగా వే స్పీకరులను గురించినా మాట్లాడకూడదు. ఒక list ఉన్నది.

“A member while speaking may not allude to a debate in the same session, speak against or reflect upon the determination of the House, allude to debates in either House of Parliament, utter treasonable or fictitious words...” అని ఉన్నది.

ఆ list ప్రకారమే యివన్నీ వస్తాయి. generalగా మనం Rules తయారు చేసుకోవచ్చును. Lok Sabha చేసినది, Hyderabad House చేసినది, Madras House చేసినది. మనం వాటిని అనుసరిస్తున్నాము. We are following the procedure that is followed in the House of Commons. అందువల్ల ‘Reflect unless upon a substantive motion for that purpose, and on the persons in authority’ వారు యిచ్చిన list లో యిదికూడా ఉన్నది.

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి.- అధ్యక్షా! మీరు సలహా యిచ్చిన విషయాలను గురించి నేను కొందరి lawyers తో ఆలోచించాను. నాకు Constitutional Law అంతగా తెలియదు. British Parliament కు unlimited powers ఉన్నాయి వారు ఎటువంటి Rules అయినా చేసుకోవచ్చు. వారిది written Constitution కాదు. Convention రూపంలో వస్తుంది. కాని మన Constitution అటు వంటిది కాదు. మనది Written Constitution. మన House కు unlimited powers లేవు. కాబట్టి, ఒకవేళ Constitution లో ఏదైనా ఒక subject ను గురించి ఏమీ ఉండకపోతే మనం Rules చేసుకుంటే ఫరవాలేదని భావించవచ్చు. కాని, Courts కు సంబంధించిన విషయాలు కొన్ని specific గా మన Constitution లో ఉన్నాయి కొన్ని limitations ఉన్నాయి. Constitution లో సభ్యులకు ఉండిన హక్కులను లాక్కోవడమనేది పూర్తిగా ultra-vires అని నా అభిప్రాయము.

14th March, 1958]

శ్రీ వి. బి. రాజు : మర్యాదగా మాట్లాడుకోవాలని మనం limitations పెట్టుకోకూడదా?

శ్రీమతి సి. అమ్మన్నరాజు (అత్తిలి) : అధ్యక్షా ! ఇప్పుడు మనకు కొన్ని Rules ఉన్నాయి. Rules కు సంబంధించిన discussion లో తప్ప, ఆ Rules సరికావని, ఎప్పుడువడితే అప్పుడు discuss చేయడానికి వీలుందా అని నేను మిమ్ములను అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు వారు ultra-vires అన్నారు. కనుక ఈవిషయం వచ్చింది. Constitution లో ఉన్నవాటిని గురించి మనం Rules చేసుకోడానికి general గా అధికారం ఉన్నది. ఇక దీనిని గురించి నేను సభాకాలమును వృథా పరచడలనుకోలేదు. ఎవరో లాయర్లు చెప్పారని నారాయణరెడ్డిగారు చెప్పినంత మాత్రాన నేను ఒప్పుకోను. Advocate-General వ్రాసి ఇస్తే అప్పుడు దానిని గురించి ఆలోచిస్తాము. అంతేకాని, ఎవరో చిన్న లాయరులు నారాయణరెడ్డిగారి ద్వారా కబురంపినారు అంటే నేను వినడలనుకోలేదు.

రూల్సులో ఉన్నవి 'మే' పార్లమెంటరీ ప్రాక్టీసులో 'even Magistrates' అని ఉన్నది. If they reflect on the Conduct of Magistrates, the Speaker took objection.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : బ్రిటిష్ పార్లమెంటుకు unlimited powers ఉన్నాయి. మనకు అలాంటి పవర్లు లేవు.

మిస్టర్ స్పీకరు : మనకుకూడ unlimited powers ఉన్నవి. మీతో ఫలానా దానినిగురించి మాట్లాడకూడదని చెప్పిన లాయర్లు మన పవర్లును రిస్ట్రైన్ చేస్తున్నారు. కనుక ఆ opinion మీరు తీసుకోవద్దు. నిన్న వారు చేసిన రిమార్కులు సరియైనవి కావు. అలాంటిది ఎవ్వరు చేయవద్దు. ఫైర్మగా వున్న లేడీ మెంబరుగారు కరెక్టు రూలింగ్ ఇచ్చారు. ఇప్పుడు నేను చేయవలసింది ఏమీ లేదు. ఆమె ఇచ్చిన రూలింగుతో నేను ఏకీకరిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగల్రాయ నాయుడు (వేపంజేరి) : అధ్యక్షా ! అసెంబ్లీ రూలు 74 క్రింద చక్కెర ఫ్యాక్టరీ గురించి మనవిచేసినాను....

మిస్టరు స్పీకరు : రేపు వస్తుంది.

BUDGET - DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND NO. X—Heads of State, Ministers and Headquarters Staff.—Rs. 1,14,16,100

DEMAND NO. XI—State Legislature.—Rs. 38,72,700

Sri N. Sanjeeva Reddi : Mr. Speaker, Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move :

[14th March 1958]

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,14,16,100 under Demand No. X—Heads of State, Ministers and Headquarters Staff.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 38,72,700 under Demand No. XI—State Legislature.”

Mr. Speaker : Motions moved.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్షా ! 10, 11 సంబంధ డిమాండులను సభ అంగీకారమునకై పెట్టబడినవి. పదవ డిమాండుకు 114 లక్షల 16 వేల ఒక వంద; పదకొండవ డిమాండుకు 38,72,700 మంజూరు చేయవలసిందిగా కోరుచున్నాను. నేను ఇప్పుడు పాలిని స్పీట్ మెంటు ఏదీ చేయుటలేదు. అత్యవసరమైన ఈ రెండు డిమాండులను ప్యాసుచేయమని సభ్యులను కోరుచున్నాను. ఒక డిమాండులో మన సభాసమావేశమునకు గవర్నరు, మంత్రులు, సెక్రటేరియట్ కు సంబంధించినది. ప్రజాస్వామిక సిద్ధాంతమును బలపరచడం ఎంత అవసరమో నేను చెప్పి పనిలేదు. ప్రభుత్వము చాలా అవసరమైన ఖర్చు మాత్రమే చేస్తున్నది. ఎన్నికలను జరుపుటలో, ప్రభుత్వములను ఏర్పాటు చేయుటలో, సమావేశాలను జరుపు కొనుటలో ఎంత ఖర్చు అయినా సరే వాటిని చేయక తప్పదు. అవసరమైతే ఇతరచోట్ల ఖర్చులను తగ్గించుకోవచ్చుగాని ఈ పద్ధతిలో మాత్రం వీలుకాదు. ఇంకా ఎన్నికల కయ్యే ఖర్చులో ఎక్కువైనా మనం తప్పక అంగీకరించవలసిందే. వాటిద్వారా ప్రజాస్వామిక సిద్ధాంతమును బలపరచుకోవలసిందే. సభ్యులు ఎన్నికలగురించి ఏమైన మంచి సూచనలు చేస్తే ప్రభుత్వం తప్పక ఆలోచిస్తుంది. గత 15 నెలలుగా ప్రతిపక్ష సభ్యులు చేసిన ఉపన్యాసములనుబట్టిగాని, ఇతర సభ్యుల ఉపన్యాసములను బట్టిగాని ఇప్పటివరకు జరిగిన ఎన్నికలలో లోపాలు ఎక్కువగా లేవని అనుకొనుచున్నాను. ఎన్నికలు జరిపే పద్ధతి, ఎన్నికల ఉద్యోగస్తుల విధానం చాలా సవ్యంగానే ఉన్నదని నేను భావిస్తున్నాను. ఎక్కడో ఏ ఎన్నికలలో ఎవరు గెలిచినా, ఎవరు ఓడినా, పోటీచేసినవారిమధ్య తర్జనభర్జనలు అక్కడక్కడ జరిగినా ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులు సక్రమంగా, న్యాయంగా, సవ్యంగా ఎన్నికలను జరిపినారనే మనమంతా భావిస్తున్నాం. కాబట్టి ఖర్చు తప్పనిసరిగా ఓటుంది.

ఇక అసెంబ్లీలో ఎవరైనా సూచనలు చేస్తున్నప్పుడు జాగ్రత్తతో చేయవలసి ఉంటుంది. ఒక్కొక్క సభ్యుడు లక్ష ప్రజానీకమునకు ప్రతినిధిగా ఇచ్చట ఉన్నాడు. కొన్ని ఉపన్యాసములు విన్నప్పుడు నాకు చాలా విచారం కలిగింది. ఎక్కడో బహిరంగ సభలలో లేక రాజకీయ వాద ప్రతివాదములు జరుగుతున్నప్పుడు, చేయవలసిన ఉచిత పూరిత ఉపన్యాసములను ఇచ్చట చేయుటవల్ల ప్రభుత్వమునకు, ప్రజాస్వామ్యానికి ఏమాత్రమూ ఉపయోగపడవని మనవి చేయుచున్నాను.

13th March, 1958]

ముఖ్యంగా నిన్న డిమాండుపై మాట్లాడుచూ మంత్రులు పల్లెటూర్లుకు పోరుగదా, పోయినట్లు T. A. Bills మాత్రం ప్రాసుకుంటున్నారని ఒక సభ్యుడు చెప్పినారు. ఆ విషయం విన్నప్పుడు ఏ లెవెల్ కు ఇక్కడ ఉపన్యాసములు దిగజారిపోయినవో, నాకు ఎంత బాధ కలిగిందో చెప్పలేకుండ ఉన్నాను. అలాగ ఎవరైనా చేసి ఉంటే ఈ ప్రభుత్వమునకేకాదు, ఆంధ్రదేశానికే సిగ్గుచేటు అని చెప్పుచున్నాను. దయచేసి అలాగ ఏ మంత్రి చేసినాడో చెప్పమని అడుగుచున్నాను. బాధ్యతకలిగిన సభ్యుడు, ఏ పార్టీవారైనా సరే మాట్లాడునప్పుడు దానిలో కనీసం 10% అయినా నిజం ఉన్నదా అని ఆలోచించుకోవాలి. High level of standard ను నిర్మించుకోక బజార్లలో మాట్లాడినట్లు మాట్లాడినచో చిన్న చిన్న వార్తాపత్రికలు, చెడుప్రాతలు ప్రాయుటకు ప్రోత్సాహ మిచ్చినట్లు అవుతుంది. ప్రభుత్వంలో జరుగు లోపాలను, మంత్రులు చేసిన తప్పులను స్పెసిఫిక్ గా చెప్పితే విచారించి తగు చర్య తీసికొనుటకు సాధ్యమౌతుంది. ఆ విధంగా మనం level of standard ను పెంచుకోక పోయినట్లయితే మన గౌరవమును, అసెంబ్లీయొక్క, రాష్ట్రంయొక్క గౌరవమును కించపరచినవారౌమౌతాము. మంత్రుల గౌరవం కాదు. మంత్రులు ఈవేళ ఉండవచ్చు రేపు లేకపోవచ్చు. మన గౌరవమును, మన రాష్ట్ర గౌరవమును, శి కోట్ల 30 లక్షలమంది గౌరవమును కాపాడవలసిన బాధ్యత మన అందరిమీద ఉన్నదని గుర్తెరిగి ఉపన్యాసములు చేస్తే బాగుంటుందని నేను మీ ద్వారా వినయపూర్వకంగా మనవిచేయుచున్నాను.

మన ఆంధ్రదేశంలోని దినపత్రికలన్నీ చదువుతాను. విశాలాంధ్రను మరీ జాగ్రత్తగా ఉపయోగబడే political criticisms ఉంటువనే దృష్టితో చదువుతాను. డజన్లలో ఉన్న వార పత్రికలను చదువుటకు వ్యవధిలేదు. కొన్ని వార పత్రికలను చూచి వాటిని చదువుటలో కాలయాపన చేయుట అనవసరమనిపించింది. కాని మన Information Department నాకు కొన్ని cuttings పంపిస్తుంటారు. అలాంటి cutting ఈ రోజున నా చేతికి వచ్చింది. అది చూచి మా మిత్రుడు జె. వి. నరసింగరావు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆయనతో నేను ఇంకా మాట్లాడలేదు. రాత్రి ఏ పదిగంటలకో నాకు ఆ cutting వచ్చింది.

అది ములుకోల పత్రిక. అది చాలా ప్రాముఖ్యమైనదని కొందరు చెబుతూ వుంటారు. ఎవరినో బెదిరించటం, 100, 200 రూ. లో ఇచ్చుకోవటం, సరిదిద్దుకోవటమే ఆ పత్రిక పని. ఆ పత్రిక "కృష్ణా బారేజీపనికి గవర్నమెంటు ఎస్టిమేటు లేకుండానే సంజీవరెడ్డి 10 లక్షల రూపాయలను మంజూరు చేశారు" అని ప్రకటించింది ఎస్టిమేట్స్ తయారు చేయకుండా, సెక్రటేరియట్ లో తెల్పకుండా, డబ్బు మంజూరు చేయకుండా 10 నయాచైసలను కూడ ఇవ్వలేను. నరసింగరావు గారు ఆ వార్త చదివి ఆ పత్రికను ప్రాసిక్యూట్ చేద్దామా? అని అడిగారు.

[13th March, 1958]

వయస్సులో వారు నాతోసమానముగావున్నా అనుభవం తక్కువ. చాలా కాలము నుండి మేము తిట్లు తింటూనే వున్నాము. వారు ఇప్పుడిప్పుడే తింటున్నారు. వారు ములుకోల పత్రికను ప్యాసిక్యూట్ చేయాలని చెప్పారు. వీధిలో పోతున్న మనిషి ప్రక్కనున్న గట్టర్ వై రాయివేస్తే అది అతని ముఖము మీదనే చిందు తుంది. ఈ విధమైన వార్తలు ప్రచురిస్తేగాని వాటి గౌరవము, ప్రతిష్ఠ పెరగవు. ఒకసారి కల్లూరి సుబ్బారావుగారి భార్య లేచిపోయిందని ఒక పత్రిక ప్రచురిస్తే 'నా భార్య చనిపోయి 20 సంవత్సరా లయిందని వారు అందరకు చెప్పుకోవలసి వచ్చింది. 10 లక్షలను మంజూరు చేసినందుకు ముంద్రా కేసుపై చాక్లాను వేసి నట్లుగా, దీనిని విచారించటానికి ముగ్గురు జడ్జీలను నియమించాలి అని కూడా వ్రాసింది. నా పార్టీని, నన్ను, బలవరిచే సభ్యులేకాక అపోజిషన్ పార్టీ లీడర్స్ కూడా ఇటువంటి చార్జీలలో ఒక్క పర్సంటు అయినా నిజము వున్నదని కాని, వుండటానికి అవకాశం వున్నదని చెబితే మేము ఇక్కడ వుండనవసరంలేదు. చాక్లా వంటి వారిని నియమించే అవసరం కూడా వుండదు. ఇటువంటి విషయములలో జాగ్రత్తగా వుండాలనే నేను భావిస్తున్నాను. ములుకోలతో సమానంగా ఉండా లనే భావంతో గాని, లేదా ఆ పత్రికను మించిపోవాలనే భావంతో గాని 'నవశక్తి' అనే పత్రిక కూడా ఇదేవిధమైన వార్తలను ప్రచురిస్తూ వుంటుంది. "ఫలానా వ్యక్తి లంచం తీసుకొన్నారు. లేదా ఫలానా ఉద్యోగి లంచం తీసుకోటానికి వీరి మద్దతు వుంది అని మేము ప్రచురించినా మాత్రా కేసు పెట్టరేమి?" అని ఆ పత్రికల వారు అంటూ వుంటారు. నవశక్తి, ములుకోల వంటి మురుగుపై రాయివేసి దానిని ముఖమీద చిట్టించుకోవటం, సవాలు చేయటం అనవసరమని నేను అను కొంటున్నాను. అటువంటి పత్రికలకు ప్రోత్సాహం ఇవ్వక, ఏదైనా, ఎక్కడైనా జరిగితే అది ఇక్కడనే తెల్పాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

తెలంగాణా వారికి ఈ ప్రభుత్వము ఏవో అక్రమాలు చేస్తోందని, ఉన్న ఎగ్రిమెంట్లను కాలురాచేస్తోందని కొందరు ఉపన్యాసాలలో చెప్పారు; తీర్మానాలు చేశారు. 'సంజీవ రెడ్డి నియంతగా పరిపాలిస్తున్నాడు' అని కూడా వారు ప్రసంగి స్తున్నారు. గట్టిగా పరిపాలించమనే నన్ను ముఖ్యమంత్రిని చేశారు. ఒక్క కాంగ్రెస్ వారేకాక, సోషలిస్టులు, కమ్యూనిస్టులు కి కోట్ల కి 10 లక్షల మంది ప్రజ ఈ రాజ్యాన్ని గట్టిగా, సమర్థతతో పరిపాలించమని నన్ను ముఖ్యమంత్రిని చేశారు. ఒక వైపుకు ఒకరు లాగితే, మరొకవైపుకు మరొకరు లాగితే ఒక వైపుకు లొంగిపోవటానికి నన్ను ఈ స్థానములో వుంచలేదు.

"బలశక్తికిగాని, ధనశక్తికిగాని సంజీవ రెడ్డి లొంగడు. తాను న్యాయమను కొన్న దానిని చేస్తాడు" అనే విశ్వాసముతోనే నన్ను ఇక్కడ వుంచారు. ఆ విధం గానే నేను వుంటున్నాను. మరి ఇంకో విధముగా ఎలా నడుచు కోవాలో నాకు

14th March, 1958]

అర్థం కావటము లేదు. గౌరవ సభ్యులు ఇచ్చిన సలహాలను నేను చేయనని చెప్ప లేదు. నే నేదైనా తప్పు చేస్తే సుందరయ్యగారు కాని, రావి నారాయణరెడ్డిగారు కాని, రత్న సఖాపతిగారు కాని వేదికపైన చెప్పినా సరిదిద్దుకోటానికి నేను సిగ్గు పడను. సరిదిద్దు కోవటానికి సిద్ధంగా వున్నాను. సంతకాలకు, బెదిరింపులకు లొంగి, సరికాదని తెలిసినా కూడా అన్యాయాన్ని చేయటం కంటే ఇక్కడనుండి వెళ్ళి పోవటమే ఉత్తమ మని మనచేస్తున్నాను. 305 మందిలో 40 మంది సంతకాలు పెట్టినంత మాత్రమున బెదిరిపోతే నేను కాదు యింకా ఎవరైనా పరిపాలించలేరు. నిదర్శన పూర్వకంగా ఒక్క సభ్యుడు చెప్పినా, తప్పును దిద్దుకోటానికి నేను సిద్ధంగా వున్నాను.

తెలంగాణా విషయాల గురించి ఉద్యోగస్తుల గురించి నాల్గు రోజుల క్రింద తెలంగాణా మహాసభ చేసిన తీర్మానమును జాగ్రత్తగా పరిశీలించాను. తెలంగాణా ఉద్యోగస్తులకు ప్రామోషన్లు పోగొట్టి, ఆంధ్ర నుండి వచ్చిన వారికి ఇవ్వటం గొప్ప అని నేను భావించటం లేదు. ఏ ఉద్యోగస్తుడు పొందినా సంతోషమే. డిపార్టుమెంటులో జరిగే అవక తవకల గురించి గోపాలరెడ్డిగారు విపులముగా చెప్పారు. Sales-tax department లో జరిగాయని చెబితే ఆ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన మంత్రిగారు $\frac{1}{2}$ గంట సేపు explanation ఇచ్చారు. మిగిలిన డిపార్టు మెంటులలో ఏదైనా జరిగివుంటే జరిగివుండవచ్చును. వాటిని తెలుసుకొని సరిదిద్దాలనే మా ఉద్దేశ్యము.

10 వ తేది కాబినెట్ సమావేశమైనప్పుడు ఛీఫ్ సెక్రటరీ అధ్యక్షత క్రింద ఒక కమిటీని వేశాము. తెలంగాణాలో సీనియర్ ఆఫీసర్స్ అయిన గులాం మైదరు గారిని, గుప్తా గారిని ఆ కమిటీలో వేశాము. ప్రమోషన్లోగాని, గ్రేడ్స్లోకాని అన్యాయము జరిగితే వారికి చెప్పుకోవచ్చును. ఇంకా న్యాయము జరుగలేదనే ఫిర్యాదు వస్తుందేమోనని All India Public Service Commission లోని ఇద్దరు సభ్యులలో ఒక కమిటీ వేయబడింది. N. G. O. గుమాస్తాలకు అన్యాయము జరిగితే మరొక కమిటీని వేశాము. కేంద్రప్రభుత్వం డిప్యూటీ సెక్రటరీ లేవెల్లో ఒక ఆఫీసర్ తో ఒక కమిటీని వేసింది, జరిగే అక్రమాలు చూడటానికి ఇన్ని కమి టీలు వున్నాయి.

ఏదో ఒక ఉద్యోగస్తునికి అన్యాయము జరిగినదని తెలిస్తే ఆ విషయమును రంగారెడ్డిగారిని అడిగాము. ప్రభుత్వ లేవెల్లో ఏమీలేదని వారు నాకు చెప్పారు. ఇక్కడ వున్న ప్రభుత్వమును బాధపెట్టాలనే వుద్దేశ్యం వుంటే నాకు అక్షేపణలేదు. కాని ఈ స్టోగన్ ను స్వార్థ ప్రయోజనాలకు, రాజకీయ ప్రయోజనాలకు ఉపయో గిస్తున్నారు. అది మన పిల్లలను, మనుమలను శాశ్వతంగా చీల్చి విడదీస్తుందనే సంగతిని ఎవరు మర్చిపోరాదని నేను పార్థిస్తున్నాను.

[13th March, 1958]

వయస్సులో వారు నాతోసమానముగావున్నా అనుభవం తక్కువ. చాలా కాలము నుండి మేము తిట్లు తింటూనే వున్నాము. వారు ఇప్పుడిప్పుడే తింటున్నారు. వారు ములుకోల పత్రికను ప్యాసిక్యూట్ చేయాలని చెప్పారు. వీధిలో పోతున్న మనిషి ప్రక్కనున్న గట్టర్ పై రాయివేస్తే అది అతని ముఖము మీదనే చిందు తుంది. ఈ విధమైన వార్తలు ప్రచురిస్తేగాని వాటి గౌరవము, ప్రతిష్ఠ పెరగవు. ఒకసారి కల్లూరి సుబ్బారావుగారి భార్య లేచిపోయిందని ఒక పత్రిక ప్రచురిస్తే 'నా భార్య చనిపోయి 20 సంవత్సరా లయిందని వారు అందరకు చెప్పుకోవలసి వచ్చింది. 10 లక్షలను మంజూరు చేసినందుకు ముంద్రా కేసుపై చాగ్లాను వేసి నట్లుగా, దీనిని విచారించటానికి ముగ్గురు జడ్జిలను నియమించాలి అని కూడా వ్రాసింది. నా పార్టీని, నన్ను, బలవరిచే సభ్యులేకాక అపోజిషన్ పార్టీ లీడర్స్ కూడా ఇటువంటి చార్జీలలో ఒక్క పర్సంటు అయినా నిజము వున్నదని కాని, వుండటానికి అవకాశం వున్నదని చెబితే మేము ఇక్కడ వుండవసరంలేదు. చాగ్లా వంటి వారిని నియమించే అవసరం కూడా వుండదు. ఇటువంటి విషయములలో జాగ్రత్తగా వుండాలనే నేను భావిస్తున్నాను. ములుకోలతో సమానంగా ఉండాలనే భావంతో గాని, లేదా ఆ పత్రికను మించిపోవాలనే భావంతో గాని 'నవశక్తి' అనే పత్రిక కూడా ఇదేవిధమైన వార్తలను ప్రచురిస్తూ వుంటుంది. "ఫలానా వ్యక్తి లంచం తీసుకొన్నారు. లేదా ఫలానా ఉద్యోగి లంచం తీసుకోటానికి వీరి మద్దతు వుంది అని మేము ప్రచురించినా మాపై కేసు పెట్టరేమి?" అని ఆ పత్రికల వారు అంటూ వుంటారు. నవశక్తి, ములుకోల వంటి మురుగుపై రాయివేసి దానిని ముఖమీద చిట్టించుకోవటం, సవాలు చేయటం అనవసరమని నేను అనుకొంటున్నాను. అటువంటి పత్రికలకు ప్రోత్సాహం ఇవ్వక, ఏదైనా, ఎక్కడైనా జరిగితే అది ఇక్కడనే తెల్పాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

తెలంగాణా వారికి ఈ ప్రభుత్వము ఏవో అక్రమాలు చేస్తోందని, ఉన్న ఎగ్రిమెంట్లను కాలురాచేస్తోందని కొందరు ఉపన్యాసాలలో చెప్పారు; తీర్మానాలు చేశారు. 'సంజీవరెడ్డి నియంతగా పరిపాలిస్తున్నాడు' అని కూడా వారు ప్రసంగిస్తున్నారు. గట్టిగా పరిపాలించమనే నన్ను ముఖ్యమంత్రిని చేశారు. ఒక్క కాంగ్రెస్ వారేకాక, సోషలిస్టులు, కమ్యూనిస్టులు ఏ కోట్ల 30 లక్షల మంది ప్రజ ఈ రాజ్యాన్ని గట్టిగా, సమర్థతతో పరిపాలించమని నన్ను ముఖ్యమంత్రిని చేశారు. ఒక వైపుకు ఒకరు లాగితే, మరొకవైపుకు మరొకరు లాగితే ఒక వైపుకు లొంగిపోవటానికి నన్ను ఈ స్థానములో వుంచలేదు.

"బలశక్తికిగాని, ధనశక్తికిగాని సంజీవరెడ్డి లొంగడు. తాను న్యాయమనుకొన్న దానిని చేస్తాడు" అనే విశ్వాసముతోనే నన్ను ఇక్కడ వుంచారు. ఆ విధంగానే నేను వుంటున్నాను. మరి ఇంకో విధముగా ఎలా నడుచు కోవాలో నాకు

14th March, 1958]

అర్థం కావటము లేదు. గౌరవ సభ్యులు ఇచ్చిన సలహాలను నేను చేయనని చెప్పలేదు. నే నేదైనా తప్పు చేస్తే సుందరయ్యగారు కాని, రావి నారాయణరెడ్డిగారు కాని, రత్న సభాపతిగారు కాని వేదికపైన చెప్పినా సరిదిద్దుకోటానికి నేను సిగ్గుపడను. సరిదిద్దు కోవటానికి సిద్ధంగా వున్నాను. సంతకాలకు, బెదిరింపులకు లొంగి, సరికాదని తెలిసినా కూడా అన్యాయాన్ని చేయటం కంటే ఇక్కడనుండి వెళ్ళి పోవటమే ఉత్తమ మని మనవి చేస్తున్నాను. 305 మందిలో 40 మంది సంతకాలు పెట్టినంత మాత్రమున బెదిరిపోతే నేను కాదు యింకా ఎవరైనా పరిపాలించలేరు. నిదర్శన పూర్వకంగా ఒక్క సభ్యుడు చెప్పినా, తప్పును దిద్దుకోటానికి నేను సిద్ధంగా వున్నాను.

తెలంగాణా విషయాల గురించి ఉద్యోగస్తుల గురించి నాల్గు రోజుల క్రింద తెలంగాణా మహాసభ చేసిన తీర్మానమును జాగ్రత్తగా పరిశీలించాను. తెలంగాణా ఉద్యోగస్తులకు ప్రామోషన్లు పోగొట్టి, ఆంధ్ర నుండి వచ్చిన వారికి ఇవ్వటం గొప్ప అని నేను భావించటం లేదు. ఏ ఉద్యోగస్తుడు పొందినా సంతోషమే. డిపార్టుమెంటులో జరిగే అవకతవకల గురించి గోపాలరెడ్డిగారు విపులముగా చెప్పారు. Sales-tax department లో జరిగాయని చెబితే ఆ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన మంత్రిగారు $\frac{1}{2}$ గంట నేపు explanation ఇచ్చారు. మిగిలిన డిపార్టుమెంటులలో ఏదైనా జరిగివుంటే జరిగివుండవచ్చును. వాటిని తెలుసుకొని పరిదిద్దాలనే మా ఉద్దేశ్యము.

10 వ తేది కాబినెట్ సమావేశమైనప్పుడు ఫీప్ సెక్రటరీ అధ్యక్షత క్రింద ఒక కమిటీని వేశాము. తెలంగాణాలో సీనియర్ అఫీసర్స్ అయిన గులాం హైదరు గారిని, గుప్తా గారిని ఆ కమిటీలో వేశాము. ప్రమోషన్లోగాని, గ్రేడ్స్లోగాని అన్యాయము జరిగితే వారికి చెప్పుకోవచ్చును. ఇంకా న్యాయము జరుగలేదనే ఫిర్యాదు వస్తుండేమోనని All India Public Service Commission లోని ఇద్దరు సభ్యులలో ఒక కమిటీ వేయబడింది. N. G. O. గుమాస్తాలకు అన్యాయము జరిగితే మరొక కమిటీని వేశాము. కేంద్రప్రభుత్వం డిప్యూటీ సెక్రటరీ లేవెల్లో ఒక ఆఫీసర్తో ఒక కమిటీని వేసింది, జరిగే అక్రమాలు చూడటానికి ఇన్ని కమిటీలు వున్నాయి.

ఏదో ఒక ఉద్యోగస్తునికి అన్యాయము జరిగినదని తెలిస్తే ఆ విషయమును రంగారెడ్డిగారిని అడిగాము. ప్రభుత్వ లేవెల్లో ఏమిలేదని వారు నాకు చెప్పారు. ఇక్కడ వున్న ప్రభుత్వమును బాధపెట్టాలనే ఉద్దేశ్యం వుంటే నాకు అతేపణలేదు. కాని ఈ స్లోగన్ ను స్వార్థ ప్రయోజనాలకు, రాజకీయ ప్రయోజనాలకు ఉపయోగిస్తున్నారు. అది మన పిల్లలను, మనుమలను శాశ్వతంగా చీల్చి విడదీస్తుందనే సంగతిని ఎవరు మర్చిపోరాదని నేను పార్థిస్తున్నాను.

[14th March, 1958]

ఏమైనా లోపాలు వుంటే దిద్దుకొందామనే ఉద్దేశ్యంతో వారు చేసిన తీర్మానాలను తెప్పించాను. ఏ డిపార్టుమెంటులో ఏ లోపాలు జరుగుతున్నా గౌరవ సభ్యులు ఈ సభముందే తెలియజేస్తే నేను సమాధానం చెబుతాను. Note చేసుకొని సమాధానాలు తెప్పిస్తాను. ఆ తెలంగాణా మహాసభ చేసిన తీర్మానాలలోని వాటికి సమాధానాలు చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తాను.

మొదటిది “హైదరాబాదు ప్రదేశ కాంగ్రెస్ కమిటీని రద్దు చేశాము” అని. ఇది అసెంబ్లీకి సంబంధించిన వ్యవహారం కాదు. కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన వ్యవహారం మాత్రమే ! ఇక్కడ చెప్పకూడనిది. అయిపప్పటికీ అది మొదటి ఛార్జిగా పెట్టారు. సోషలిస్టులు, కమ్యూనిస్టులు, కాంగ్రెసువారు అందరూ కూడ ఈ వ్యవహారాన్ని తెలుసుకో వచ్చు. దీనిని ఆంధ్రులు యెవ్వరూ రుద్దలేదు. తెలంగాణా కాంగ్రెసు కమిటీవారే ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం పాస్ చేస్తే రెండు కాంగ్రెసు కమిటీలను ఏకం చేయడం జరిగింది. అట్లా ఏకగ్రీవంగా ఒప్పుకొని చేసిన తరువాత యిది ఛార్జి క్రిందకు ఎట్లా వస్తుందో నాకు తెలియదు. ఇది బలవంతంగా రుద్దింది కాదు. రెండవది “డిప్యూటీ చీఫ్ మినిష్టరు యిస్తామన్నారు. ఇవ్వలేద”ని. ఈ సమస్య Ministry formation కు ముందే అయిపోయింది. ఇందులో అక్రమం యెవరు చేశారు? ఈ అగ్రిమెంటు అనేది అసెంబ్లీ ద్వారా జరిగింది కాదు. కాంగ్రెస్ పెద్దలు శ్రీ రామకృష్ణారావుగారు, రంగారెడ్డిగారు, జె. వి. నరసింగరావుగారు, చెన్నారెడ్డిగారు, ఆంధ్రుల తరపున నేను, గోపాలరెడ్డిగారు, అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు మొదలైన పెద్దల సమక్షంలో ఈ అగ్రిమెంటు జరిగింది. డిప్యూటీ చీఫ్ మినిష్టరుగా నేను ఒకటి రెండు ప్రభుత్వాల్లో పనిచేశాను. దాని వల్ల యెక్కువ అధికారాలు వచ్చేది ఏమీ లేదు. ఇది లేనందువల్ల వచ్చే నష్టం యేమీ లేదు. ఇది యివ్వడానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ఢిల్లీలో పెద్దలు “యిది యే రాష్ట్రంలోనూ లేదు. ప్రసిడెంటుగా పెట్టడం జావ్యం కాదు. అయినా మీ యిష్టం” అని అన్నారు. ఢిల్లీ ప్రభుత్వంలో అయినా పశులుగారు ఉన్నప్పుడే ఉండేది. ఆయన పోయిన తరువాత మళ్లీ ఆ పదవి సృష్టించబడలేదు. ఈ విషయాలు శ్రీరామ కృష్ణారావు గారితో చెప్పాను. ఆయన “ఈ పోస్టు అనవసరం” అన్నారు. హాస్పటల్ లో రంగారెడ్డిగారు ఉంటే వారికి కూడా ఈ విషయాలు చెప్పాను. వారు ఆలోచించి “చేతికి ఆరవ వే్రలు క్రింద ఉంటుంది ఇది నిరర్థకము” అన్నారు. శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు గారితో చెప్పాను. అందరితో ఆలోచించే తీసివేయడం జరిగింది. ఒక రిద్దరితో యెవరితో నైనా మాట్లాడకపోతే మాట్లాడి ఉండక పోవచ్చును. అప్పటికే కత్తులు నూరుతున్నారు. “పొదుస్తాను, చంపుతాను, నువ్వు ఉండడానికి పనికిరావు” అన్న వారితో మాట్లాడి యుండకపోవచ్చును. ఇందులో

14th March, 1958]

అగ్రిమెంటును కాదని చేసినది యేమీ లేదు. సంప్రదింపులలో పాల్గొన్న వారందరితో సంప్రదించి ఆ విధముగా చేయడం జరిగింది.

ఇంకొక చార్జీ యేమిటంటే “తెలంగాణా సర్వీసెస్ లో ఉన్నవాళ్లు help-less గా ఉన్నారు. వాళ్లను క్రష్ చేస్తున్నారు”, అని ఎవరు Crush చేస్తున్నారు? ఎవరిని క్రష్ చేస్తున్నారు? ఏ ఆఫీసులో జరుగుతోంది? ఆ విషయాలు గౌరవ సభ్యులకు తెలిస్తే మా ముందుకు యెందుకు తీసుకొనిరాలేదు? సెక్రటేరియట్ లో యెంతమంది తెలంగాణా ఆఫీసర్లు ఉన్నారు? Heads of the Departments యెంతమంది యున్నారు? అన్న సంగతి ఒక్కసారి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. న్యాయంగా చూస్తే ఆంధ్ర ఆఫీసర్లు యిద్దరు ఉంటే ఒక తెలంగాణా ఆఫీసరు చొప్పున ఉండాలి. 1 : 2 Proportion లో ఉండాలి. కాని ఈ క్రింది figures ను చూచినట్లుంటే మీకే తెలుస్తుంది. సెక్రటేరియట్ లో 14గురు శ్రేణులు ఉన్నారు. అందులో ఎనిమిదిమంది ఆంధ్రులు యుంటే ఆరుగురు తెలంగాణావారు ఉన్నారు. ఇది 1 : 2 నిష్పత్తిలో లేదే! డిప్యూటీ శర్కటరీన్ మొత్తం 29 మంది ఉంటే అందులో 12 మంది ఆంధ్రులు, 17 మంది తెలంగాణావారు ఉన్నారు ఇది 1 : 2 ప్రోపోర్షన్ లో లేదు. ఆంధ్రులు అన్నప్పుడు అందరు ఆంధ్రులు కారు, అందులో మదరాసు వారు ఉన్నారు. అరవవారు ఉన్నారు. ఇంకా అనేకమంది ఉన్నారు. Please make a note. Heads of Departments లో 32 మంది ఆంధ్రులు ఉంటే 26 మంది తెలంగాణావారు ఉన్నారు. ఇక్కడ ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రోపోర్షన్ అన్న మాటలేదు. మేము ఆ నిష్పత్తిని దృష్టిలో పెట్టుకోకుండానే, సాధ్యమైనంత యెక్కువ మందిని, తెలంగాణా వారినే తీసుకోవాలని అనుకొన్నాము. అలాగే చేస్తున్నాము. నేపనలైజ చేయబడుతున్న టూల్స్ ప్రోపోర్షన్ కార్పొరేషన్ కు, తెలంగాణా సెంటిమెంటు effect కాకుండా, ఆవరేటివ్ డైరెక్టరుగా తెలంగాణావారినే నియమించాము. ఇట్లా ఉన్నప్పుడు అక్కసుం జరుగుతున్నది అనడానికి బదులు, నిదర్శన ప్రకారంగా ఒక instance ను చూపించమని కోరుతున్నాను. “సీనియర్స్ ను తీసివేసి, జూనియర్స్ కు స్థానం యిస్తున్నారు” అంటున్నారు. ఒక వేళ ఆ ఉద్యోగస్థుడు అసమర్థుడైతే తప్ప - ఆయన తెలంగాణా వారు కానియండి, ఆంధ్ర వారు కానియండి. అటువంటి సందర్భాలు ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చినమని కోరుతున్నాను. అసమర్థతల విషయంలో ఎవరూ యేమీ అనరని అనుకొంటాను. అట్లా కాకుండా, ఆ ఉద్యోగస్థుడు తనకు అక్రమం జరిగిందని యే పోలిటీషియన్ దగ్గరకోపోయి చెప్పుకోవడం ప్రారంభిస్తే డిస్మిస్డ్ యెక్కడ ఉంటుంది? ఈ పరిపాలన యంత్రాన్ని ఎట్లాగ నడపడం అన్నది ఆలోచించమని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ నాడు ఈ ప్రభుత్వం కాకపోతే యింకొక ప్రభుత్వం వస్తుంది. ఈ పార్టీ కాకపోతే యింకో పార్టీ అధికారంలోకి రావచ్చు

[14th March, 1958]

ఇటువంటి అలవాటుచేస్తే యేపార్టీ అయినా యెట్లా ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతుంది ? ఎట్లా రాజ్యాంగాన్ని నడుపుతుంది ? ఇది మాత్రం మంచి పద్ధతి కాదని చెప్పుతున్నాను.

నాల్గవ నేరం “నియంతలాగ ప్రవర్తిస్తున్నానని”. రీజనబుల్ గా, యెవరైనా, ఏదైనా-న్యాయమైన విషయం చెప్పినప్పుడు నేను వినకపోతే “ముఖ్యమంత్రి నియంతలా ప్రవర్తిస్తున్నాడు” అనవచ్చు. నేను నమ్మనిదానిని, అన్యాయమైన విషయమని గ్రహించిన దానిని, బలవంతంగా లొంగదీసి చెయ్యమంటే ఎట్లాగ చెయ్యడం ? ఒక పిష్టల్ తీసుకొని “కాలుస్తాను, చేస్తావా చెయ్యవా” అని ఈ సంజీవరెడ్డిని లొంగదీయడానికి ప్రయత్నంచేస్తే మాత్రం, అది యెన్నటికి జరుగదని మిత్రులకు మనవిచేస్తున్నాను. ఇలాంటి బెదిరింపులకు లొంగితే రాజ్యాన్ని ఎన్నాళ్లు పరిపాలించడం? ఏదో వారపత్రిక, పెద్ద పత్రిక కాదు, “అయిపోయింది. సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వం పడిపోయింది” అని వ్రాస్తే పడిపోయే ప్రభుత్వం కాదు. సెడాన్ కార్లలో నలుగు రైదుగురు తిరుగుతూ, కొంత మంది ధనవంతుల అండతో యేవో నాలుగు మాటలు వ్రాస్తే పడిపోయే ప్రభుత్వం మాత్రం కాదు. సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వానికి ఈ నాడు ప్రజల అండ, శాసన సభ్యుల అండ బాగా యున్నదని చెబుతున్నాను. (హర్షధ్వనాలు).

“It is alleged that the Telangana Persons who are in key-posts of administration had been replaced by Andhra officials.” ఆ key-posts ఏమిటి ? ఎవరిని తొలగించి ఎవరిని వేశారు ? అన్న information యివ్వకుండా తొలగించారు అంటే అర్థంలేదని, మనవిచేస్తున్నాను. కరెక్టు ఆఫీసర్లు యెవరైనా ఉంటే ఒక వేళ అట్లా జరుగుతే అన్ని పార్టీలు అంగరూపాల్ని హర్షించాలి. తెలంగాణా ఆఫీసర్లలో కూడా మంచివారు సమర్థులు, తెలివైన వారున్నారు. అందుకే అన్ని Key-Posts లో వారిని ఉంచడం జరిగింది. కేవలం వారు తెలంగాణా వారని ఆ ఉద్యోగాలు యివ్వబడలేదు. వారి సామర్థ్యాన్నిబట్టి యిచ్చారు. ఒక వేళ అటువంటి అన్యాయాలు జరుగుతోంటే ఎక్కడో కాదు-ఈ సభావేదికపైనే మనవి చేయమని మిత్రులకు మనవి చేస్తున్నాను.

నిన్న తెలంగాణా సమావేశాలకు వెళ్లిన కొందరు మిత్రులను అభినందిస్తున్నాను. ఉద్యోగమైనటువంటి వాతావరణంలో కూడా, నిజాయితీని గ్రహించి, Balance ను తేవడానికి కొంతమంది మిత్రులు ప్రయత్నం చేశారు. వారిని తప్పుకుండా అభినందించాలి. అందులో ముఖ్యులు శ్రీ కందుల ఓబలరెడ్డిగారు. ‘ఉద్రేకాలను రెచ్చకొట్టుట తప్ప. అది ఎవరికి మంచిదికాదు. తప్పులుఉంటే సరిదిద్దేటట్లు ప్రయత్నం చేద్దాం’ అని శ్రీ ఓబలరెడ్డిగారు అంటూన్నప్పుడు - Down ! Down ! అని కేకలు వేశారు. అయినప్పటికీ realistic గా ఆ సమయంలో వారు

14th March, 1958]

చెప్పినందుకు మరల వారిని అభినందిస్తున్నాను. అట్లాగే శ్రీ రాజబహదూర్ గౌడు గారు కూడ “కాంట్రీ ఇన్ ఫ్రెస్ నెస్ యే వై నా ఉంటే ప్రభుత్వం దగ్గరకు తీసు కొని వెడదాం, ఇట్లా ప్రజలను రెచ్చగొట్టడం మంచిది కాదని” చెప్పారు. వారిని కూడ అభినందిస్తున్నాను.

ఇది ఒక పార్టీకి సంబంధించిన విషయం కాదు. ఈ ఆంధ్ర, తెలంగాణా అనే విషయం దేశానికంతకు సంబంధించినది. రెండు కోట్ల చిల్లర అటు, ఒక కోటి పది లక్షలమంది ఇటు ఉన్న ఆంధ్రుల సమస్య ఇది. దీనిని ఒక group లేక ఒక పార్టీగా చూడడం మాత్రం న్యాయం కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. లోపాలు లేవని నేను చెప్పను. అటువంటివి ఎక్కడైనా వుంటే నేను సర్దుబాటు చేసుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నానని చెబుతున్నాను. అధ్యక్షా! నాతరపున కాదు, ప్రభుత్వం తరపున చెబుతున్నాను. Lower levels లో ఎక్కడైనా గుమాస్తాల promo-tions లోనో, లేక మరెక్కడికైనా మార్పుడంతోనో ఏదైనా లోపాలు జరిగి ఉండవచ్చు. వీటిల్లోకూడా seniority, merit ను overlook చేసిన instances కూడా వుండవు. కొత్తగా ఖాళీలు వచ్చి, వాటిని భర్తీ చేసేటప్పుడు ఏ vacancies లో ఒక vacancy తెలంగాణావారికి ఇచ్చి తీరాలని చట్టంకూడా చేశాం. ఆంధ్రలో మెరిట్ ఉన్నవారు, M. A. 1st class లో pass అయినవారు ఉన్నప్పటికీ వారిని గమనించవలసిన అవసరం లేదు. తెలంగాణావారిలో best manకు “out of every three vacancies, one vacancy should be given” అనే ఆదేశాలు ఇచ్చాము. ఆ విధంగా నేడు నడుస్తోంది. Services integration చిక్కు సమస్యలను తెచ్చిపెడుతోంది. ప్రతివారూకూడా తమ సీనియారిటీని fix చేయడంలో అన్యాయం జరిగిందని చెబుతున్నారు. ఈ విషయం విచారణ చేయడానికి Secretariat లో ప్రతి Department లోను ఒక ఆంధ్రీ, ఒక తెలంగాణా అధికారులతో కమిటీలు ఏర్పాటుచేశాం. తరువాత మళ్ళీ ప్రత్యేకంగా తెలంగాణాకు ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేశాము. ఇంకా All India Committees రెండున్నాయి. State services వారి క్రింది ఉద్యోగులకోసం రెండు కమిటీలున్నాయి. ఇంతమంది జాగ్రత్తగా పరిశీలనలు చేస్తున్నప్పుడు క్రింది ఉద్యోగస్థులకుకూడా అక్రమం జరగడానికి వీలేదు. ఏ ఉద్యోగస్థుడో అతనికి అవులుగా ఉండేవారిని promote చేస్తున్నాడనే విషయం నా దృష్టికి రాలేదు. శ్రీ రంగారెడ్డి 1, 2 విషయాలు నా దృష్టికి తెస్తే వెంటనే సరిచేశాము. వారుకూడా సంతోషించారు. ఎక్కడో ఒక అధికారి “arrogant” గా ప్రవర్తిస్తున్నాడని, తమతో, అమర్యాదగా మాట్లాడుతున్నాడనే ఫిర్యాదు ఒకటి ఉంది. కొందరు మిత్రులు దానిని గురించి నాకు చెప్పారు. రంగారెడ్డిగారుకూడా నా దృష్టికి తెచ్చారు. స్వభావ సిద్ధంగా కొందరి భాషలో భేదం ఉండవచ్చు. వాడే మాటల్లో కొంత కారిత్యం

[14th March, 1958]

ఉండవచ్చు. పై ఆఫీసరు administration లో క్రిందివారిని మందలించే సందర్భంలో కఠినమైన మాటలు వాడతారు. అది ఉద్యోగ నిర్వహణలో జరిగిందేకాని ఇంకో రకమైనది కాదు. నేను ఆఫీసరును పిలిచి మాట్లాడాను. ఇక ముందు ఆ విధంగా కఠినమైన పదాలు జాబుల్లోకాని, మాటల్లోకాని వాడవద్దని వారికి సలహా ఇచ్చాను. అన్నిటికన్నా యిబ్బంది కలుగుతున్న విషయం ఒకటి ఉంది. పై ఉద్యోగానికి ప్రమోషన్ చేసినప్పుడు తెలంగాణాలో పోజీషన్ అనేది లేదు. ఆంధ్రలో తెంపరరిగా ప్రిమోషన్ ఇచ్చినా, పోజీషన్ అనేది వుంది. అంటే ఆ పోజీషన్ ఎప్పుడైనా revert అయినా, మళ్ళీ అతనికి ఆ ఉద్యోగం ఇవ్వాలి. అతనిని over look చేసి ఇంకొకరిని promote చేయడానికి వీల్లేదు. తెలంగాణాలో ఆ పద్ధతి లేకపోవుచే కొంత యిబ్బంది కలుగుతోంది. ఆంధ్రా officers కు ఈ probationary right ఉన్నానరే, మళ్ళీ promote చేయవలసిన అవసరంఉన్నానరే, promotions question వచ్చినప్పుడు ప్రితి మూడింటిలోను ఒక తెలంగాణా officer ను ప్రమోటుచేయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చి ప్రభుత్వం ఆ ప్రకారంగా ప్రవర్తిస్తున్నది. ఇక్కడ Services లో Backward classes కు reservation లేదు. General గా select చేయడమే జరుగుతోంది. ఆంధ్రాలో వారికి 25% reservation ఉంది. దానినే ఇక్కడకుకూడా extend చేశాము. ఇలా చేయడం కూడా తప్పంటున్నారేమో నాకు అర్థంకావడంలేదు. ఈలాంటి చిన్న చిన్న వ్యవహారాలు, ఉద్యోగస్థులకు సంబంధించినవి చెబుతున్నారు. తెలంగాణాలో ఖర్చుపెట్టవలసిన రెండుకోట్ల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టలేదనియు, దానిని ఆంధ్రలో ఖర్చుపెట్టుకోవడానికి వ్రేయత్నం చేస్తున్నారని కొందరు చెప్పారు. Budget లో short falls వుంటాయి. ఆంధ్రలోకూడా short falls ఉన్నాయి. కొన్ని, కొన్ని departments కు కేటాయించిన మొత్తాలను అవి ఖర్చుచేయలేకపోతున్నాయి. మరి కొన్ని departments లో—Electricity and Irrigation—వాటికి allot చేసినదానికన్నా హెచ్చుగా ఖర్చుచేస్తున్నాయి. ఈ రెండు శాఖలు ప్రితి సంవత్సరం రు. 40, 50 లక్షలు హెచ్చు ఖర్చుచేస్తున్నాయి. మద్రాసు ప్రభుత్వం నుంచి మేము విడిపోయినప్పుడు, రెండు సంవత్సరాలు మద్రాసు ప్రభుత్వంలో ఖర్చుపెట్టకుండా వున్న డబ్బునంతా తరువాత రెండు సంవత్సరాల్లోను ఖర్చుపెట్టడమైంది. వాటికి allot చేసిన సొమ్ముకన్నా ఎక్కువే ఖర్చుపెట్టారు. కానీ కొన్ని departments లో ఏదైనా matching contributions పల్లెలనుంచి రావలసినవచ్చినపుడు కాని, లేకపోతే ఏదైనా seed farm ఏర్పాటు చేయడంలోగాని కొంత ఆలస్యం అవుతుంది. ఇలాంటివి జరగడంవల్ల వీటికి allot చేసిన డబ్బు ఆ సంవత్సరంలో ఖర్చుకాకపోవచ్చు. ఈ సొమ్ము వచ్చే సంవత్సరం ఖర్చుచేయడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా తెలంగాణాకు allot చేసిన

14th March, 1958]

డబ్బులో రూ. 2 కోట్లు మిగిలింది. ఈ డబ్బు వచ్చే సంవత్సరం తెలంగాణా కే ఖర్చుపెడతాము కానీ దానిని తీసుకుపోయి ఆంధ్రలో ఖర్చుపెట్టే ఉద్దేశ్యం ఎంత మాత్రం లేదు. ఆ విధంగా తెలంగాణా డబ్బు ఖర్చుపెట్టమని ముంకమారు హామీ ఇస్తున్నాను.

విశాలాంధ్ర ఏర్పడడానికి కొద్ది నెలలకు పూర్వమే తెలంగాణా ప్రతి జిల్లా లోను ఒక కళాశాలను ప్రారంభించారు. అందుకు వారిని నేను ఆభినందిస్తున్నాను ఎప్పుడైనా, ఏ కార్యక్రమాన్నయినా డబ్బు గురించి ఆలోచించకుండా ధైర్య సాహసాలతో పార్శ్వంబంధించినవే బాగా జయప్రదంగా జరుగుతాయని నా విశ్వాసం. Building లేక పోయినా, సరైన staff లేక పోయినా, అక్కడ కనీసం సరైన బోర్డు తగిలించు కోవడానికి చోటు లేకపోయినా కళాశాలలను స్థాపించారు. చాలా సంతోషం. బ్రహ్మాండమైన పని చేశారు. అప్పుడు వారు ఒక్కొక్క కళా శాలకు రూ. 50 వేల నుంచి ఒక లక్షవరకు డబ్బు ఇచ్చారు. వారు allot చేసిన సామ్యంలో, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత, ఒక్క అణా తగ్గించడం కానీ, వారి ఉత్తరువుకు కామా పెట్టడం కానీ ఎక్కడా జరగలేదు. కళాశాలలకు యింకో రూ. 4 లక్షలు ఎక్కువ కావాలంటే అడగండి సంతోషంగా ఇస్తాము. అంతేకానీ ఇచ్చే గ్రాంట్లను నిలిపివేశామని గానీ, కట్టిన బోర్డులను తిప్పేశామనిగానీ ఉన్న గోడలను కూల్చామనిగానీ అనవసరమైన నిండారోపణలు చేయడం మంచిదికాదని చెబుతున్నాను.

వరంగల్ లో వున్న ఆయుర్వేద కాలేజీకి జిల్లా బోర్డువారు ఇస్తానన్న రూ. 15 వేలు మేము ఆపివేశామనే ఆరోపణ ఒకటి ఉంది. దానిని మేము నిలిపి వేయలేదు. ఈ విషయాన్ని గురించి శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారే కాదు, నేను కూడా papers తెప్పించి బాగా చూశాను. ఈ కళాశాలకు ఆ రూపాయలు 15 వేల ఎంత ఉపయోగ పడుతుందో తెలిసికొని రమ్మని Special Officer ను పంపాము. వరకు వారుతమ reportలో, జిల్లాబోర్డు ఇస్తానన్నా రూ. 15 వేలు చాలదు. ఇప్పుడు వెంటనే రూ. 60 వేలు కావాలి. తరువాత “రికరింగ్ ఎక్సుపెండిచర్” సంవత్సరానికి రూ. 10 నుంచి 19 వేల వరకు కావాలని వ్రాశారు. జిల్లాబోర్డు కళాశాలలకు డబ్బు ఇచ్చే వద్దతి చాలా పొరపాటని నా ఉద్దేశ్యం. మేము దీనిని ఎక్కడా కూడా allow చేయలేదు. నిన్న కొంత మంది చిత్తూరు మిత్రులు వచ్చి మేము కాలేజీని ఏర్పాటు చేస్తే జిల్లాబోర్డువారు రెండు లక్షల రూపాయలు ఇస్తామన్నారనియు ప్రభుత్వాన్ని కూడా సహాయం చేయమని కోరారు శ్రీ చెంగల్ రాయనాయుడు, శ్రీ రామకృష్ణరాజు ఈ కాలేజీకి తప్పకుండా సహాయము చేయ మని చెప్పారు. జిల్లాబోర్డు ఇస్తామన్న డబ్బు ఈ కాలేజీ పార్శ్వంబంధింపవానికి వచ్చే పెద్దవారి receptions కు సరిపోతుందని నేను వారికి నచ్చచెప్పాను. ఈనాడు

[14th March, 1958]

పల్లెల్లో సూతులు లేవు, శుభశ్రీలేదు, లైట్లు లేవు. ఇట్లాంటి పనులన్నీ బిల్లా బోర్డులు చేయవలసి వుండగా, అవి మానివేసి, కాలేజీలకు డబ్బు ఇస్తామని ముందుకు రావడం మంచిదికాదు. అవి చేయవలసిన పనులను సక్రమంగా నెరవేర్చాక ఇతర వాటికి సహాయం చేస్తే నాకు అభ్యంతరం లేదు. చిత్తూరునుంచి వచ్చిన మిత్రులకు ఇదే సలహా ఇచ్చాను. ఇక్కడ కూడా ఆలాంటి సలహా చెబితే, ‘‘ప్రైదాబాదు ప్రభుత్వం sanction చేసిన దానిని పీరు వద్దంటున్నారని’’ ఎక్కడ తెలంగాణా slogan లేవ తీస్తారో అన్న భయంతో ఘుండుగానే జాగ్రత్తకోసం Special Officer ను పంపించాము.

15 వేల రూపాయలు ఏమాత్రము చాలదు. 60 వేల రూపాయలు ఇప్పుడు వెంటనే ఇయ్యాలి. అంతేకాకుండా ప్రతి సంవత్సరం 19 వేలు ఇస్తుండాది. అప్పుడుగాని అది ఒక కళాశాలగా నిలబడదు. దీని విషయమై ఇంకా ఏలాంటి decision తీసుకోలేదు. కాని మీ అందరి అభిప్రాయము ఈ 60 వేల రూపాయలు అక్కడనే ఇయ్యాలంటే ఇక్కడ ఉన్న ఆయుర్వేద, కళాశాలకు allot చేసిన మొత్తంలో ఇంకో 2 లక్షల రూపాయలు అక్కడకు ఇస్తాము. లేదా ఇంకొక fund నుంచి తీసి ఇవ్వమంటే ఇస్తాము. నాకు ఆశ్చర్యం ఏమీ ఉండదు. ఇక్కడ ఉన్న ఆయుర్వేద కళాశాలను బ్రహ్మాండంగా develop చెయ్యవలసి ఉన్నది. Staff, Medicines, Beds, వగైరాలపై ఎన్నో లక్షలు ఖర్చుపెట్టవలసి ఉన్నది. దానికొరకై fresh గా amounts allot చేస్తున్నాము. అంధ్రదేశంలో ఎక్కడా ఇటువంటి కళాశాల లేదని మొన్న నేను Bezwada కు వెళ్ళినప్పుడు ఎవరో చెబితే, రాష్ట్రం మొత్తానికి ప్రైదాబాదులో ఒకటి ఉన్నది. దానికే ఇంకా ఎక్కువగా ఖర్చుపెట్టి అభివృద్ధి చేసుకుందామని వారితో చెప్పాను. ప్రస్తుతము వరంగల్ లో ఉన్నది private కళాశాల. అయినప్పటికీ దానికి 15 వేల రూపాయలు ఇవ్వడానికి నాకు ఎట్టి ఆశ్చర్యం లేదు. అంతేకాకుండా, అంధ్రదేశంలో ఉన్న ప్రజానీకానికి ఇది ఎక్కువగా ఉపయోగపడుతుంది అంటే, 80 వేల వరకు ఇవ్వడానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను.

ఇక, వరంగల్ లో Engineering కళాశాల నెలకొల్పే సందర్భంలో జరుగుతున్న బ్రహ్మాండమైన ఆందోళనపై, రంగారెడ్డిగారు ఒక చిన్న రహస్యాన్ని కనిపెట్టి నిన్న నాతో చెప్పారు.

‘‘ఏమిటి వీళ్లంతా, Central Government Grant ఇచ్చే కళాశాల కావాలని కోరుతున్నారు. ఎంతోమంది శాసనసభ్యులు కూడా దానిని బలపరుస్తూ memorandum లో సంతకాలు పెట్టారు. అటువంటప్పుడు Mysore, Madras, Tirupati, Vishakapatnam, Kerala ల నుంచి వచ్చిన విద్యార్థులను తప్పని

14th. March, 1958]

సరిగా admit చేసుకోక తప్పదు, కాబట్టి ఈ రహస్యాన్ని తెలుసుకోకుండా పిచ్చి పిచ్చిగా వ్యవహరిస్తున్నారని", నిన్ననే రంగారెడ్డిగారు నాతో చెప్పారు.

విద్యార్థులు, శాసనసభ్యులు కోరుతున్నారు కాబట్టి, కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు వరంగల్ లో ఈ కళాశాలను స్థాపించడానికి ఒప్పుకుంటే ఈ ప్రభుత్వానికి ఎట్టి ఆక్షేపణ ఉండదు. తప్పకుండా అక్కడ నెలకొల్పుతామని, వారికి నేను చెప్పాను. ఇక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్టదలచుకున్న కళాశాలను ఏ తిరువత్తిలోనో, ఎక్కడో పెట్టుకుందాము. దీనికి ఏమీ అడ్డులేదు. తరువాత మళ్ళీ మనసు మార్చుకొని ఈ Central institution ను వరంగల్ లో పెట్టడానికి మేము ఒప్పుకోమని, దీనినే ఇంకెక్కడైనా పెట్టుకోండి అంటే, నేను అంగీకరించనని వారికి చెప్పాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- అధ్యక్షా, అసలు ఈ కళాశాల మన South లోనే లేకుండా, North కు పోతుందేమో చూచుకోండి.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- ఇంతకు ముందు Higher Technology Institute అదేవిధంగా పోయింది. అప్పటికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడలేదు. ఇది మైదోరాబాదులో ఉండాలని, ఆంధ్రలో ఉండాలని, ఈ రకంగా వాదించుకోవడంతో అది కాస్తా Madras కు పోయింది. కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడగానే, ఈ విషయమై నెహ్రూ గారితో, ఆజాద్ గారితో Special గా interview చేసి, దక్షిణ భారతంలో మైదోరాబాదు Centre. కావున ఈ Higher Technological Institute ఇక్కడ నెలకొల్పండిని, అందు గురించి, Secunderabad లో ఉన్న యీ Engineering College ను పూర్తిగా మీకు అప్పగిస్తామని, ఇంకా కావలసినవస్తే లక్షలకొలిది విలువగల భవనాలు ఇస్తామని కూడా చెప్పాము. Madras లో ఇచ్చేది వాళ్ళు పట్టిబీడు భూమి తప్ప ఒక్క అడాపత్తు అస్త్రీ ఇయ్యలేదని చెప్పాను. కాని నెహ్రూ గారు ఇదంతా విని, బాగానే ఉందిగాని, it is too late అని అన్నారు.

ముఖ్యంగా ఇలాంటివి ఎక్కడ పెట్టినాసరే మన పిల్లలకు, అన్ని రాష్ట్రాల వారి పిల్లలకు, ముఖ్యంగా దక్షిణ దేశంలో ఉన్నవారికి ఉపయోగపడుతవి. ఏమైనాసరే మీకు Engineering College కావాలి, అది వరంగల్ లోనే ఉండాలనీ, కొందరు విద్యార్థులు నా దగ్గరకు వచ్చారు. ఏదో ఒక memorandum కూడా ఇచ్చారు. దానిలో కొంత మంది శాసన సభ్యులు కూడా సంతకాలు పెట్టారు. బహుశః వారికి తెలియక పెట్టారని అనుకుంటున్నాను. ఈ సంగతి నాకు చెప్పింటే, నేను ముందే అంగీకరించి ఉండే వాడిని. ఏమైనప్పటికీ ఇప్పుడు అంగీకరించాను. చాల సంతోషం. కాబట్టి దీనిని గురించి ఇప్పుడు ఎవరైనాసరే ఆక్షేపణ తెలపడానికి వీలులేదు. ఈ విషయమై పట్టాభి రామారావుగారు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరుపుతారు. తెలంగాణా మిత్రుల యొక్క కోర్కె

[14th March, 1958

యని, ఇందు గురించి, ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉన్నవారికి ఎట్టి ఆశ్చర్యం లేదనికూడ తెలియజేస్తాము. దానిని నెలకొల్పే stage వచ్చినప్పుడు, ఇక్కడనే పెడతాము.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ:-అధ్యక్షా! అది Central Institution కాకపోతే, State ఎప్పుడు పెట్టదలచు కుంటుంది ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :-June లో పెట్టాలని అనుకున్నాము. State Institution తక్కువని, Central Institution హెచ్చని ఎందుకు అనుకుంటున్నారో తెలియడం లేదు. State Government పెట్టే Engineering కళాశాలలు ఒట్టి దిప్తిబొమ్మలని అనుకోవడం చాలపొరపాటు. Kurnoolలో Medical College ప్రారంభించాము. దానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఋణసహాయం చెయ్యలేదు. అయినప్పటికీ వారు ఎంత డబ్బు ఇయ్యదలచుకున్నారో, అంతా మొదలే, అక్కడ ఉన్న Laboratories వగైరాలకు ఖర్చు పెట్టాము. మొన్ననే Karmarkar గారు వచ్చినప్పుడు దానిని చూచి, కొన్ని లక్షల రూపాయలు దానికి గాను వెంటనే మంజూరు చేశారు.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ (చిన్న కొండూరు) :- అధ్యక్షా! Central Institution వద్దు. ఇక్కడ State Institution కావాలని కోరితే ఈ June లోనే పెడతారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :- మళ్ళీ అన్ని సంతకాలతో వస్తే ఆలోచిస్తాము (Laughter). తప్పకుండా చూస్తాము. ఇది మనకుగానే పెట్టుకుంటున్నాము కాబట్టి, వారు చెప్పినా చెప్పకపోయినా మనం పెట్టవలసిందే. Warangal లో పెట్టినంత మాత్రాన, Warangal పిల్లలే గాక, మొత్తం రెలంగాణా పిల్లలందరూ వృద్ధిపొందుతారు. శిక్షణపొంది ఎక్కడికో పోరు. ఇక్కడ మనం కట్టే Projects కు, Bridges కు, Buildings కు, అన్నింటికీ వీళ్ళే అధిపతులుగా ఉండి, మనకార్యక్రమాలను జరుపుతారు. దేశసౌభాగ్యానికి కృషి చేస్తారు.

రెండవ విషయం ఏమంటే, ఈ ఊరిలో ఒక orphanage ఉన్నది. ప్రతి సంవత్సరము పిల్లలను చేర్చుకోవడానికిగాను, దానినిగురించి Budget లో కొంత amount allot చేస్తున్నాము. ఒక్క అణా తగ్గించడంగాని, హెచ్చించడంగాని చెయ్యలేదు. Orphanage ను తగ్గించారని, కొంత మందిని, పంపించారని ఒక ప్రచారం సాగుతున్నది. ఈ విషయమై నేను, పట్టాభి రామారావుగారు, మెహెది నవాజ్ జంగ్ గారు మాట్లాడుతూ, కొత్త orphans ను తీసుకోవడానికి వీలులేక పోతున్నదని, ప్రస్తుతం దానికి allotment తక్కువగా ఉన్నది కాబట్టి increase చెయ్యవలసి ఉంటుందని మెహెది నవాజ్ జంగ్ గారు చెప్పారు.

Allotment increase చేసే ముందు అక్కడ ఉన్న లోపాలను సవరించవలసిన అవసరం ఉన్నది. సాధారణంగా orphanages లో చిన్న చిన్న పిల్లలను

14th March, 1958]

చేర్చుకొని వారికి ఏదో వృత్తి కల్పించి, పెద్దవాళ్ళు అయి 18 ఏళ్ళు వయస్సు రాగానే వాళ్ళను పంపించి, వారిస్థలంలో ఇంకాకొంతమందిపిల్లలను చేర్చుకుంటారు. కాని ఈ orphanages లో ఈ విధంగా లేదు. వాళ్ళకు ఎంత వయస్సు వచ్చినా వాళ్ళను orphans గానే అక్కడ ఉంచుకొంటారు. వీళ్ళను స్వాయరీత్యా పంపిస్తే తెలంగాణా వాళ్ళను బయటకు పంపించారని అంటారేమో అనే భయం ఒకటి ఉన్నది. వయసు వచ్చిన వాళ్ళను బయటకు పంపితే ఆ స్థలంలో చిన్న వాళ్ళను చేర్చుకోవడానికి వీలు అవుతుంది. ఆలాంటి వాళ్ళను orphans గా ఉంచడం న్యాయంకాదు. కూలీ చేసుకొనే వయస్సు వచ్చింది కాబట్టి, వాళ్ళను చెయ్యడం న్యాయం కాదు. ప్రజల డబ్బు ప్రభుత్వము డబ్బు పాడుచేసినట్లు అవుతుంది. అందువల్ల వయసు వచ్చిన వారిని పంపించి, కొత్త వాళ్ళను చేర్చుకోవడం ఆ చేర్చుకున్నవాడు కూడ తెలంగాణావాడై ఉంటాడు. పట్టాభి రామారావుగారు ఎక్కడనుంచో East Godavari నుంచి తెచ్చి చేర్పించరు ఈ orphanage విషయంలో నిన్ననే నాకు తెలిసింది. ఇంతకు ముందు ఎవరైనా చెప్పి ఉంటే మేము దరమూ ఇప్పటికే పరిశీలన చేసి ఉండేవాళ్ళము.

లోపాలు ఎక్కడా లేవనికాదు. అన్ని చోట్ల లోపాలు ఉండవచ్చు. తెలంగాణా విషయాలలో ఉండవచ్చు, ఆంధ్ర విషయంలో ఉండవచ్చు. Promotion లలో గానీ, ఖర్చుపెట్టే విధానంలోగాని, Projectes ల విషయంలోగాని లోపాలు ఉండవచ్చు. లోపాలు ఉన్నాయని చెప్పడంవల్ల లోపాలు తీరిపోవు. లేక అక్రమంగా జరుగుతున్నాయని గట్టిగా ఉపన్యాసాలు ఇచ్చినందువల్ల తీరిపోవు. ఏదైనా ఉంటే నాకో, మిగిలిన మంతులకో, తెలిపితే, విచారించడానికి వీలు అవుతుంది. అక్రమాలు జరుగుతున్నట్లు మాకుకూడ తెలుస్తుంది. ఇక్కడ శాసనసభలో Specificగా ఏదైనా ఉంటే దానిని చెబితే చాలసంతోషిస్తాను. లేకపోతే, ఏదో “ములకోల” level లో గాని, లేక “నవశక్తి” level లో గాని పోవడం మంచిదికాదు, ఏదైనా ఉంటే మనం సమాధానం చెప్పవలసింది ఇక్కడ మన మిత్రులకు, లేక ఇక్కడ ఉన్న పెద్దలకు. వీరు ఏదైనా charge చేస్తే, సమాధానమే కాకుండా, మనం బయటకు వెళ్ళిపోవాలి. “We must get out.” సమాధానం చెప్పేవరకు ఉండవలసిన అవసరం లేదు. అంతేగాని, ఈ “ములకోల” లేక “నవశక్తికి, సమాధానం చెప్పడం, court కు పోవడం ఏమీ లాభం లేదు.

ఏదో కొన్ని చిలిపి వ్యాఖ్యలపై వీరి మీద case పెట్టాలని జె. వి. నరసింగ రావుగారు అడుగు తున్నారు. వద్దని నేను restrain చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు వాళ్ళకు court కు వెళ్ళడమే కావాలి. సంచీవరెడ్డి case పెట్టాడని Hindu paper కూడ “ములకోల” పేరు అచ్చుచేస్తుంది.

(4)

[14th March, 1958

శ్రీ కె. సుబ్బారావు (హిందుపూరు-జనరల్):- అధ్యక్షా ! సభలో వారి పేర్లు చెప్పడంవల్ల, అంతకంటే ఎక్కువగా ప్రచారం జరగడంలేదా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- అది కూడ నిజమే అనుకుంటాను. ఈ సభలో పేర్లు చెప్పడంవల్ల కూడ వారికి ఎక్కువ importance ఇస్తున్నానని నేను అనుకొనను; ఏదో case పెట్టాలని వారు అంటుంటే, case ఎందుకు, ఇంతలోనే చాలిద్దామని చెబుతున్నాను.

అలాంటి level కాకుండా high level లో సలహాలియాలని ఏవయినా లోపాలుంటే చెప్పాలని కోరుతున్నాను. Instances వుంటే చెప్పమనండి. కాని వారి దృష్టికివచ్చిన దృష్టాంతములన్ని సరియైనవని అనుకోకండి. వారు చెప్పిన వాటిని పరిశీలిస్తాము. అందులో నిజము లేకపోతే తెలుపుతాము. I am prepared to enquire into any individual instance if they are brought to my notice. Not only that. I will let him know later on. వాటిగురించి అందరమూ కలిసి మాట్లాడుకుందాము. ఏదయినా లోపముంటే సరిదిద్దుతాము. దేశం ఐకమత్యత కోసం అందరమూ గట్టిగా ప్రయత్నం చేయాలి. తెలంగాణా ప్రత్యేకం అనేది పోవాలి. తెలంగాణా అభివృద్ధి అయినప్పుడు దేశం అంతా బాగుపడుతుంది. శరీరంలో ఒక అంగం జబ్బుతో కుళ్లిపోతే ఆ శరీరం ఆరోగ్యం వుండనుకోడానికి వీలులేదు. అదేవిధముగా దేశంలో ఒక భాగం బాగులేకపోతే దేశానికి ఊమంకాదు. అంతా బాగుపడాలి. తెలంగాణా ప్రత్యేకంగా బాగుపడాలి. తెలంగాణా రాయలసీమ కోస్తా జిల్లా అన్నీ కలిసి ఆంధ్రదేశమవుతుంది. ఈ issue పైన ఏకైక దృక్పథంతో గట్టిగా పని చేయాలని అర్హిస్తున్నాను. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకుని సలహా లివ్వండి. మనకు రెండు రోజులు అవకాశం వుంది. జాగ్రత్తగా వింటాను. ఉద్యోగ లిక్కడనే వున్నారు, వారు చెప్పినవి పరిశీలన చేస్తారు. ఈ డిమాండును బలపరచాలని కోరుతున్నాను.

DEMAND No. X — *Heads of State Rs. 1,14,16,100 Ministers and Headquarters Staff.*

Sri Vavilala Gopalakrishnayya (Sattenapalli) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
మంత్రిల జీతాలు రు. 500 కు తగ్గించుకోనందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

14th March, 1958]

ఆర్థికమంత్రి బజ్జటు ఉపన్యాసంలో చెప్పినట్లు హైదరాబాదులో వారికి 13 రూపాయలు, బయట జిల్లాలతో ఉన్నవారికి 12 రూ. 100 తక్కువ టైరం పొందే యన్. జి. ఓ లకు ఇవ్వనుండుకు నిరసనగా

Sri Gopidi Ganga Reddy (Mudhole) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
గాంధీజీ అజ్ఞానుసారము వేతనములు పెంచనందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
మంత్రులు ఆకస్మికవర్తన చేయనందులకు మరియు పాత సాంప్రదాయ

ముచే నడిపించినందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
సర్కారు ఉద్యోగులను బర్తీచేయు విధానమును గూర్చి చర్చించుటకు

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
కార్యదర్శుల కార్యాలయములు నడుపు విధానములను మరియు పూర్వము

చేత తమ యింటి పనులను చేయించుటను గూర్చి చర్చించుటకు.

Sri K. Muthiam Reddy (Nirmal) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు లంచగొండితనము, సోమరితనముచే కార్యములు
సరిగ నడుపనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
వల్లెటూళ్లను దోచి పట్టణాలలో పెద్దపెద్ద భవనాలు మొదలగునవి నిర్మిం
చుట, పెద్దపెద్ద ఉద్యోగుల కొరకై వృధాగా ఖర్చులు చేసినందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100
పెద్ద ఉద్యోగుల వేతనములు తక్కువ చేసుకోనందులకు, గాంధీగారి సల
హలను పాటించనందులకు.

Sri Baswa Maniah (Andole) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

[14th March, 1958]

ప్రైదరాజాదునుండి అంధ్ర) చిన్న ఉద్యోగులను తెలంగాణా జిల్లాలలో నింపు ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించగలందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

కార్యదర్శి ఆఫీసులో ప్రభుత్వ నియమావళి తీసివేసినా మదరాసు రూల్సును తెచ్చి రుద్దే ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించగలందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

కొత్త ఉద్యోగ స్థలాలలో మూడింట రెండు తెలంగాణా వారిని తీసుకునే బదులు అంధ్ర) జిల్లాలనుండి ప్రైదరాజాదు ఆఫీసులకు నేరుగా ట్రాన్స్ఫర్ చేసి అంధ్ర)జిల్లాలలో కొత్త అపాయింటుమెంట్స్ సాగించు ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించగలందులకు.

Sri S. Kasi Reddi (Podili) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

జీవనప్రమాణ సూచక దృష్ట్యాను, జీవిత అత్యవసర వస్తువుల ధరలపెరుగుదల దృష్ట్యాను, నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగస్థుల జీతభత్యములను పెంచనందుకునూ వారి కరువుభత్యము కేంద్ర ఉద్యోగులలో సమానముగ జీతము కలుపనందుకు.

Sri K. Raviamallu (Sirpur-General) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Re. 1

To discuss the functioning of the Heads of State.

Sri Krishnamachari (Sangareddy-General) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

పెద్ద ఉద్యోగస్థుల జీతాలను తగ్గించనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

ప్రజలు సమర్పించు వినతి పత్రములు, వారి కేసులు సంవత్సరముల తరబడి తీర్పుచేయక, ఆలస్యము చేయుచున్నందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

చేశములో లంచగొండితనమును అరికట్టుటలో విఫలమయిన మంత్రుల విషయము చర్చించుటకు

14th March, 1958]

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

ఉద్యోగులు తమ ఇంక్లెయిన్ తమ స్వంత పనులలోను ప్రభుత్వముచే నియమించు పూర్వములే పని చేయించుకొనుచున్నందులకు విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

అధికారులు సక్రమముగా పనిచేయక పోవుటయు అందువలన ప్రజలకు కలుగు ఇబ్బందులను విచారించుటకు

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

మంత్రులు అధికార పర్యటనలను తమ పార్టీ ప్రయోజనాలకై వినియోగించుకొనుట గురించి చర్చించుటకు గాను

Sri B. Sriramamurthy (Vizayanagaram) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to increase the scales of pay of the Non-gazetted or low-grade employees.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to constitute a Pay Commission with a view to make recommendations for the increase of scales of pay of non-gazetted officials and low grade employees.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to appoint a high power administrative enquiry committee to go into the question of integration of services in Telangana and Andhra regions.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to fix the maximum limit of the highest scales of pay at Rs. 1000 per month and their failure to increase the scale of pay of the low-paid employees.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to adopt economy measures, simplify the procedures and to cut red-tapism and reduce the top-heaviness of the administration."

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

[14th March, 1958]

To criticise the compulsory collection of small savings from persons belonging to low-income groups.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To criticise the failure of the Government to re-organise the structure of administration to suit the needs of democracy and decentralization and to end red-tapism and bureaucracy.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To criticise the failure of the Government to adopt Telugu as the official language of the State Government.

Sri K. Jaganmohan Reddy(Pargi) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

మంతులు ప్రజలయొక్క డబ్బును సరియైన పద్ధతిలో వినియోగించక అనవసరముగా కొల్లగొట్టుచున్నందువల్ల.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

పాడ్ క్వార్టర్సు ప్లాఫ్ ను అధికంగా పెట్టి ప్రజలయొక్క ద్రవ్యమును సరియైన విధానంలో ఖర్చుపెట్టనందుకు.

Sri K. L. Narasimha Rao (Yellandu-General) : I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

మన రాష్ట్రంలో జరుగుచున్న ఖై-ఎలక్షన్ సందర్భంలో మంత్రులు అధికారయుతంగా పర్యటించడంగురించి, ప్రతిపక్షాలను అసహ్యకరమైన దుర్భాషలాడడం గురించి, ఎన్నికలలో దౌర్జన్యమును రెచ్చగొట్టి, శాంతియుత వాతావరణంలో ఎన్నికలు జరుగవలసిన సత్సంప్రదాయాన్ని అడుగుడుగునా అడ్డగిస్తున్న విధానాన్ని గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

యన్. జి. ఓ. లలోను, ఇతర ఉద్యోగులలోను పెరిగిపోతున్న అసంతృప్తికి కారణాలను పరిశీలించి న్యాయమైన పద్ధతులద్వారా వాటిని సవరించి వారిలో సమర్థతను పెంచుటలో ప్రభుత్వ విఫలతను గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

14th March, 1958]

వెనుకబడిన ప్రాంతాలను అభివృద్ధిపరచడంలో తీసుకొనవలసిన ప్రత్యేక శ్రద్ధ మన మంత్రిలలో లోపించడం గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

ప్రజా సమన్వయ పరిష్కార చర్యలలో శ్రద్ధ చూపుటకు బడులు మంత్రిలు పర్యటన విషయంలోనే అనవసరమైన శ్రద్ధ చూపు విధానము గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

విచ్చలవిడిగా డిపార్టుమెంట్సులో హెచ్చుమీరుతున్న లంచగొండి విధానమును, బంధుప్రీతిని, ఆశ్రిత పక్షపాతమును తొలగించడంలో మంత్రిల విఫలతను గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

ప్రజా సమన్వయ పరిష్కారం ఎడల స్వయంగా మంత్రిలు అవలంబిస్తున్న పక్షపాతవైఖరి, ప్రాంతీయ తత్వమును గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 1,14,16,100 for

Heads of State, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

ప్రజల ఆర్థిక స్థితి గమనించుకూడా ప్రతినీత్యం సాధారణ ప్రజానీకంపై ప్రత్యక్షంగాను, పరోక్షంగాను పన్నుల భారాన్ని మోపడం గురించి స్మార్ట్ సేవింగ్స్ రైతులనుండి నిర్బంధంగా వసూలు చేయడం గురించి.

DEMAND NO. XI—*State Legislature*—Rs. 38,72,700.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

యం. యల్. ఎ. హాస్టలులోనూ, ఎసెంబ్లీలోనూ అదనంగా ఇంకా రెండు టెలిఫోను బూతులు యేర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరుటకు.

Sri A. Venkatrama Raju (Rajole-General) : I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

ప్రతీపక్ష నాయకులకు ఒక కార్యదర్శిని, ఒక కారును ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

[14th March, 1958

శాసనసభా శక్రీఁరీయేట్ లోను, మొత్తం శక్రీఁరీయేట్ నుండి విడదీయ విషయమును చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

తెలుగులో మొత్తం శాసనసభా వ్యవహారములను నడుపుటలో విలంబన జరుగుతూన్న విషయమును చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

బిల్లులు ప్యాసుకాబడి తరువాత రూల్సురావడంలో జరుగుతూన్న జాగురుగురించి చర్చించుటకు.

Sri K. Muthiam Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

శాసనసభ సభ్యులకు సరైన సౌకర్యములు, వసతులు ఏర్పరచలేనందులకు.

Sri Dodda Narasiah (Suryapeta-General) : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

అసెంబ్లీలో ఇవ్వబడే ప్రధానమయిన రిపోర్టులు, బడ్జెట్టుపట్టికలు తెలుగులో ఇవ్వకపోవడంగురించి.

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

శాసన సభా సభ్యుల క్వార్టర్సులో సాధారణంగా కావలసిన సౌకర్యాలు కూడా కలిగించకుండుటను గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

శాసనసభాసభ్యులకు వారి నియోజకవర్గములోనూ, అధికార, అసాధికార సమావేశముల సందర్భంలో ప్రయోజించేయుటకువీలుగా బస్సు, రైల్వేస్టామలు ఇవ్వకపోవడంగురించి.

Sri B. Sriramamurthy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for

State Legislature by

Rs. 100

To discuss the failure of the Government to either take suitable and prompt action or even send up replies to the Legislators on the matters brought by them to the notice of either the officials or the ministers.

14th March, 1958]

Sri Dodda Narasiah : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 38,72,700 for
State Legislature by

Rs. 100

శాసనసభాసభ్యులు పంపుకునే ఉత్తరాలకు మంతులనుండిగాని, అడ్మిన్ స్ట్రేషన్ శాఖలనుండిగాని సమాధానములు ఇవ్వకపోవడంగురించి.

MR. SPEAKER : All these cut motions are now before the House.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఇది చాలా ముఖ్యమైన డిమాండు. దీనిపైన ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ఉపన్యాసమును చాలా శ్రద్ధతో విన్నాను. కాని నాకు కొంత ఆశాభంగం కలిగింది. వారి ఉపన్యాసంలో ముప్పాతికభాగం ఆంధ్ర తెలంగాణా సమస్యపైన పోయింది. అదేమీ ముఖ్యమైన సమస్య కాదని నేను మనవి చేయదలచుకోలేదు. కాని దానికంటే చాలా ముఖ్యమైన సమస్యలు యీ డిమాండులో వున్నాయి. ఈనాడు పంచవర్ష ప్రణాళికకు సంబంధించిన ఆర్థిక సమస్య వున్నది. తత్సంబంధమైన విషయాలపైన ఏ మాత్రం శ్రద్ధ చూపక తెలంగాణా ఆంధ్ర సమస్యపైననే ముప్పాతిక భాగం, పదునాలుగణాల భాగం కూడా, తమ ఉపన్యాసమును పోనిచ్చినారు. ఇది చాలా దురదృష్టకరమని తమ ద్వారా వారికి మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఇప్పటికే అభిప్రాయ భేదాలు చాలా తీవ్రరూపంగా పరిణమించినది. దీనిపై చర్చకూడా అదే స్వరూపంలో వెళ్లే ప్రమాదం వున్నది. ఈ తెలంగాణా ఆంధ్ర సమస్య ఎంత ముఖ్యమైనదైనప్పటికీ మన ఆర్థిక విధానంలో, పరిపాలనా విధానంలో దీనికంటే చాలా ముఖ్యమైన సమస్యలు మనలను ఎదిరిస్తున్నాయి. వాటిపైన ముఖ్యమంత్రిగారేమైనా సెల విస్తారమోనని చాలనేపు చూచాను. కాని వారి ఉపన్యాసం చాలా ఆశాభంగం కలిగించింది. Heads of States గురించి మొదట మనవి చేస్తున్నాను. ఇది చాలా ముఖ్యమైన సమస్య. ఎందుకంటే పరిపాలనా యంత్రం అంతా యీ Heads of States పల్లనే జరుగుతుంది. దీనికి గ్రాంటు చేసిన మొత్తం అంత చిన్నదేమీకాదు. దాదాపు 1,14,000 రూపాయలు దీనికి మంజూరు చేయుమని ముఖ్యమంత్రిగారు కోరుతున్నారు. ఈనాడు పంచవర్ష ప్రణాళికకు సంబంధించిన మన భారతదేశపు ఆర్థిక విధానం, మన రాష్ట్రపు ఆర్థిక విధానం ఒక రకమైన సంక్షోభానికి గురియైనవి. ఈనాడు పంచవర్ష ప్రణాళికను జయప్రదం చేసేందులకు మనం ఎంతో డబ్బు మిగిలించవలసి వున్నది. మనం డబ్బును ఎంతో పొదుపుగా, చాడుకోవలసివున్నది. కాని నేను బడ్జెటుకు సంబంధించిన సంఖ్యలు చూడగా, Heads of the Departments వారు తమ సొంతకొరకై తమ దర్జాల కొరకై చేస్తున్న ఖర్చును చూడగా కాంగ్రెసు మంత్రులు కాంగ్రెసు నాయకులు

[14th March, 1958

చెప్పే పొదుపు ఉద్యమానికి ఏ మాత్రం అర్థం లేకుండా పోతున్నదని చాలా స్పష్టమవుతున్నది. అవి శ్రీరంగనీతుల క్రిందనే వుండిపోతున్నాయి గాని యదార్థముగా వారి జీవితాలలో తమ దర్జాలను, తమ పటాటోపములను ఏమాత్రం తగ్గించుకోడానికి సిద్ధంగాలేరని చాలా స్పష్టమవుతుంది. Small Savings Scheme క్రింద యీనాడు రైతులనుండి గోళ్ళూడగొట్టి డబ్బు వసూలు చేస్తున్నారు. మంత్రిలకైనా ప్రభుత్వాధికారులకైనా ఆ విధంగా వసూలుచేసే హక్కు శాసన రూపమైన హక్కు వుండవచ్చును. కాని నైతిక హక్కు ఏ మాత్రమూ లేదని తమద్వారా మంత్రివర్గానికి మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఈనాడు Heads of State కి ఎంత ఖర్చవుతున్నది? ఏమయినా పొదుపు చేసేందుకు Heads of State ప్రయత్నం చేస్తున్నారా? ఇక్కడి సంఖ్యలు చూస్తే వారు దాంట్లో కించి త్తయినా ప్రయత్నం చేయలేదని స్పష్టమవుతున్నది. మొదట కొన్ని సంఖ్యలు వెతుకు కోవలసివచ్చింది అన్నీ ఒక చోటలేవు. వెతుకగా, వెతుకగా ఆ సంఖ్యలు దొరికినవి. గవర్నరుగారి గురించి ఇదివరకే మనవి చేశాను. గవర్నరు గారికి Constitution ప్రకారం హక్కువుందని పదేపదే చెబుతూవుంటారు. మేము పదే పదే వింటున్నాం. సరే మేముకూడా Constitution ను చూస్తే గవర్నరుగారికా హక్కు వుంది అని అంగీకరిస్తున్నాము. Constitution ను మేము గౌరవిస్తున్నాము. Constitution ను మేము అగౌరవపరచే సమస్యలేదు. కాని దానిలోని ప్రతి Article ను ప్రతి Schedule ను గౌరవించవలసిన పనిలేదు.. ఎందుకంటే దానిలో యిదివరకు చాలా మార్పులు వచ్చినాయి. అవసరం అయితే మార్పుకోవలసిన అవకాశం వుంటుంది. Constitution మొత్తంపైన దాని fundamentals ను గౌరవిస్తాం కాని దాంట్లో ఇక Schedule అ - గవర్నరుకు సంబంధించిన విషయాలు వ్రాసివున్నప్పుడు దానిని విమర్శించకూడదని నిషేధం ఎక్కడలేదు. ఆ అధికారం మాకున్నదని స్పష్టంగా అభిప్రాయపడు తున్నాను. గవర్నరుగారి ఒక్కరికే యీ సంవత్సరం బడ్జెటులో 8,75,000 రూపాయలు కేటాయించబడింది. వారి పటాటోపాలకు, వారి భవనాలకు కూడా యిందులో చేర్చబడివున్నది. 4,75,000 రూపాయలు వారి జీతం మొదలైన వాటికి ఖర్చవుతుంది. దాని తరువాత 4 లక్షల రూపాయలు వారి క్రొత్త భవనాన్ని నిర్మించడానికి కేటాయించారు. వారి భవనంకొరకు మొత్తం 10,80,000 రూపాయల estimate వుంది. దానిలో యీ సంవత్సరం 4,00,000 రూపాయలు కేటాయించబడింది.

పొదుపు ఉద్యమము అని చెబుతున్న పరిపాలకులు ప్రభుత్వమునకు రైతులు చెల్లించే డబ్బును ఖర్చుచేయుటలో పొదుపు ఈ విధముగా వుంది. మా మంత్రి వుంగవులు 1000 రూ॥లు జీతము తీసుకొంటున్నామని చెబుతున్నారు. బడ్జెటులో

14th March, 1951]

provide చేసినది మాత్రము వారి జీతాల నిమిత్తం 1000 రూ॥ అని మాత్రమే వుంది. వారికి Constitutional guarantees ఏమీ లేవని అనుకొంటాను. చేత విధంగా వారి కొరకు ఖర్చుపెట్టుకొనే మార్గాలు Budget లో వున్నాయి. తక్కులు పరిశీలించి చూస్తే మొత్తము 14 మంది మంత్రులు అని అనుకొంటాను. మొన్నటి వరకు 13 మంది వుండేవారు. ఇప్పుడు 14 మంది అయినారు. 14 మంది మంత్రులకు అయ్యే ఖర్చు ఈ విధముగా వుంది. Pay of officers, pay of establishments, T. A., House rent, dearness allowance, Office contingencies యిత్యాదులు అన్నీ కలిస్తే 659 వేల రూ॥ లు మంత్రుల మీద ఖర్చు అవుతున్నది. Budget figures పరిశీలించి చూస్తే Civil Works పద్దంలో కొంత ఖర్చు బయటపడింది. వారి భవనాల కొరకు, వాటిలో పంకాల కొరకు, ఇంకా యితరమైన వాటికి కొంత ఖర్చు చేస్తున్నారు. కొన్ని పద్దలు చేరిస్తే సేను సేకరించి నంత వరకు 169 వేలు బయటపడింది. దాదాపు మంత్రుల వైననే 8 లక్షలు రూపాయలు ఖర్చు అవుతున్నవి. తక్కులలో కొద్దిగా పొరపాటు వుండి వుండ వచ్చును. వారియొక్క యితర demands వైన వుండే ఖర్చు తక్కువే చూస్తే ఇది తేలింది. మొత్తము మీద ప్రతి మంత్రీవర్యుడు 5 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నాడు. ఒక వైపున సెలకు 1000 రూ॥ లు జీతము తీసుకొంటున్నామని చెబుతున్నా రెండో వైపున దాదాపు సెలకు 5000 రూ॥ లకు పైగా ఖర్చు వుండ వచ్చు. వారు చెప్పే మాటలకు ఏమీ అర్థముండదని స్పష్టమవుతున్నది. ఇంకా క్రిందికి దిగితే Secretary లు ముఖ్యమైన సెక్రటరీల జీతాలు పరిశీలించి చూస్తే Chief Secretaryకి 3500 రూ॥లు జీతము ఇస్తున్నారు. వారికి కూడా Constitutional guarantees లేవని అనుకొంటాను. Chief Secretary గారికి ఇంత జీతము ఎందుకు ఇస్తున్నారో నాకు అర్థమగుట లేదు. అదే విధముగా Finance Secretary గారికి 2250 రూ॥ల జీతము. కొందరు సెక్రటరీలకు grades వున్నాయి. కొందరికి grades లేవు. రెవెన్యూ సెక్రటరీకి 1000 నుంచి 2500 వరకు grade వుంది. Law Department Secretary గారికి 3000 రూ॥లు జీతము, P. W. D. సెక్రటరీగారికి 1000 నుంచి 2500 వరకు grade వుంది. Health Department లో ఒక ప్రత్యేకమైన Secretary గారు వున్నారు. వారికి కూడా grade లేదు. Special pay 250 రూ॥లతో పాటు 2250 రూ॥ల వరకు జీతమిస్తారు. Education department సెక్రటరీకి 1000 నుంచి 2500 రూ॥లు వరకు ఒక grade వుంది. Industries Secretary కి 1000 నుంచి 2500 రూ॥ల వరకువుంది. వారు ఎంతెంత జీతాలు తీసుకొంటున్నారో నాకు తెలియదు. Grades మాత్రమే Budget లో తెలిపారు. జడ్జీల జీతాలలో ప్రధాన జడ్జి జీతము 4000 రూ॥లు. 12 మంది జడ్జీలు వున్నారు. అని వ్రాసివుంది. ఈ మధ్య ఇద్దరు ఎక్కువ అయ్యి

[14th March, 1958]

నారు. మొత్తము 14 మంది Judges అయినారు. వారికందరికి రూ. 3500 లు జీతమిస్తున్నారు.

శ్రీమతి కె. లక్ష్మీకాంతమ్మ (ఖమ్మం-జనరల్):- గవర్నరుగారి జీతాన్ని గురించి అసెంబ్లీలో చర్చ చేయవచ్చునా ?

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి:- దాని కవసరమైన విషయము మొదటనే మనవి చేశాను. Constitutional authority వారికి వుంది. Constitution లోని ఆర్టికల్ మీద పార్లమెంటులో నేను నాలుగు అయిదింటిమీద వోటు ఇచ్చి వచ్చాను. ఇది ఏమీ sacrosanct అనుకొనడములేదు.

మిస్టరు స్పీకరు :- లేదు. కాని ఒకటివుంది నేను అదే చూస్తున్నాను. "The following expenditure shall be expenditure charged on consolidated fund of each State" అని ఉన్నది. దానిమీద వోటు చేయ దానికి అధికారము లేదు.

Sri N. Sanieeva Reddi : They^{*} can discuss but cannot vote. That is the convention.

శ్రీ ఎన్. కె. వి. కృష్ణావతారం :- ముఖ్య మంత్రిగారి అభిప్రాయముతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. మీతోమాట్లాడవలెనంటే భయము వేస్తున్నది

మిస్టరు స్పీకరు:- అట్లా వుండడము మంచిదే. మీరు అందరు discipline maintain చేస్తున్నందుకు మిమ్ముల నందరిని అభినందిస్తున్నాను,

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి:- అందుచే ఈ సంఖ్యలన్నీ మంత్రివర్గుల ముందు వుంచి ఒక appeal చేయదలచుకొన్నాను. మన పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆర్థిక సంక్షోభములో పడిపోయింది. దానిని సవరించుకొనడానికి ఈ పొదుపు ఉద్యమాన్ని జాగ్రత్తగా జయప్రదము చేసుకోవాలి. పొదుపు మంత్రివర్గులతోనే ఆరంభం కావాలని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రివర్గులు పొదుపుచేయకుండా వారి దర్జాలకు ఖర్చు పెట్టుకుంటున్నారు. వారి తోటమాలి, వారి జమేదారులు, Private Secretary లు వీరందరి విషయంలో పొదుపు చేయకుండా ప్రజలకు appeal చేస్తే ఏ మాత్రము అర్థముండదు. ఎన్నో విషయాలలో మనము పొదుపు చేయవలసి వున్నది. మంత్రివర్గులే స్వయముగా ఆదర్శముగా ప్రవర్తించాలి. ఆదర్శముగా వుండి యితరులకు చెబితే అర్థముంటుంది. పల్లెటూళ్లలో శిస్తులు - చెల్లించేటప్పుడు 4 రూపాయలు కట్టే చైతునుంచి 2 రూపాయలు పొదుపు కారకు వహూలు చేస్తూండడములో అర్థము లేదు. వారు ఏ మాత్రము యీ విధముగా inspire చేయలేరు. పంచవర్ష ప్రణాళికను జయప్రదము చేయలేరు. నైజాము కాలములో నైజాము అనుభ

14th March, 1958]

వించినదర్జాలు ప్రజాస్వామిక రాజ్యములో యీగవర్నరుకు ఎందుకు? గవర్నరు గారు ఎంతో దర్జాలతో వుంటున్నారు. వారు వస్తున్నప్పుడు traffic ఆపబడుతుంది. నైజాము వచ్చేటప్పుడు traffic 3 నిమిషాలు ఆపుచేసేవారు. భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 10 సంవత్సరాలు అయింది. ఇప్పుడు గవర్నరు వస్తుంటే traffic ఆపుటవలన ప్రజలకు ఎంతో అసౌకర్యము కలుగుచున్నది. ఇట్టి అలవాట్లు మానుకోవాలి అని అందరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఉద్యోగులు మొదలు మంత్రి వర్యులవరకు జీతాలు తగ్గించుకోవాలి. ఉన్నతోద్యోగులు, మంత్రులు ముందు దీనిని ఆచరణలో పెట్టాలి. వారిలో వున్న బలహీనతలు వీరికి తెలుసు. ఈ నాడు నైతికముగా చెప్పేళ్ళకి వారికి లేదు. ఉన్నతోద్యోగుల జీతాలు తగ్గించడమే కాకుండా ప్రయాణ ఖర్చులు కూడా తగ్గించుకోవాలి. మంత్రుల ప్రయాణ ఖర్చులు చూస్తే 1 లక్ష 50 వేలకంటే ఎక్కువగా వుంది. ఇంత ఎందుకో నాకు అర్థము కావడములేదు. ప్రభుత్వం motor cars ఉపయోగము తగ్గించుకోవలసి వుంటుంది. Postage, telephone విపరీతముగా ఉపయోగిస్తారు. వాటినిన్నింటిని తగ్గించుకొనవలెను. ప్రభుత్వముచేసే విందులు తగ్గించాలి. ఎక్కడ దుర్వినియోగ మవుతున్నదో వారుచూసి అట్లా కాకుండా చూడాలి. మంత్రులు ముందుకు వచ్చి ఇవన్ని చేయాలని గత సంవత్సరం విజ్ఞప్తిచేశాను. ఇప్పుడు కూడా తిరిగి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మంత్రులు ఇది ప్రజాస్వామిక పరిపాలన అని చెప్పుకుంటారు. పరిపాలనలో చాలా Bureaucracy వుంది. ప్రజాస్వామికము నూటికి నూరు పాళ్ళు వుందని ప్రచారము చేస్తుంటారు. రాజ్యాంగ బద్ధముగాకాని, ప్రజాస్వామిక సూత్రాల ప్రకారము గాని ప్రజాస్వామికము చాల పరిమితమై వుంది. పూర్తిగా Centralised administration వుంది. పార్లమెంటుకు కొందరు ప్రతినిధులు ఎన్నుకోబడినంత మాత్రాన అసెంబ్లీ సభ్యులు ప్రజలచేత direct గా ఎన్నుకోబడినంత మాత్రాన పరిపాలనా యంత్రము అంతా ప్రజాస్వామికమే అనుకోవడం యధార్థమైనది కాదని చెప్పుచున్నాను. ఉద్యోగుల యొక్క స్వభావము ఏమిటి? కేంద్రీకృతమైన పరిపాలనా విధానములో వారు ఉద్యోగులను అదుపులో వుంచగలుగుతారా? పరిపాలనా విధానమును ఒక ప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో వుంచగలుగుతారా? వారికి ఇష్టము వున్నప్పటికిని సాధ్యముకాదు. మన ఉద్యోగుల స్వభావము ఏమిటి? పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ ఉద్యోగుల గురించి Discovery of India లో చాల కాలము క్రితమే వ్రాసినారు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల కాలములోను, నైజాము feudal విధానములోను ఈ ఉద్యోగులు అంతా training పొందినవారే వీరు అంత సులభముగా లొంగుతారని అనుకొనడము జరిగితే మంత్రులు చాల అమాయకులని భావించవలసి వుంటుంది.

[14th March, 1958]

పండిట్ జవహర్ లాల్ చాల చక్కని విషయాలు వ్రాశారు. పత్రికలనుంచి తీసిన యీ పెద్ద statement చదువుతాను వినవలెనని కోరుతున్నాను.

“Civil Services had a reputation, chiefly self-propagated, for efficiency. But it became evident that out of the narrow sphere of work to which they had been accustomed, they were helpless and incompetent; they had no training to function democratically and could not gain the good-will and co-operation of the people whom they both feared and despised; they had no conception of big and vast schemes of social progress and could only hamper them by their red-tape and lack of imagination. Apart from certain individuals, this applies to both British and Indian Members of the Civil Services. It was extraordinary how unfit they are for the new tasks that face them”.

యదార్థముగా ఇది మన Civil Services కు apply అవుతుందనడములో నా కేమాత్రము సందేహములేదు. ఈ విషయములో నాతో చాల మంది ఏకీభవిస్తారని తలుస్తాను. అయితే దానిని ఎట్లా సంస్కరించాలి. Administrative reforms తీసుకొని వచ్చేటందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు గాని, ఆర్థిక మంత్రిగారు గాని తమతమ ఉపన్యాసములలో ఏమీపేర్కొనలేదు. Administrative reforms చాల అవసరము. ఏ ఆశయసిద్ధికోసం మనము పంచవర్ష ప్రణాళికను అమలు జరుపుతున్నామో ఆ ఆశయ సాధనకు అనువైన యంత్రాంగాన్ని మనము సమకూర్చుకోవాలి. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు feudal పరిపాలకులు తమ దోపిడీ విధానాన్ని కొనసాగించేందుకు చేసిన పరిపాలనా విధానమిది. దానితోనే మన పరిపాలకులు పంచవర్ష ప్రణాళికను అమలు జరిపేందుకై చూస్తున్నారు. దీనిలో విఫలులు అవుతారని మంత్రివర్గానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇది సాధ్యమైన పని కాదు. ప్రజలయొక్క సహాయము వుంటేతప్ప ఈపంచవర్ష ప్రణాళికలు అమలు జరపబడవు అని నా అభిప్రాయము. గ్రామ level లోను, తాలూకా level లోను, district level లోను ఈ కేంద్రీకరణ తీసివేసి వికేంద్రీకరణ చేసినట్లయితే ప్రజలకు కొద్దిగా ఉపయోగపడుతుంది. ప్రజలు ఉద్యోగుల దయాదాక్షిణ్యాల మీద ఆధారపడవలసి వస్తున్నది. ఎవరికైనా M. L. A. లతో సంబంధము వుంటే వారిద్వారా మంత్రిగారితో పరిచయము సంపాదించుకొనవచ్చు. ఈ Administrative reforms ను గురించి ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. సుందరయ్యగారు చెప్పినట్లు ఈ M. L. A. లతోను అధికారులతోను కూడిన ఒక కమిటీని పెయ్యాలి. నేను దానిని బలపరుస్తున్నాను, పరిపాలనా యంత్రము ప్రజాస్వామికముగా పనిచేసేందుకు- పంచవర్ష ప్రణాళికలు సక్రమముగా అమలు జరిగేందుకు

14th March, 1958]

వారు ప్రజలయెడల సరిగా ప్రవర్తించేందుకు ఈ Commission వారితో పరిశీలన చేయించి సంస్కరణలను తీసుకొని రావలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

గోపాలరెడ్డిగారు టూటాహామ్ సిస్టమ్ గురించి చెప్పారు. ఆంధ్ర ఉద్యోగులు చాల superiority complex తో ప్రవర్తిస్తున్నారని చెబుతూ వారు కూడ ఒక విధమైన superiority complex తోనే సమాధాన మిచ్చారు. ఎందుకు ఈ టూటాహామ్ రూల్స్ అమలు జరుపవలసి వచ్చినదో నాకు అర్థము కావడం లేదు. ఈ rules ఒక శతాబ్దము క్రితము చేయబడినవి. ప్రాచీనాశాసనాలు rules కూడ ఒక శతాబ్దము క్రితము చేసి వుండవచ్చును. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య వాదులు నిర్మించిన ఈ రాజ్యాంగ యంత్రాంగానికి, నైజాము feudal విధానములోని rules కు వుండే భేదము Tweedle Dis, Tweedle Dum వలెనే ఉంది. ఎక్కువ భేద మగుపడుటలేదు. ఒక శతాబ్దము క్రితము చేసిన యీ rules ను తెలంగాణా ప్రజల అధికారులకు నేర్పండి అనడము ప్రజాస్వామికానికి వ్యతిరేకమని మనవిచేస్తున్నాను. దానిలో కొంచెం మంచి విషయాలు వుండవచ్చు. Feudal విధానములో కొన్ని మంచి విషయాలు వుండవచ్చు. ఒక కమిషను ఏర్పాటుచేసి వాటిల్లో వున్న మంచి విషయాలను తీసుకొని ప్రజాస్వామికముగా rules ను రూపొందించవలసిన అవసర మున్నది. లేకపోతే దీనివల్ల ఆంధ్ర తెలంగాణావారికి అభిప్రాయ భేదాలు ఏర్పడును అని గుర్తించవలసివుంటుంది. సామ్రాజ్యవాదుల కాలములో వచ్చిన ఈ rules ను అమలు జరపాలనే ఆలోచనను మంత్రివర్గము వదిలిపెట్టి, మన పంచవర్ష ప్రణాళిక అమలు జరిగేందుకు; ఆర్థికస్థితిలో వారు పెంపొందేందుకు అనుగుణ్యమైన రూల్స్ ను చేస్తే బాగుంటుంది. ఇది కూడా administrative reforms లో ఒక భాగముగా వుండాలని మనవిచేస్తున్నాను.

భూసంస్కరణలగురించి మాకు ఆశ్చర్యమువేస్తుంది. దానిని గురించి కాంగ్రెసు, పార్టీలో వచ్చిన గందరగోళాన్ని చూస్తే తెలుస్తుంది. ఒకరు మాట్లాడినది ఇంకొకరు అర్థముచేసుకొనే స్థితిలో లేరు. కాంగ్రెసు పార్టీకి క్రమ శిక్షణ వుండా లేదా అని సంశయించవలసిన సమయము ఆసన్నమైందని తోస్తున్నది.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—అధ్యక్షా! నిన్న రెవెన్యూ డిమాండులో భూసంస్కరణలను గురించి వివరంగానే చర్చించా రనుకొంటాను.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి:—“Heads of States” Demand పైన అన్ని విషయాలనూ మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:— మాట్లాడ కూడదనికాదు. చెప్పినదే మళ్లా చెప్పడం ఎందుకు అని. అంతకంటే పమీలేదు.

[14th March, 1958]

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి:—నేను క్లుప్తముగానే ముగిస్తాను. భూసంస్కరణలను గురించి లోతుగా మాట్లాడదలచుకోలేదు. General debate లోనూ, నిన్న జరిగిన చర్చలోనూ వచ్చిన విషయాలనుబట్టి నాకు కొన్ని impressions కలిగినాయి. పార్లమెంటులో భూసంస్కరణల గురించి కాంగ్రెసు కొన్ని తీర్మానాలు చేసింది. అంతేకాక, దీనికి సంబంధించి 10 సంవత్సరాల చరిత్ర ఉన్నది. ఇక్కడ మన మంత్రి వర్గంవారు కూడా ఒక Policy ని ప్రకటించారు. కాని, సభ్యులు మాట్లాడేటప్పుడు ఆ discipline పాటించడం లేదు. మంత్రులు యీ సభలో మాట్లాడినా, బయట మాట్లాడినా—మంత్రివర్గంలో వారికి joint responsibility ఉన్నదనే విషయాన్ని మరచిపోయి ఇష్టంవచ్చినట్లుగా మాట్లాడుతున్నారు. “మాది కాంగ్రెసు పార్టీ, దీనితో మీకు ఏమి సంబంధంచిన?” అని నన్ను ప్రశ్నించవచ్చు. కాని, దేశప్రజలందరికీ సంబంధించిన ఒక ప్రధానమైన సమస్యవచ్చినప్పుడు అన్ని విషయాలనూ దృష్టిలో పెట్టుకోవలసి యుంటుంది. “ఇది మా Democracy అని ముఖ్య మంత్రిగారు అంటారేమో! అయితే, ఇది Ultra Democracy” అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. Ultra-democracy అంటే—Anarchy. Anarchy అంటే Negation of Democracy. అంతే కాని, ఇది ఎంత మాత్రమూ Democracy కాదని ముఖ్య మంత్రి గారికి మనవి చేస్తున్నాను. భూసంస్కరణల విషయంలో “మిగతా ధనవంతుల నెవ్వరిని ప్రభుత్వంవారు ముట్టుకోవడంలేదు; ఒక్క భూస్వాముల వెంటనే పడ్డారు” అని కొంత మంది సభ్యులు మాట్లాడుతున్నారు. అది నిజమే, అందరినీ కూడా level up, level down చేయవలసినదే.

ఎక్కడెక్కడయితే దోపిడి విధానం విపరీతంగా ఉన్నదో దానినంతా రూపుమాపాలి. భూసంస్కరణలు ఎక్కువ పార్లమెంటు వహించుటకు కొన్ని కారణాలున్నవని సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను, భారతదేశం వ్యవసాయక దేశం. దాదాపు నూటికి 80, 90మందివరకు వ్యవసాయంపైన ఆధారపడినవారున్నారు. వ్యవసాయ రంగంలో సంస్కరణలు చేయనిదే, భూస్వామ్య విధానం రద్దుకానిదే మన ఆర్థిక స్థితి పెరగదు. ఉన్న సంకెళ్ళు తెంచుకోలేము. ఏ సమస్య తీసుకొన్నా, అది రైతాంగం యొక్క సమస్యగా పరిణమిస్తున్నది. రైతాంగంలో నూటికి 80 మంది బీదలు, వ్యవసాయ కూలీలున్నారు. వారి అభివృద్ధికి ప్రయత్నం చేయనిదే రైతాంగం యొక్క సమస్య పరిష్కారంకాదు. ఉత్పత్తే కాకుండా, ప్రజల కొనుగోలు శక్తి (Purchasing Power) కూడా పెరగనిదే లాభం లేదు. దేశం యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఆలోచించినప్పుడు, భూసంస్కరణలు ప్రధాన సమస్యగా గుర్తించి, ఆ పార్టీ విధానాలను అనుసరించాలని కోరుతున్నాను.

14th March, 1958]

ఎన్నికలనుగురించి ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ, సక్రమంగా జరిగాయని అధికార్లకు సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చారు. సక్రమంగా జరిగాయనే దానితో సేను ఏకీకరించను. అధికారులకు సంబంధించి నాకు అభ్యంతరం లేదుగాని, మంత్రులు ఎన్నికల్లో పర్యటించే సందర్భాలలో నాకు చాలా ఆక్షేపణ ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అధికారులలో ఏమైనా లోపాలు ఉంటే, అవి మంత్రులవల్లనే వైనుంచి క్రిందకు దిగుతున్నాయని స్పష్టముగా మనవి చేస్తున్నాను. మొన్న జరిగిన బుగ్గారం ఎన్నికలప్పుడు, గూండా యిజమ్ ఎక్కువైంది. ఒక శాసన సభ్యుని తల పగులగొట్టారు. ఇప్పుడు వాటికి ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడలచుకోలేదు. ఇద్దరు శాసన సభ్యులు దెబ్బలు తిన్నారు. బుగ్గారం ఎన్నికలలో ఈ మంత్రులు వెళ్లి చేసినదేమిటి? ఏ మాత్రం డెకోరం (decorum) వారు మిగల్చి దలచుకోలేదు. ఏదో ఆడవచ్చినట్లు పరుగెత్తారు. 14 గురు మంత్రులలో బహుశః నలుగురు పోలేదేమో. మిగిలిన పదిమంది వెళ్లారు. దానికి ఆక్షేపణలేదు. మంత్రులు ఎలెక్షన్ ప్రచారమునకు వెళ్లవచ్చునా, లేదా అనేది లీగల్ విషయం. కోర్టు కొన్ని decisions ఇస్తున్నాయి. రాను రాను evolution లో ఏవిధంగా పరిణామిస్తుందో, ఆ విషయం ఇప్పుడు మాట్లాడ దలచుకోలేదు. కాని అక్కడకు మంత్రులు వెళ్లి ఏమిచేశారు? ఈ ఎన్నికలలో జె.వి. నరసింగరావుగారు చాలా శ్రద్ధ చూపించారు. ఒక్క పోలింగ్ ఏజంట్ గా పని చేయలేదేమోగాని, మిగతా చేయవలసిన పనులన్నీ చేశారు. సామాన్యంగా మంత్రులు వెళ్లి ప్రచారం చేస్తే ఆక్షేపణలేదు. ఇదివరకు చేసిన పని, ప్రజలకు యికముందు చేయబోయే సేవ, చెప్పకుంటే ఆక్షేపణలేదు. యదార్థంగా చూస్తే మంత్రుల హోదాలో ఉన్నవారు ఎన్నికలకు వెళ్లుట మంచిదికాదు. Legal position అలా ఉన్నది కాబట్టి దానిని గురించి ఆక్షేపించ దలచుకోలేదు. గూండా యిజమ్ గురించినా, లోతుగా ఇప్పుడు వెళ్లదలచుకోలేదు. ఎన్నికలలో మంత్రులు వెళ్లి అక్కడ వాళ్ల అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేశారు. వారు అక్కడికి మంత్రులుగా వెళ్లలేదు, కాంగ్రెసు కార్యకర్తలుగా వెళ్లారు. సేను ఈ సందర్భంలో ఒకటి రెండు విషయాలు మనవి చేస్తాను. జె.వి. నరసింగరావుగారు అక్కడకు వెళ్లారు. కోర్ట్లలో ఒక చెరువు ఉన్నది. అక్కడ ముస్లిములు ఉన్నారు. వారి కాగితపు పరిశ్రమ పోయిందట. రు. 1,40,000 లు ఇస్తామని వాగ్దానం చేశారు. ఇది పొరపాటు. అదృష్టవశాత్తో, దురదృష్టవశాత్తో మా Candidate గెలిచాడు గాని, లేకపోతే వెంటనే వీరందరినీ కోర్టుకు లాగేవారము. గెలిచిన Candidate యిటువంటి వాటికి కేసుపెట్టే అవకాశంలేదు. అక్కడ గ్రామస్థులకు రు. 1,40,000 వేలు ఇస్తామని వాగ్దానం చేశారు. నిరూపించటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఒక కమిషన్ ను వేయండి. నాపైన ప్రెవిలేజియోషన్ తెస్తే సాక్ష్యాలు చెప్పటానికి సిద్ధంగా

[14th March, 1958]

ఉన్నాము. అక్కడ ఒక చెరువు ఉన్నది. అది చాలా పాతచెరువు. దానిక్రింద కొద్దిగా మాత్రం భూమి సాగవుతున్నది. దానికి వాళ్లు చాలా రోజులనుంచి డిమాండుచేస్తున్నారు. మంత్రిగారు ఎన్నికలముందు ఎప్పుడూ రాలేదు. ఎన్నికల సందర్భంలో సర్వే పార్టీని పిలిపిస్తారు. సర్వే చేయిస్తారు. అది మంజూరు చేశామని, కాంగ్రెసులో పని చేసే కార్యకర్తకు గుత్తకు యిచ్చామని, వోట్లు యివ్వమని అడుగుతారు. బహుశా వోట్లు సంపాదించడానికి యిటువంటి పద్ధతులను మంత్రులు అవలంబిస్తే, యిది పూర్తిగా కరెప్ట్ ప్రాక్టీస్ క్రిందకు వస్తుంది. అక్కడ మంత్రులు యిచ్చే ఉపన్యాసాలకు హద్దూ పద్దూ లేదు. సంజీవయ్యగారు ఉపన్యాసిస్తూ తమకు అధికారం ఉందని, కమ్యూనిస్టులను కాల్చి చంపివేయగలమని, ఎల్లారెడ్డిగారిని యిప్పుడే జైలులో పెట్టగలమని చెప్పితే—యివి ఏమీ ఉపన్యాసాలో మాకు అర్థము కావడంలేదు. గోపురాపురంలో ఒక పట్టావరీని మొలత్రత్ చేశారు. ఇది ముఖ్యంగా జె. వి. నరసింగరావుగారు తాళిల్లారును పిలిపించి చెప్పి చేయించారు. డిప్యూటీ కలెక్టరుకూడా చెప్పలేదు.

సభ్యులు కావలిస్తే తరువాత వారికి మైము యిచ్చినప్పుడు చెప్పండి. జె. వి. నరసింగరావుగారి వద్దకు రైతులు వచ్చి యీ పట్టావరీని మొలత్రత్ చేస్తే వోట్లు యిస్తామని చెప్పారు. జె. వి. నరసింగరావుగారు డిప్యూటీ కలెక్టరుకు చెబితే తను రిటర్నింగ్ ఆఫీసరు కాబట్టి ఎట్లా జోక్యము కలిగించుకోవాలని చెప్పారు. అప్పుడు తాళిల్లారును పిలిపించి మొలత్రత్ చేయించారు. ఇటువంటి పనులు మంత్రులు చేయకూడదని నా ఆభిప్రాయము. లేకపోతే ఎన్నికలు పట్టి ఫార్ము అవుతాయి. ఈనాడు మేముకూడ శాంతియుత పరిణామంలో సోషలిజము కావలెనని కోరుతున్నట్లు ముఖ్యమంత్రి సంజీవరెడ్డిగారికి చూడ తెలుసు ననుకుంటాను. ఎన్నికలమీదనే ఆధారపడి బాలిట్ బాక్సు ద్వారానే, ఆ పెట్టెలో నుంచే మేముకూడ మంత్రులుగా పుట్టుకు రావాలని చూస్తున్నాము. ఇటువంటి పరిస్థితులలో వారు (ప్రభుత్వ పక్షమువారు) యిటువంటి అన్యాయాలు చేస్తే శాంతియుత పరిణామానికి అర్థము ఉండదు. ఇది డెమాక్రటిక్ పరిపాలన అనేదానికి అర్థము ఉండదు. ఇంకొక విషయం—సోవియట్ యూనియన్ ను విపరీతంగా బూతులు తిట్టడం, విపరీతంగా విమర్శించడం చేస్తున్నారు. ఈ ఉపన్యాసాలు వింటూంటే పండిట్ నెహ్రూగారి విచేశాంగ విధానంతో షరీఫ్ నున్నారో, వ్యతిరేకిస్తున్నారో, అనుమానంగా ఉంటున్నది. తిమ్మారెడ్డిగారు ఇక్కడ చై నాను గురించి మాట్లాడారు. వారు తమ యిష్టంవచ్చినట్లు మాట్లాడారు. వారి మాటలకు హద్దూ పద్దూ ఉన్నట్లు కనుపించదు. మంత్రుల నిజమైన స్వరూపం ఎన్నికలలోనే అగుపడుతుందని తిమ్మారెడ్డిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేసేది ఏమిటంటే, ఎన్నికలు ప్రజాస్వామిరంగా నడిపించటానికి ప్రయత్నం

14th March, 1958]

చేయండి. సంపూర్ణంగా ప్రజాస్వామికంగా ఎన్నికలు నడిపించటానికి మేము కూడ ప్రభుత్వంతో సహకరించటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ విషయాన్ని మంత్రి గారు దృష్టిలో ఉంచుకొంటారని ఆశిస్తూ, నాకీశమయ మిచ్చినందుకు అధ్యక్షుల వారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ, విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి (పాలకొల్లు) : అధ్యక్షా ! ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్లను చేసు సమర్థిస్తున్నాను. అయితే డిపార్టుమెంటు లలో కొన్ని కొన్ని లోపాలు ఉన్నవి. ఆ లోపాలను వెల్లడిచేయటం నా విద్యుక్త ధర్మమని మీ ద్వారా మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

[Smt. T. Lakshmikantamma in the Chair]

గోదావరి నదిమీద ఆనకట్ట కట్టమని మేము చాలాకాలంగా కోరుతున్నాము. ఆనకట్ట కడతామని ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా చెబుతూవచ్చారు. డిపార్టుమెంట్ వారు మాత్రం “దానికి ప్లాన్స్ తయారు అవుతున్నాయి” అని ఎప్పటికప్పుడు చెప్పటం జరుగుతోందేగాని, ఇంతవరకు వాటిని పూర్తిచేయటంలేదు. ఒకప్పుడు ఇప్పుడులో కడతామన్నాను. మరొకప్పుడు ఇచ్చంపల్లివద్ద కడతామన్నారు. ఇప్పుడు పోచంపల్లిలో కడతామంటున్నారు. పోచంపల్లిలో కట్టినట్లయితే హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీముగా అది ఉపయోగపడుతుంది తప్ప ఎగ్రికల్చరల్ పర్పసెస్ కు విస్తారంగా తోడ్పడదు.

శ్రీ యశ్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్షా ! వారు ఇరిగేషన్ డిమాండ్ వచ్చినపుడు ఆ విషయాలు చర్చిస్తే బాగుంటుంది. ఇప్పుడు దానికి చేసు సమాధానం చెప్పగలను; కాని అవకాశం లేదు. పోచంపాడు స్కీము పవర్ స్కీము కాదు. పోచంపాడు స్కీము పూర్తిగా ఇరిగేషన్ స్కీము. దానివల్ల తెలంగాణాలో 20 లక్షల ఎరాలు సాగు అవుతాయి. ఇచ్చంపల్లి స్కీము పవరు స్కీము. అయినా, సభ్యులు ఇరిగేషన్ డిమాండ్ వచ్చినపుడు మాట్లాడితే బాగుంటుందనుకొంటాను.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి : డిపార్టుమెంటు త్వరగా పనులు పూర్తిచేయటంలేదనే ఉద్దేశ్యం, ఇవితో చెప్పాను. పల్లెకోవర్కు డిపార్టుమెంటు మా జిల్లాలో ఉన్నటువంటి మురుగు కాల్వలలో ఉండే నాచు, గుట్టపు డెక్క ప్రతి సంవత్సరం తీసేస్తూ, బాగుచేస్తూండేవారు. ఇప్పుడు ప్రతి సంవత్సరం కాకుండా, 3 సంవత్సరాల కొకసారి నాచు వగైరా తీయాలని పెట్టడంచేత, మా పంటలకు నష్టం కలుగుతున్నది. ఆ విధంగా కాకుండా, ప్రతి సంవత్సరం తీసేటట్లుగా, ఆ డిపార్టుమెంటుకు తాళదు వంపాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాలోని ఎర్ర కాలువపల్ల భీమవరం, తణుకు, తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా

[14th March, 1958]

లలో నష్టం వస్తోంది. ఎర్ర కాల్వకు ఆనకట్ట కడిచే, కొంచ ప్రదేశం కొత్తగా సాగులోకి వచ్చే అవకాశం కలుగుతుంది. ఇప్పుడు జరుగుతున్న మురుగు నష్టం పోతుంది. ఎనమదుర్చి డ్రైయింగ్ జాగుచేయించటానికి ప్రతి సంవత్సరం కొన్ని లక్షలు ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఈ ఆనకట్ట కడితే, యీ డబ్బు ఖర్చుపెట్టకుండా పోతుంది. కాబట్టి ఆ డిపార్టుమెంటువారు త్వరగా పరిశీలించేసి, తొందరగా ఎర్ర కాల్వకు డామ్ కడతారని ఆశిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా నేను ఆహారధాన్యాల యొక్క ధరల విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. మన ఆంధ్ర దేశంలో పంటను హెచ్చుగా పండించి, మనకు అయ్యే ఖర్చుపోను, ఇతరప్రాంతాలకుకూడా పంపిస్తున్నాము. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం రైతులయొక్క ధాన్యం ధరలను తగ్గించటం జరిగింది. ఈ ధరలుగురించి మన ముఖ్యమంత్రిగారు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. జైల్గారి బుర్రలో ఏమిటుందో అర్థం కాదుగాని, ముఖ్యమంత్రిగారు వర్తకులగురించి మాట్లాడుతూ “మేం ధాన్యం ధరలు పెంచము; వర్తకులను గురించి ధరలు పెంచడం మేము ఆలోచించము” అని స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు. అది చాలా అక్కరమము. ధాన్యం ధర జాగా ఉంటే, రైతు ఎక్కువ పంట పండించే అవకాశం ఉంటుంది. ఎప్పుడైతే ప్రభుత్వం ధర తగ్గించిందో, ఎప్పుడైతే రైతుయొక్క పెట్టుబడి ఖర్చు పెరిగిందో, అప్పుడు ఎక్కువ పంటపండించటానికి రైతులు ప్రయత్నించరు. దేశానికి ధాన్యం చాలా అవునరం గనుక, హెచ్చు ధాన్యం పండించుకొంటే, మనం ఇతర దేశాలనుండి ధాన్యం దిగుమతిచేసుకోవలసిన అవసరం ఉండదు గనుక, ఎప్పుడైతే మనం విదేశాలనుండి ధాన్యం దిగుమతిచేయమో, అప్పుడు మనకు ఫారెన్ కరెన్సీకూడ నిలవ ఉంటుంది గనుక, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ వద్దని అన్నప్పటికీ, మన ప్రభుత్వం ఎక్కువ గ్రాధతీసుకొని, దేశానికి వెన్నెముక అయినటువంటి రైతును కాపాడటానికి, మన ఆంధ్ర దేశంలో ఉన్నటువంటి ధాన్యం ధరలను పెంచటానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో మన ముఖ్యమంత్రి, కేబినెట్ మంత్రులు తప్పకుండా ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ రోజున రైతులకుగాని, వర్తకులకుగాని ధనం కావాలంటే, వారు చాలా హెచ్చు వడ్డీ ఇస్తేగాని డబ్బు దొరకటంలేదు. వారు తమ కుటుంబాలను పోషించుకోవాలి. వారికి ఖర్చులు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో రైతు కృంగిపోతే దేశానికి నష్టం గనుక, ఆ రైతుయొక్క ఊమంకోసం తప్పకుండా ధరలు పెంచాలని, అందుకొరకు గట్టి ప్రయత్నం చేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఇంక సేల్సుటాక్స్ విషయం ఉన్నది. ఆ విషయంలో డిపార్టుమెంట్ చాలా అన్యాయం చేస్తోంది. ఈ మధ్య పత్రికలలోకూడా ప్రచురించారు. ఆరు

14th March, 1958]

సంవత్సరాలుగా, మిల్లులవారు 160 లక్షల రూపాయలు సేల్సుటాక్స్ ఎగవేసినట్లు చెప్పారు. ఆ డిపార్టుమెంట్ వారు వేసింది, అబ్సర్వే తప్పకుండా తేల్చి చెబుతున్నాను. అది డిపార్టుమెంట్ వారు చేసిన అన్యాయము. సంవత్సరాలకు లెక్కలు తీస్తే, వారి దృష్టిలో, మిల్లులు గంటకు ఎంత బియ్యం అడిందీ లెఖ్కులు తీసుకొంటే, 160 లక్షల రూపాయలు మిల్లులవారు సేల్సుటాక్స్ ఎగవేసినట్లుగా వారు తేల్చారు. ఆది డిపార్టుమెంట్ వారు చేసిన అన్యాయమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. వారి హోదాలు పెరగటంకోసం, వారు ప్రాజెక్టులన్ని ఏదో విధంగా సంపాదించుకోవటంకోసం, ఇటువంటి తప్పడు లెక్కలు చూపిస్తున్నారు. నిజంగా ఆ టాక్సు తీసుకొని చూస్తే: యీనాడు రూ. 44 వేల టన్నుల ధాన్యానికి వారు లెక్కలు వేసి ఉంటారన్నమాట. మన దేశంలో ఎంత ధాన్యం పండుతోంది? ఎంత ధాన్యం మిల్లులకు వస్తోంది? దంపుడు బియ్యంక్రింద ఎంత ధాన్యం ఖర్చవుతోంది? ఒకబస్తీ, రెండు బస్తీలో కిరాయి. ఆ దృష్ట్యములో వచ్చే సరుకు తీసివేయాలి. మరి సంవత్సరంకు నిల్వ ఉండే సరుకు తీసివేయాలి.

شری ابوالرشید - سوال چوتھم :- کیا یہ سب کچھ اس وقت ہو رہا ہے کہ
- ۱۰۰ لاکھ روپے کا فرق

మిస్టర్ ఛేర్మన్:- సభ్యులు యీ డిమాండ్ పైన మాట్లాడితే బాగుంటుందని వారు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. ఇది కూడ మినిస్టర్స్ కు సంబంధించిందే కాబట్టి వారు దీనిని గురించి కూడా మాట్లాడవచ్చు నమకొంటాను.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి:- ఇప్పుడు ఒక కోటి 60 లక్షలు వారు ఇవ్వాలని సేల్సుటాక్సు డిపార్టుమెంట్ వారు ఎస్టిమేట్ చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు బియ్యం తయారు చేయాలంటే మూడు ప్రాసెస్ ఉన్నవి. ఈ వారం మొదటిపట్టు వేసిన తర్వాత, మళ్ళీ వారం రోజులు పోయాక, రెండవపట్టు వేయాలి. మళ్ళీ ఇంకో వారము రోజులు పోయాక మూడవ పట్టు వెయ్యాలి. అందువల్ల మూడు సార్లు తిరిగితే గాని మిల్లింగు అవటంలేదు. అంతేకాకుండా, ధాన్యంలో బెడ్డ బాగు చేయటానికి కూలీలను ఎంగేజ్ చేయవలసి ఉంటున్నది. ఆ ఖర్చు అంతా వదలిపెట్టి యీనాడు calculate చేయటం అక్రమం. మన కాన్స్టిట్యూషన్ లో ఖరీదుచేసిన ధాన్యానికి సేల్సుటాక్సు వసూలు చేయమని ఉన్నది. కాని ప్రెజంప్ట్ మీద, ఊహాగానం మీద సేల్సుటాక్స్ వసూలు చేయమని ఎక్కడా లేదు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము వారు ఊహాగానాన్ని ప్రధానంగా తీసుకొంటారా? లేక act ను ప్రధానంగా తీసుకొంటారా? ఊహాగానాన్ని ప్రధానంగా తీసుకొంటే, అసలు మనకు బడ్జెట్ అక్కరలేదు. కాబట్టి ఇది చాలా అక్రమంగా ఉంది. దానివల్ల యీనాడు 600 మిల్లులు కట్టేయ బోతున్నారు. అంటే, సుమారు 40, 50 వేల మంది కూలీలకు

[14th March, 1958]

అన్నం లేకుండా పోతోంది అన్నమాట. ఈ విషయాన్ని మన గవర్నమెంటువారు పరిశీలించి, ఆ డిపార్టుమెంటులో జరుగుతున్న అక్రమాలను అరికట్టేందుకు ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

స్పాల్ సేవింగ్సు గురించి మాట్లాడుతూ, బీద రైతులనుండి గొప్ప వసూలు చేస్తున్నారని, కమ్యూనిస్టు పార్టీ లీడర్ గారు చెప్పారు. బీదవారి నుండి వసూలు చేస్తున్నారు అన్నది సరైనది కాదు. బీదవారినుండి వసూలు చేస్తే ఎంత వస్తుంది? మనకు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు కావాలి, ఆ డబ్బు ధనవంతుల దగ్గరనుండి, భూస్వాముల దగ్గరనుండి వసూలుచేయాలి. ఆ విధంగా వారి దగ్గరనుండి ఆఫీసర్లు వసూలు చేస్తున్నారు. కాని మనం అనుకోన్నంత డబ్బు రావటంలేదు. కారణం ఏమిటి? రైతుయొక్క ధాన్యానికి ధర లేదు. వర్తకుడిని డిస్కరేజ్ చేస్తున్నారు. ఈ డెమాక్రసీలో, మైనార్టీ అయిన వర్తకులకు ఏ విధంగానూ తావులేకుండా చేస్తూంటే, వారు ఏ విధంగా ప్రభుత్వానికి డబ్బు ఇస్తారు? రైతులను ధాన్యం ధర లేకపోతే, వారు ఎట్లా ఇస్తారు? దానితో యీ రెండు గ్రూపులవారు నిరుత్సాహ పడుతున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే రైతులలోనూ, వర్తకులలోనూ ఉన్న నిరుత్సాహాన్ని తొలగించటానికి ప్రయత్నించాలి. ధాన్యం ధరలను పెంచాలి. సేల్సు టాక్సు విషయంలో, పుస్తకాలు నమ్మండి. పుస్తకాలలో తప్పుఉంటే పట్టుకోండి. అందుకు నాకు అభ్యంతరం లేదు. ప్రభుత్వం శిక్షవేయవచ్చు. కావాలంటే ఊరికీ కూడా వేయవచ్చును. కాని, ఊరికే అన్యాయంగా, ఊహాగానంచేసి, యీ సేల్సు టాక్సు, ఇకకంటాక్సు లెక్కలు కడితే, యీ దేశంలో ఇక మైనారిటీ కమ్యూనిటీ బ్రతికి జీవించటానికి అవకాశం ఉందా, లేదా, అనిపిస్తుంది. అందుచేత యీ డిపార్టుమెంటు చేసేటటువంటి ఎట్రాసిటీస్ ను తగ్గించేట్లుగా చూడమని. మన ముఖ్య మంత్రిగారికి మరిమరి మనవి చేస్తూ శైలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. వి. యస్. పద్మానాభరాజు (రేవడి):-అధ్యక్షా! ప్రస్తుతము సభవారి ఎదుట ఉన్న Heads of States ను గురించిన డిమాండును గురించి ముఖ్య మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ సభ్యులందరు high level లో సభాసాంప్రదాయాలను కాపాడుతూ మాట్లాడవలెనని దీర్ఘోపన్యాసము, గంభీరోపన్యాసము ఒకటిన్నరగంట సేపు చేశారు, అయితే వారి ఉపన్యాసమును చివరిదాకా వింటే అందులో పత్రికల విషయములు మాట్లాడుతూ నవశక్తి పత్రికను గురించి కూడా మాట్లాడారు. వారు మాట్లాడేటప్పుడు నవశక్తి పత్రికను ఎదోగట్టర్ క్రింద వర్ణిస్తూ ఉపన్యాసము చేశారు. అయితే ఒక పత్రికను గట్టరు అనే పదమును ఉపయోగిస్తూ గట్టరుగా వర్ణించి మాట్లాడారంటే, ఇక వారి ఉపన్యాసము కూడ గట్టర్ లెవెల్ కు పోయిందేమో వారు ఒక పర్యాయము ఆలోచించుకుంటే మంచిదేమోనని, ఆ విషయము తెలుసుకోవాలని మీ ద్వారా వారికి మనవి చేస్తున్నాను. అసలు యీ గట్టర్

14th March, 1958]

అనే పదము యొక్క లెవెల్, వారు యిచ్చిన ఉపన్యాసము యొక్క లెవెల్ రెండున్నూ పోల్చిచూస్తే రెండు ఒకే లెవెల్ లోనే పోయినట్లుగా కన్పిస్తున్నది. శాసన సభ్యులు ఉపన్యాసించేటప్పుడు శాసన సభ సాంప్రదాయాలను మై లెవెల్ ఉంచాలని శాసన సభ్యులకు చెబుతున్నప్పుడు యిలాంటి పదజాలమును ముఖ్యమంత్రిగారు ఉపయోగిస్తున్నప్పుడు వారి ఉపన్యాసము ఆ లెవెల్ కే పోయిందేమి అని అనుకోవలసి వస్తున్నది. ఇంతకు వారావిధముగ మాట్లాడారంటే, వారి పార్టీ లోపల ఉంటున్న విభేదాలవల్లను వారికి కలిగే ఆవేదన వల్లను, ఇబ్బందుల వల్లను అనేక విధములైన పదజాలములను తీసుకొనివచ్చి ఉపయోగిస్తూ “ఆప్రతిక పేరు ఏమిటి? మరచిపోయినాను, చెప్పండి” అని తన ప్రక్కన కూర్చున్న తోటి సభ్యులను అడుగుతూ చాలా గంభీరపన్యాసము చేశారు. దీనిని బట్టి చూస్తే వారు ఏమి మాట్లాడుతున్నారో కూడ గుర్తించుకోలేనంత ఆవేదనలో మునిగియున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ నవశక్తి పత్రిక అనేది వారపత్రిక. దానియొక్క Editor ను నేనే అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నవశక్తి పత్రికలో ప్రకటించిన ప్రకటనలు అన్నీ ఒక్క యీ పత్రికే ప్రకటించలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెసు వైస్ ప్రెసిడెంటు అయిన శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు ఆంధ్రలో Electricity department లో జరుగుతున్నటువంటి అన్యాయములు, అక్కడ జరిగే దుబారా ఖర్చు లక్షల కొలది అయిపోతున్నదని చెప్పాడు. ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు యిక్కడ యీ శాసన సభ లోనే పెద్ద ఉపన్యాసము చేశారు. అది బహుశ సంచీవరెడ్డిగారు మరచి పోయా రేమో గుర్తించు కోవాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. అలాంటి ఉపన్యాసమును బట్టే యీ దేశములో యిలాంటి అన్యాయము జరుగుతున్నవని ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకుని వస్తున్నాము. వారు చెబితే ఒక వారపత్రిక ప్రకటించింది. అలాంటి ప్రకటననే ఇంకా కొద్దిగా లంచగొండి తనము, దుబారా ఖర్చు వగైరాలను గురించి పత్రికలలో ప్రకటించడము జరిగింది. ఆ పత్రికలను గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు యిచ్చిన ఉపన్యాసము ఎట్లా ఉన్నదని చూస్తే, ఏమిటి! ముఖ్యమంత్రిగారు యిలాంటి ఉపన్యాసము చేస్తున్నారేమి? ఇంత cheap level కు వచ్చారేమిటి? అని ఆశ్చర్యము కలిగించింది. కాని ఇలాంటి ఉపన్యాస ములతో మాత్రము యీ ప్రభుత్వము యీ దేశములో ప్రజాస్వామ్యమును కాపాడలేదని నేను మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రోజున ముఖ్యమంత్రిగారు యిచ్చిన ఉపన్యాసము చూస్తే, వారు యీ శాసనసభ వేదిక మీద వారు చెప్పింది చూస్తే, ప్రభుత్వముయొక్క administration కు ఏ విధముగ ఉపయోగపడుతుందో నాకేమి అర్థము కావడములేదు. వారు యిచ్చిన ఉపన్యాసము, వారు కాంగ్రెసు పార్టీలో యివ్వవలసిన ఉపన్యాసమును, యీ సభ యొక్క టైము అంతా తీసుకుని, గంటన్నరసేపు ప్రస్తుతము చర్చించ

[14th March, 1958]

వలసిన డిమాండును విడిచిపెట్టి, ఉపన్యాసము చేశారు. దీనివల్ల నేను ఒక్క విధముగ భావించవలసి వస్తున్నది. గేపు 26 వ తేదీన అఖిల భారత కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు ధేబరుగారు రాబోతున్నాటే. గనుక వారి ముందర తమయొక్క గోడు అంతా వెళ్ళబుచ్చటానికి వీలుగా వారి రాకకు ముందుగా యీ రోజుననే వెలిబుచ్చారు. కాని వారి రాకముందు వెళ్ళబుచ్చడము నుంచిదే. సంతోషమే కాని ప్రస్తుతము యీ దినము సభానిరుటఉన్న డిమాండు దేని గురించి? ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ఉపన్యాసము యీ డిమాండుకు ఏ విధముగాను సంబంధము లేదు. ఈ డిమాండును గురించిన చర్చ ప్రభుత్వములో administrative structure ఏ విధముగ ఉండాలి, యంతవరకు administration లో ఉన్న efficiency ఎట్లా ఉన్నది, ఇందులో ఉన్న యిబ్బందులు ఏమిటి, ఈ లోపములను, యిబ్బందులను తొలగించి efficiency ను improve చేయటానికి మార్గాలు ఏమిటి, అనే సంగతులను చర్చించవలసి ఉంటే, అది అంతా చర్చించకుండా ఎక్కడో తమ పార్టీలో ఉన్న లోనుగులను, వాటివల్ల వచ్చిన ఆవేదన అంతా యిక్కడ యీ డిమాండు సందర్భములో వెళ్ళబుచ్చితే ప్రయోజనము ఏమిటి? డిమాండును గురించి చర్చించి ప్రతి పక్షమునకు సంబంధించిన పార్టీల సలహాలు కూడ, పాటించినా, పాటించక పోయినా అవి ఏమిటో, అందులో ఉన్న మంచిచెడుగులు ఏమిటో విచారించవలెనే కాని, ఇతర ప్రసంగాలను గురించి మాట్లాడడము సబబుగ లేదు. శాసనసభ్యులకు యిక్కడ మాట్లాడడానికి హక్కు ఉన్నది. అట్లాగే మా పార్టీకిగూడ సలహాలు యిచ్చే హక్కు ఉన్నది గనుక మేము మాట్లాడు తున్నాము. ఆవేమిటో గుర్తించకుండా, ఏవేవో వారి గ్రూపు పోలిటిక్సు, వారికి ఉన్న ఆవేదన, విభేదాలు అవి అన్నీ తీసుకొనివచ్చి, యిక్కడ ఏదో చెప్పారు. ప్రతిపక్షమువారు ఒక పత్రికను నడుపుకుంటూంటే, దానిని గురించి ఉపన్యసించడము ఏ మాత్రము సమంజసమని పించుకోదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమి చెప్పినను మేము మాత్రము జంకటములేదు నవశక్తి పత్రిక అనేది ఏ ఒక్కరి మీద personal grudges పెట్టుకొని నడుపుతున్నదేమి కాదు, ఇక్కడ ప్రభుత్వములో ఏమేమి అన్యాయాలు జరుగుతున్నవో అవి అన్నీ పోచురించు తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్ :- ముఖ్యమంత్రిగారు సభయొక్క సైము యితరత్రా ఉపయోగించారని అంటూ, మరల మీరు కూడ అదే పనిచేస్తున్నారు. కాబట్టి Demand కు confine అయి, ఏవైనా constructive suggestions ఉంటే ఇవ్వండి.

శ్రీ కె. వి. యస్. పద్మనాభరాజు:- అధ్యక్షా! నేను ఇచ్చేవి అన్నీ constructive suggestions కాని అసలు యీ “నవశక్తి” అనే పత్రికను prohibit చేయాలా, Editor ను arrest చేయాలా, ఏమిటి? అని ఆలోచన

14th March, 1958]

పడుతున్నారట. ఏదీచేసినా కూడ సిద్ధముగ ఉన్నాను. కోర్టుకు వస్తే రుజువు చేయటానికి సిద్ధముగ ఉన్నాను. నేను నవశక్తి Editor గా హామీ యిస్తున్నాను. ప్రభుత్వానికి guts ఉంటే రావచ్చు అని నేను మీద్వారా appeal చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మనకు సభ ఎదుటఉన్న ప్రధాన కార్యక్రమమును వెనుకకు నెట్టి యీలాంటి subjects లోనికి పోయేదానికంటే, Demand ను గురించి చర్చించి మంచిది. కాని నేను ఒకండుకు మాత్రము సంహృష్టున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసమువల్ల నేను ఒక్క విషయమును గుర్తించగలిగాను వారి పార్టీలో లోను గులు ఏర్పడ్డవని, ఏదో కుట్ర జరుగుచున్నదని, ఓహో! ఇందులో జరిగే అన్యాయము ఇంతవరకు ఉన్నా అనేది తెలుసుకోగలిగాను. సంజీవరెడ్డిగారు యదార్థమంతా ఉన్నది ఉన్నట్లుగా ఖచ్చితముగ చెబుతానని అన్నారు. మంచిదే సంతోషము. ఆ భోగట్టా అంతాకూడ తెలుసుకోవడము కూడ మంచిదే.

మిస్టర్ చైర్మన్:- మరల రేపు మీ నవశక్తిలో ప్రచురించటానికా ?

శ్రీ కె. వి. యస్. పద్మనాభరాజు:- ఆహా! ఈ రోజున సంజీవరెడ్డిగారిచ్చిన ఉపన్యాసము రేపు నవశక్తిలో తప్పక ప్రచురిస్తాను. సంజీవరెడ్డిగారి ఉపన్యాసము ఏ తెలెల్లో ఎంతవరకు పోయిందో కూడ ప్రజలు అర్థము చేసుకోగలుగుతారు. కాబట్టి తప్పకుండా ప్రచురిస్తాను అని తెలియ జేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు ప్రభుత్వముయొక్క administrative structure లోని లోపాలను గురించి యిప్పుడు నేను పోదలచుకోలేదు. అయినా ఒక్క విషయము మాత్రము మనవి చేస్తాను. మనకు స్వాతంత్ర్యము వచ్చి యిప్పటికి పది సంవత్సరములు కావచ్చింది. ఈ పది సంవత్సరములలో ప్రభుత్వముయొక్క administration లో ఏమైనా మార్పు వచ్చిందా అంటే, అదేమీ కనిపించదు. సామ్రాజ్యవాదుల పరిపాలనలో ఉన్న లోపాలు యీ విధముగ తెలుస్తున్నవి. మనకు ఏదో Socialistic Pattern of Society ను ఏర్పాటు చేసుకోవాలని అంటున్నాము. ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక మాటలతో దాటిపోయింది. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక జరుగుతున్నది. ప్రస్తుతము దేశములో జరుగుతున్న పరిస్థితులను బట్టి, administration లో ఉండే లోపాలను, అవకతవకలను బట్టి, యీ Planning, Socialistic Pattern of Society విధానాలను successful గా ప్రభుత్వం నిర్వహించగలుగుతుందాంటే, నాకు మాత్రము నమ్మకములేదు.

ఇక పోతే ఇప్పుడు రానురాను ఆంధ్ర తెలంగాణా విభేదాలను తీసుకొని వస్తున్నారని అంటున్నారు. ఆ భేదాలను తెచ్చిపెట్టింది మేమేనని ప్రభుత్వ పక్షమువారు ఆరోపణ చేస్తున్నారు. కాని ఆ భేదాలు తెచ్చిపెట్టింది మేముకాదు. కాంగ్రెసు పార్టీవారే ఈ భేదాలన్నీ రావటానికి కారణము, కాంగ్రెసు పార్టీలో

14th March, 1958]

కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగస్థల జీతాలలోగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగస్థల జీతాలలోగాని, ఏలాంటి తేడాలు ఉండరాదని అన్నారు. వారు ఆ విధముగా సలహా యిచ్చినప్పుడు యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఉపన్యాసాలలో కాలయాచన చేయడము తప్ప, N. G. Os. కు నిజమైన సహాయము ఏదీ కన్పించదు. పోనీ, జీతాలు పెంచకపోయినా, ఏదైనా alternative గా సహాయము చేశామంటే, అదిగూడ లేదు. ఇటీవల ఆరు రూపాయలు allowance ఇచ్చామని అన్నారు. ఇది మైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు సిటీలలో ఉన్నవారికే అని అన్నారు. కాని, అన్ని ప్రదేశాలలోను ఇవ్వలేదు. దీనిని గురించి ఆందోళన పెరిగింది. ఇలాంటి అన్యాయాలు జరుగుతుంటే, తెలంగాణా వారిని అన్యాయము చేస్తున్నారని వారు అనడములో తప్పేమిలేదు. N. G. Os. యొక్క కష్టసుఖములు రాష్ట్రమంతటనూ ఒకటే. N.G.Os. యొక్క కష్టములను ఓరిశీలించే బాధ్యత ప్రభుత్వముమీద లేదంటారా? వారి జీతాలు పెంచకపోతే, administration లో efficiency ని ఏవిధముగ ప్రభుత్వం maintain చేయగలదు? ప్రభుత్వము యొక్క పరిపాలనా విధానములో తగిన మార్పులు తెచ్చి, N. G. Os యొక్క కష్టనిష్టారములను ప్రభుత్వము గుర్తించి, వారికి కావలసిన సదుపాయములు చేయాలిగాని, ఊరకనే ఉపన్యాసాలు చేయడమువల్ల ఎవరూ సంతోషించరు. N. G. Os. యొక్క grievances ను గుర్తించకుండా వాటిని గ్రూపు రాజకీయాలతో ముడిపెట్టి, personal grudges తెచ్చి పెట్టకూడదు. ఇలాంటివి జరిగినందువల్లనే, ఆంధ్ర అని తెలంగాణా అని దురభిమానాలు పెరగటానికి కారణమని చెబుతూ, అలాంటివి జరగుకుండా ప్రభుత్వం పోయిత్నించాలని మనవిచేస్తూ, ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. కె. వి. కృష్ణావతారం:- అధ్యక్షా! సుమారు 1½ సంవత్సరాల క్రిందట ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రము అవతరించింది. ఒకే భాష, ఒకే సంస్కృతి, ఆచారాలు గల ముక్కోటి ఆంధ్ర ప్రజలు ఒకే ప్రభుత్వం క్రింద ఉండవలెననే చిరకాల వాంఛ సఫలీకృతం అయినది. కాని చాలా కాలంనుంచి వేరువేరుగా ఉన్న ప్రాంతాలలోని ప్రజలు ఒకే ప్రభుత్వం క్రిందికి రావడంవల్ల తొలుతలో కొన్ని అనుమానాలు కలగడం సహజం. అట్టి అనుమానాలకు ఎటువంటి సావకాశం లేకుండా చేయాలని నేను ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రి సంజీవ రెడ్డిగారు యీ విషయమై తీసుకొంటున్న జాగ్రత్తలను, చర్యలను, ఇకముందు తీసుకోదగ్గ చర్యలను గురించి కూడా వివరించారు. ఎటువంటి అనుమానాలు లేకుండా చేయడానికి గట్టి హామీ కూడా ఇచ్చారు. “మనం అంతా ఒక ప్రభుత్వం క్రిందికి వచ్చాము. మన మంతా తెలుగు వారము. చక్కటి తెలుగు భాష మాట్లాడు వారము, ఇకముందు లేనిపోని అనుమానాలకు సావకాశం లేకుండా పవర్తించి, చక్కగా ప్రభుత్వాన్ని కొనసాగించుకుంటూ, అభ్యుదయాన్ని పొంది,

14th March, 1958]

మన రాష్ట్రాన్ని భారత దేశములోని అగ్రగణ్యమైన రాష్ట్రంగా రూపొందించుకోవాలి" అని నేను ఇదివరకు ఆంధ్రలోని ప్రజలకూ, ఉద్యోగులకూ, తెలంగాణాలోని ప్రజలకూ, ఉద్యోగస్థులకూ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇలాంటి అనుమానాలకు అవకాశం లేకుండా మన ప్రభుత్వం గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలి. అనుమానాలు ప్రబలితట్లు ప్రభుత్వ దృష్టికి వస్తే ఏ మాత్రం జాగుచేయకుండా వెంటనే తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని నేను ప్రత్యేకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఇక మంత్రులను గురించి, వారి జీతాలను గురించి కొన్ని విమర్శలు వచ్చినాయి. మంత్రికి నెలకు రూ.1000/- లు జీతము అయినా లేకపోతే వారిహోదాకు గాని, అవసరాలకుగాని చాలదు. మంత్రుల క్రింద వనిచేనే ఉద్యోగస్థులకు వేల కొలది రూపాయల జీతాలు వుండగా మంత్రులకు, వారి హోదాకు తగిన ఆ మాత్రం జీతం అయినా లేకపోతే దుష్పరిణామాలకు దారి తీస్తుందని నేను అనుకుంటున్నాను.

మంత్రుల పర్యటనలను గురించి కొన్ని సలహా లిస్తున్నాను. ఈ మధ్య డిమాండులపై మాట్లాడిన సభ్యులందరూ "మంత్రులు వారివారి నియోజక వర్గాలకు రావడం లేదని, వచ్చి అక్కడి పరిస్థితులను చూడడం లేదని చెప్పారు. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని వివిధ ప్రాంతాలలో మంత్రులు పర్యటించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈనాడు మంత్రుల పర్యటనలకు ఒక దారి తీరూ ఉండడంలేదు. ప్రత్యేకమైన కార్యక్రమం ప్రకారం యీ పర్యటనలు జరగాలి. ఏలూరులోనో రాజమండ్రిలోనో, విశాఖపట్టణంలోనో చిన్న Bridge ని open చేయడానికో, Primary School నో, Elementary School నో open చేయడానికి మంత్రులు ప్రాదరాశాదు నుంచి సరాసరి వెళ్ళడం, ఆ పని పూర్తి అయిన వెంటనే ఆనాటి సాయంత్రం బండికే బయలుదేరి తిరిగి ప్రాదరాశాదు వచ్చేయడం జరుగుతున్నది. ఇది ప్రజలలో చాలా అసంతృప్తి కలుగచేస్తోంది. అట్లాకాకుండా, జిల్లా కేంద్రానికో, తాలూకా కేంద్రానికో మంత్రులు వెళ్ళినపుడు కనీసం రెండు రోజులయినా అక్కడవుండి, కనీసం వారిశాఖకు సంబంధించిన ఉద్యోగులను కలుసుకొని, ఆప్రాంతంలోజరిగే కార్యక్రమాలను గురించి వారితో కొంతసేపు చర్చిస్తే చాలా బాగుంటుంది. అంతేకాక అక్కడి ప్రముఖపౌరులనుకూడ కలుసుకొని ఆప్రాంతంలో పరిపాలన ఏ విధంగా జరుగుతున్నదో పరిశీలించి తరువాత పృథక్ పృథక్ ఉద్యోగులతో ఆయా విషయాలపై చర్చలుజరిపి అందులో ఏమైనా లోపాలున్నట్లయితే సరిదిద్దుకోవలెనని వారికి సలహాలిచ్చే విధంగాచెప్పినట్లయితే చాలాబాగుంటుంది. కాని ఆవిధంగా జరగడంలేదు. కేవలం ఒక raid కు వెళ్ళినట్లు ఉన్నది. ఆయాప్రాంతాలకు ఏదో ఒక పనిమీద వెళ్లి మళ్ళా తిరుగు రైలులోనే వచ్చేయడంవల్ల అక్కడి ప్రజలలో చాలా అసంతృప్తి కలుగుతున్నది. ఈ విషయం గమనించాలని ముఖ్యమంత్రి గారికి నవన

[14th March, 1958]

యంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఏదో విమర్శ చేయాలనే ఉద్దేశంతో చెప్పిన మాట కాదు ఇది. నేను చెప్పిన విధంగా ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రత్యేకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అధికారుల మానసిక ప్రవర్తనలో ఏమీ మార్పు చెందినట్లు కనబడుట లేదు. వారి పద్ధతులు యథాతథంగానే ఉంటున్నాయి. మనకు స్వరాజ్యం వచ్చి 10 సం॥లు అయినప్పటికీనీ వారి మనోభావల్లో మార్పులు రాకపోవడం చాలా శోచనీయం. ఇది మన దేశం. మన రాష్ట్రం. మనం శాసన సభ్యులుగా వచ్చి మన ప్రజలకూ, దేశానికి కొంత సేవచేస్తున్నాము. అట్లాగే యితర రంగాలలోనూ, ఉద్యోగాలలోనూ కొంతమంది దేశ సేవ చేస్తున్నారు. బ్రిటిష్ వారి కాలంలో ఉద్యోగి అంటే ఒక జీతగాడనే భావం ఉండేది. మనకు, స్వతంత్ర భారతదేశం ఏర్పడిన తరువాత అటువంటి భావానికి ఆస్కారం లేదు. ప్రజలందరూ ఏదో ఒక రూపంలో దేశానికి సేవ చేయాలి కనుక, కొంతమంది ఉద్యోగస్థులుగా ఉండి దేశమునకు సేవచేస్తున్నారు. ఇది ఒక పెద్ద national service. Army perosnnel గా ఉండవలసిన అవసరం ఉన్నది. కాని నేటి మన ఉద్యోగస్థులలో అట్టి మార్పు వచ్చినట్లు కనిపించుటలేదు. మన పంచవర్ష ప్రణాళికలు జయప్రదంగా అమలు జరగాలంటే, స్వపరిపాలన కావాలంటే ప్రజలపై ఉద్యోగస్థుల యొక్క ప్రాబల్యం తగ్గవలసి ఉన్నదని, భారత ప్రధాన మంత్రి శ్రీ జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు, Planning and Community Development శాఖా మంత్రిగారైన శ్రీ ఎస్. కె. డే గారుకూడా పదే పదే చెబుతున్నారు. అదీ కాక, ఇటీవలే ఒక రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రిగారు ఉద్యోగుల ప్రాబల్యం తగ్గనంత వరకూ, ప్రజల ప్రాబల్యం పెంచునంతవరకూ ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లదు, ప్రజా పరిపాలన అనిపించుకోదు' అని చెప్పారు. అందువల్ల పరిపాలనలోని అన్ని స్థాయిలలోనూ, జిల్లా లెవెల్ లోనూ, రాష్ట్ర లెవెల్ లోనూకూడా ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు కూడా ఒక Advisory Committee ని ఏర్పరచాలి. ఈ మధ్య అసెంబ్లీలోనే ఒక మంత్రిగారు "Advisory Committeesతో పరిపాలన సాగించడమనేది అసంభవం, ప్రతి పనికి సలహాలు తీసుకొని పరిపాలన చేస్తామా" అని జవాబు యివ్వడం శోచనీయం.

Advisory Committee అనేదాంట్లోనే సలహానివ్వడమనే అర్థం ఉన్నది. ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు — Health, Education, Medical, Revenue, Police— మొదలైన శాఖ లన్నింటికీ Advisory Committees ను వేసి వారి సలహాలను తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. అందువల్ల రాష్ట్ర స్థాయిలోనూ, జిల్లాస్థాయి లోనూకూడా ఆ కమిటీలను ఏర్పాటుచేసి పరిపాలన సాగించవలసినదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఆ Advisory Committees ఇచ్చే సలహాలకు binding లేదు.

14th March, 1958]

National Savings Scheme చాలా ఉపయోగకరమైనది. Public borrowing కు అవకాశం లేదు. కాబట్టి ఈ జాతీయ పొదుపు ఉద్యమాన్ని తప్పకుండా బలపరచవలసియున్నది. కాని ఈ ఉద్యమాన్ని అమలు చేయడంలో చాలా పొరపాట్లు జరుగుతున్నాయి. N. E. S and C. D. Blocks లోనివారికి కూడా యీ కార్యక్రమాన్ని అప్రవేశపెడవల్ల ఒక ఉద్యోగి యొక్క efficiency గాని, inefficiency గాని యీ National Savings Scheme targets ను realise చేయడమీద ఆధారపడినట్లు కనిపిస్తోంది. పిరు డబ్బు అవసరంలేనివారి దగ్గరకు వెళ్లి ప్రత్యేకంగా "loans ఇస్తామని, కార్పస్ 5 నెలలు అయినా, సంవత్సరం అయినా loans యిచ్చేవారుకా"దని చెప్పి 1000 రూ. లు National Savings క్రింద తీసుకొంటున్నారు.

కాబట్టి ఏ ప్లానింగును మనం successful గా implement చేయుటకు ఈ సేవనల్ సేవింగ్సు ఉద్యమం ద్వారా కొంత మొత్తమును సేకరించాలని చూస్తున్నామో ఆ ప్లానింగునే చేంపుటకు ఈ ఉద్యమం ఏర్పడుచున్నది. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధతోనుకోవాలని, అది నిజమైన విషయమని దానిని సేను ధృవపరచగలనని మనవి చేస్తున్నాను.

లెజిస్లేచర్ చర్చలలో మనం ఎక్కువ level maintain చేయవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినారు. వారితో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాము. ఆంధ్ర తెలంగాణ విభేదాలు ఉండడంవల్ల, జవాబుదారి లేకుండా విమర్శలచేస్తూ ఉండటం వల్ల వారు ఆవేశంతో మాట్లాడవలసి వచ్చింది. కాబట్టి వారు standard తగ్గింది అని అన్నందుకు ఎవరు ఆక్షేపించవలసినవని లేదు. లెజిస్లేచర్ యొక్క స్థాండర్డును అభివృద్ధిచేయుటకు స్పీకరు గారు కూడ కొన్ని సమావేశాలు ఏర్పాట్లు చేయాలి. సభ్యులు ఎంత చదువుకొన్న వారైనప్పటికీ డిజేట్సు చాలా low level గా ఉంటున్నాయి. అప్రస్తుతమైన, అనందరథమైన విషయాలను మనం మాట్లాడుతున్నాం. డిజేటు జరుగుతున్నప్పుడు అధ్యక్షులు మధ్యమధ్య కొన్ని విషయముల గురించి సభ్యులకు వివరించుచుండడం చాల మంచిది. అసెంబ్లీ యొక్క dignity ని maintain చేయు నిమిత్తం అప్రస్తుత విషయాలపై దృష్టిని కేంద్రీకరించకుండా, చాల ముఖ్యమైన, బాగా తెలిసిన, అధ్యయనం చేసిన విషయముల గురించి మాట్లాడితే బాగుంటుంది. అనవసరమైన ప్రశ్నలను వేయడం కూడ జరుగుచున్నది. మంత్రులను వ్యక్తిగతంగా అడిగి విషయములు తెలుసుకొనుచున్నచో ఇలాంటి అనవసరపు ప్రశ్నలను వేయ నవసరంలేదు. పార్లమెంటులో ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు వంద రూపాయలవైగా ఖర్చు జేయడని చెప్పుచున్నారు. ఇక్కడ దాదాపు 40, 50 రూపాయలవరకు కావచ్చు. కాబట్టి అనవసరపు ప్రశ్నలు వేయడం తగ్గించుకోవాలని, స్పీకర్ గారు కూడ అలాంటి ప్రశ్నలను నిరాకరించాలని కోరుతున్నాను.

14th Mareh, 1958]

. తైబ్రీలో కావలసిన శాసనముల కాపీలు లభించుటలేదు. శాసనములు, బిల్లులు, అమలులో ఉన్న చట్టములను సవరించునప్పుడు గాని, ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలలోని చట్టములను సమన్వయము చేయునప్పుడు గాని అన్ని విషయములు పూర్తిగా తెలియనిచే మాట్లాడుటకు సాధ్యము కావడంలేదు. మొన్న వ్యవసాయ డిమాండు లిచ్చినప్పుడు మైదరాబాదు టెనెన్సీ చట్టపు కాపీ తైబ్రీలో లభించలేదు. కాబట్టి తైబ్రీ విషయం శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరమున్నది. అంతేకాకుండా కొంత చట్టములు, అమెండ్ మెంట్లు ప్రవేశపెట్టునప్పుడు, అమలులో నున్న పూర్తి చట్టం కాపీలను సభ్యులకు అందచేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. త్వరత్వరగా శాసనములను చేసుకొంటూపోవడం, వెంటనే తప్పులుండుటవల్ల అమెండు చేసుకోవడం ప్రజానీకంలో హేళనగా తయారౌతుందని మనవి చేయుచున్నాను.

ఎలెక్షన్లలో ఎలెక్టర్ డిపార్టుమెంటు చాలా సమర్థంగా న్యాయంగా పని చేసింది. "They were free and fair" అని మనవి చేయుచున్నాను.

గ్రామ నాయకత్వమును మనం బాగా వృద్ధి చేయాలి. దాని అభివృద్ధికి చాలా మైనింగు క్యాంపు పెట్టుచున్నారు. ఈ గ్రామ నాయకులు తమంతట తామే అభివృద్ధి కార్యక్రమములలో పాల్గొను అవకాశం లేదు. కలెక్టర్లుగాని, ఇతర ఉద్యోగులుగాని వీటిలో ప్రమేయం కల్పించుకొంటున్నారు. ఆ విధంగానే మంత్రులు ప్రతి చిన్న విషయమునకు వెళ్ళుచున్నారు. విశాఖపట్టణంలో బృందావన హోటల్ ప్రారంభోత్సవం మంత్రిగారు చేసారు. మంత్రులు గ్రామ, జిల్లా నాయకత్వమును వెంటాడించుటకు కృషిచేయాలని మనవి చేయుచున్నాను. మంత్రులు ప్రతి చిన్న విషయమునకు వెళ్ళి వృధాకాలయాచన చేయుకుండా ప్రభుత్వంలోని ముఖ్య విషయములపై ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించి ప్రభుత్వయంత్రాంగమును చక్కగా నడిపించమని విజ్ఞప్తిచేస్తూ అధ్యక్షులు నాకీ అవకాశమును ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతను తెలియజేయుచు శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :-అధ్యక్షా ! మనం అత్యున్నత ఆశయంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ను ఏర్పరచుకొన్నాం. ఆరోజు వ్యతిరేకించినవారే ఈ రోజుకూడ ఏవో కారణాలను చూపి వ్యతిరేకించాలని ప్రయత్నించడం జరుగుతున్నది. ఇది integrety కే చాలా భంగం కలిగిస్తుంది. దానిని మనం సౌజన్యంతోను, సహృదయంతోను ఎదుర్కొని విశాలాంధ్ర ఏకమైనదనే అభిప్రాయమును చాటవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ సందర్భంలో స్థానిక దురభిమానాలను రెచ్చగొడుతున్న వ్యక్తులు లేకపోలేదు వాటికి జవాబు ఇవ్వవలసిన అవసరం వస్తుందని నేను తలంచుచున్నాను. అక్కడ ఆంధ్రనుండి వచ్చిన అధికారులు, ఇక్కడ తెలంగా

[14th March, 1958]

ణాలో ఉన్నవారి విధానములను ప్రధానంగా ఆలోచించుకోవాలి. ఒకవైపు వారు **fuedal set up**లో తయారై ఉన్నవారు. మరొక వైపువారు **Imperialist Government** క్రింద **Rules-ridden setup** నుంచి వచ్చినవారు ఈ రెంటిని సమన్వయం చేయకపోతే అది పాత గుట్టమును కొత్త మనుష్యులు ఎక్కినట్లు జౌతుందిగాని అసలు గుర్రం మారినట్లుకాదు. విశాలాంధ్ర అభ్యుదయం **Democratic set-up**లో రావలసియున్నది. అందువల్ల ప్రభుత్వం ఈనాటికైనా టాటా హం సిస్టెమో, మొగలాయి సిస్టెమో కాకుండా ఈ రెంటిని సమన్వయంపరచగలిగిన ఒక **high power committee** ని నియమించి సెక్రెటరీయట్ ఏ విధంగా నడిస్తే బాగుంటుందో ఆలోచించడం అవసరం. ఆంధ్ర నుండి వచ్చినవారు, ఇక్కడ ఉన్నవారు రెండువైపులవారు సప్తపదుచున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. మనమంతా దానిని ఉదార దృష్టిలో చూడనివక్షంలో అసలు మనం ఏ ఆశయంతో విశాలాంధ్రను సాధించామో అది వమ్మైపోతుంది ఒక ఉద్యోగస్తుడు లంచగొండితనముచే అలవాడి చెబుతినగానే దేశం అంతా నష్టమైపోతున్నదని చేసే ప్రచారమును మనం అంతా ఎదుర్కోవాలి. ఒక సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారితో ఏకీభవిస్తున్నాను స్వార్థంకొరకు మనలోపున్న వివాదాలను పెంచుకొంటే ఎడ్మినిస్ట్రేషను డెమోక్రసీ పద్ధతిలో నడపలేకపోతామేమోనని నాకు అనిపిస్తున్నది.

ముఖ్యంగా జీతాల సమన్వయములో చాలా చిక్కులు వచ్చాయి. ఉద్యోగముల రూల్స్లో కొన్ని చిక్కులు వచ్చాయి వీటిని సమన్వయపరచటానికి ఒకే పద్ధతిని అవలంబిస్తే ఈ బాధలు వుండేవికావు. **Integration** పూర్వం ఆంధ్ర ప్రాంతములో వున్న ఉద్యోగస్తులను తెంపరిగానే వుంచుతున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం చెప్పినట్లే మేము చేస్తున్నామని గోపాలరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు చెప్పారు. పర్మినెంట్ చేయకపోవటంవల్ల వారికి నష్టం కలుతోంది. ఇక్కడ వారు వెంటనే పర్మినెంట్ అవుతున్నారు. కనుక జీతాల గురించి మనం శ్రద్ధగా ఆలోచించవలసివుంది. మనకు ఎన్ని ఇబ్బందులు వున్నప్పటికీ జీతాలను సమన్వయము చేయనంతవరకు **integration** జరగటం అసంభవమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఒక గుమాస్తాకు 80 రూ. ఇస్తూ, అదే పనిచేస్తువున్న గుమాస్తాకు 10 రూ. ఇస్తే ఒకడిని చూస్తే మరియొకడికి ఏవగింపుగా వుండటం సహజము. ఈనాడు మనము ప్రమాదస్థితిలో వున్నాము. దానిని అరికట్టటానికి ఏ విధంగా **intergration** వుండాలో బాగా యోచించాలని మీద్యారా ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేసుకొంటున్నాను. మనం పాత **set up** నుండి వచ్చామని, మిషినరీ పాతదని, దానిని మనం మార్చుకోలేమని జవహర్ లాల్ నెహ్రూ చెప్పారు. వాటిని మార్చటానికి టైమ్ కావాలి. టైమ్ ను **expedite** చేయకపోతే వచ్చే నష్టం

14th March, 1958]

అపారమని నేను చెబుతున్నాను. సెక్రటేరియేట్ విధానమును ప్రభుత్వము మార్చవలసివున్నది.

అధికారులలో సహకారంలేదు. తెలంగాణా, రాయలసీమ, సర్కారు అనే విచక్షణ లేక అన్ని పాఠశాలను అభ్యుదయపథంలోనికి మళ్ళించాలి. నేను గుంటూరుజిల్లానుండి వచ్చాను. పై నాన్వియల్ గా గుంటూరు ఎక్కువ సహకార మిస్తున్నది. అక్కడే ఖర్చుకూడా అవుతుంది. అవసరం వస్తే గుంటూరుజిల్లా త్యాగంచేస్తుంది. గుంటూరు, కృష్ణ, గోదావరి జిల్లాలు విశాలాంధ్ర కావాలన్నప్పుడు, “మా జిల్లాలో వున్న డబ్బును అంతా తీసుకుపోయి వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో పోస్తారు. తెలంగాణాకు ఇచ్చి మాకు అన్యాయంచేస్తారు, మమ్ములను స్టార్వేషన్ డైట్ లోనే వుంచుతారు” అని కొందరు అన్నారు. మాతన ఆశయంతో ముందుకుపోతూ. ముందు తరాలవారి అభివృద్ధికోసం, మనం మనవారి శ్రేయస్సుకోసం త్యాగంచేయవలసిందేనని చెప్పాము. ఇది ఒక అధికారి స్వప్రయోజనాల కోసం చేసిన వ్యవహారం కాదు.

ఈనాడు సెక్రటేరియేట్ లో సహకారము లేదని చెబుతున్నందుకు నన్ను ఖేదపించండి. ఒక కాగితమును పంపిస్తే తనకున్న అధికారాన్ని చూపటానికి గుమాస్తా ఒక query వేస్తే మరి. 5 సంవత్సరముల వరకు ఆ కాగితం బైటకు రాదు. డెవలప్ మెంట్ ప్రైయారిటీలో ప్లానింగ్ వుంది కాని ఆర్గనైజేషన్ లో ప్లానింగ్ లేదు. పర్మింగ్ లో ప్లానింగ్ లేదు. కో ఆర్డినేషన్ లో ప్లానింగ్ లేదు. డబ్బు పంచటములో ప్లానింగులేదు. ఏ నెలలో ప్రారంభిస్తే పనిపూర్తవుతుందనే అంచనాలు వేయకుండా, మార్చి నెలలో డబ్బు ఖర్చు చేశాం అని అడగటం జరుగుతోంది. తెలంగాణాలోను రాయలసీమలోని వెనుకబడిన జిల్లాలలోను, స్కూల్స్ లోని వెనుకబడిన తాలూకాలలోను, ప్లానింగ్ మాచింగు గ్రాంటు ఇవ్వకపోతే అవన్నీ లాప్స్ అయి డబ్బు వృధా అయిపోయిందని బాధపడు తున్నారు. ప్రభుత్వము కూడా శ్రద్ధగా పనిచేయటము లేదు. ఆఫీసర్లలో బద్ధకము పెరిగిపోయింది. క్రింద ఉద్యోగిపంపించిన కాగితమును చూడటానికే అతనికి పిలుపుండదు. సూపరింటెండెంట్ అయిన తరువాత అసిస్టెంటు సెక్రటరీ ఎలా అవ్వాలా? ఏ మినిష్టర్ ను వట్టుకొంటే ఈ పని అవుతుంది? లేక ఏ మినిష్టరు చుట్టాన్ని పట్టుకొంటే ఈ పని అవుతుంది అనే వారు ఆలోచిస్తువుంటారు. కాగితాలు చూడక పోవటమే ప్లానింగ్ దెబ్బతినటానికి కారణము. ఏమీ సంబంధంలేని వారి నేత్రై ఆఫీసర్లుగా వేయటంవల్ల ఈ పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో ఈ సంవత్సరము కోటి రూపాయలు లాప్స్ అయినాయంటే ఎంతో దిగులు పడవలసిన విషయము. ఏ డిపార్టుమెంటులో లోపం జరిగినా ఆ బాధ్యత మంత్రులకు కూడా వున్నది. ఆఫీసరీటి చూపించటానికి మంత్రులు చేయవలసిన పని ఒకటి వుంది. తమ జీతాల విషయ

[14th March, 1958]

ములో వారు దానిని చూపించవచ్చును. 500 లకు తగ్గించుకొని నిరాడంబరముగా నడవవచ్చును. మాటలు ఎన్ని చెప్పినా ఆచరణలో మార్పు రాకపోతే మంత్రులను రక్షించేవారు ఎవరూ లేరని, ఏ ఆశయంతో కాంగ్రెసు పుట్టిందో ఆ ఆశయమే దెబ్బతింటుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాంగ్రెసు ఆశయాల కోసం నేను కొంత త్యాగం చేశాను, కనుక వాటిని గురించి మాట్లాడే అధికారము నాకు వున్నది. నిరాడంబరముతో భారతదేశం ముందుకు పోవాలనే గాంధీగారి సిద్ధాంతమును నేను మరచిపోలేదు. మరచిపోను, ఎవరిని కూడా మరచిపోనివ్వను. జమిందార్లకు వున్న వాటికి మించిన భవనాలలో వుంటూ వాటి కొరకు ఎక్కువ డబ్బును ఖర్చుచేస్తూ గవర్నర్లకు మించిన గవర్నర్లుగా మంతులు తయారవుతున్నారు. అధికారులలో ఒకకమిటిని వేయాలని, దానిలోనికి శాసన సభ్యులను తీసుకోవాలని Lord Crips గారు వ్రాశారు. ఎడ్యైజరి బోర్డు అంటే తిమ్మారెడ్డిగారు సహించక పోవచ్చును. కాని ఎడ్యైజరి బోర్డులు డెమోక్రసీలో ఒక ప్రధాన భాగము. ఏ కమిటీ కూడా అక్కరలేదని తిమ్మారెడ్డిగారి అభిప్రాయము.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి (వ్యవసాయ శాఖా మంత్రి) :- అది నా అభిప్రాయం కాదు. కమిటీలు వేస్తామని సందర్భము వచ్చినప్పుడల్లా చెబుతూ వుంటాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్య:- “సభ్యులే మాట్లాడుకొండి. కమిటీలు అవసరంలేదు. అవసరమైతే నమస్కారాలుచేసి ఆఫీసర్లతో మాట్లాడండి” అని వారు చెబుతూవుంటారు కాని సమాన హోదాలో నిలబడి ఇది Committee decision, దీనిని మీరు చేయండి అనే దానికి వారు ఒప్పుకోరు. Forest Department లో వారు ఆ అవకాశమును ఇవ్వలేదు. వున్న అన్ని డిపార్టుమెంటులను కూడా శాసన సభ నుండి కొందరు మెంబర్లను అన్ని పార్టీలనుండి తీసుకొని క్రిపు చేసిన సూచన ప్రకారము కమిటీనివేసి ఫైనలైజ్ చేయమని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

రెవెన్యూ బోర్డును తప్పనిసరిగా రద్దుచేయవలసివుంది. రెవెన్యూ మెంబర్లు ఎంతో అహంకారముగా మాట్లాడుతూవుంటారు. అనంతరామన్ మా జిల్లాకు ఒక సారి వచ్చి “మీ గుంటూరు జిల్లాకు సిగ్గులేదు” అన్నారు. అనేక మందిని జైళ్ళకు పంపిన గుంటూరు జిల్లా, అనేకసార్లు తన్నులు తిన్న గుంటూరుజిల్లా, అనేక మందిని అరెస్టులు చేస్తున్న చూస్తు పూరుకొన్న గుంటూరు జిల్లాకు ఈనాడు సిగ్గులేదని అనటానికి వారికి సిగ్గులేక పోయింది. అనంతరామన్ ఆ విధంగా అనగానే శ్రీరాములుగారు వెంటనే “మీరు జాగ్రత్తగా మాట్లాడండి” అని చెప్పారు. ప్లానింగ్ కౌన్సిల్ మీటింగులో కూడా మరో అఫీసరు డబ్బు ఎందుకు ఇవ్వలేదు? మీకు సిగ్గులేదు” అని అన్నాడు. “డబ్బు ఇవ్వటం మా అందరి బాధ్యత” అని ఆయన అనుకోలేదు.

14th March, 1958]

Small Savings Collection ప్రారంభించారు. తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలతోపాటు, గుంటూరు జిల్లా అందరికంటే ఎక్కువ యిచ్చింది. చిత్తూరు జిల్లాలో ఉన్న సేవింగ్సు బ్యాంకు, కో-పరేటివ్ Societies లో ఉన్న డబ్బును Small Savings Account కు మార్చి చిత్తూరు జిల్లా 'stands first', గుంటూరు జిల్లా stands next అన్నారు. అక్కంటు adjustment చేయడంలేదు. ప్రజల ఆదాయంలో, వారు మిగుల్చుకొన్న దానిలోనుంచి, వసూలు చేయాలి దేశాభివృద్ధి కోసం. ఈ సందర్భంలో రెవిన్యూబోర్డు అధికారి సుబ్రహ్మణ్యంగారు, "సర్కారు జిల్లాలవారు unsocial elements అని అన్నారు. ఇది ఆఫీసర్లు అనదగ్గ మాటలు కావు. మీరు ఆఫీసర్లు? లేక policy makers గా ఉంటున్నారా? ఈ విధానం యిట్లా కొనసాగడం మంచిదికాదు. ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు తీసుకొని, వీళ్ల కళ్లాలు బిగించాలని కోరుతున్నాను. సెక్రటేరియట్ గురించి చెప్పేకన్న తెజిస్ట్రేచర్ గురించి రెండు విషయాలు చెప్పదలచుకొన్నాను.

ఈ తెజిస్ట్రేచర్ ప్రజలకు సంబంధించిన ఒక ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థ. మంత్రుల attitude గాని, సెక్రటేరియట్ attitude గాని చూస్తే శాసనసభ ఒకటి ఉన్నదని వారు అనుకోవడంలేదని స్పష్టమవుతుంది. ఈ శాసన సభను ఒక Public meeting గా భావించేటటువంటి మన స్తత్వంతో ఉన్నారు. ఈ మన స్తత్వం యిట్లాగే కొనసాగితే, డెమోక్రసీ సజీవంగా ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎలక్షన్స్ లో గెలుస్తే చాలు - అంతవరకే డెమోక్రసీ అనుకొంటున్నారు. శ్రీ అల్లూరి జాపి నీడుగారు అవునని తల ఊపుతున్నారు. అట్లా అనుకొంటే అది తప్పు. శ్రీ జాపి నీడు గారిని అనుసరించేవారు - వారు చేసే తీర్మానాలను బలపరుస్తూన్నప్పటికీ, తప్పు అని తెలిసికొని, వైకి చెప్పలేనటువంటి దౌర్భాగ్యస్థితిలో యున్నారు. అందు వల్ల శాసనసభలో సభ్యులు చెప్పే అభిప్రాయాలకు విలువ యివ్వమని కోరుతున్నాను. శాసనసభలో సభ్యులు చెప్పే విషయాలు పార్టీ విషయాలుకావు. అవి ప్రజాసమస్యలు. ప్రజాసమస్యలను పరిష్కరించడానికే ఈ సభ యున్నది. రాజకీయ వ్యవహారాలు యిక్కడ తేలవు. దానిని ప్రజలే తేలుస్తారు. మంత్రులు శాసన సభ్యులు అడిగే ప్రశ్నలకు సరిగా సమాధానాలు యివ్వమని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రశ్నల ట్రైముతో శాసనసభను మంత్రులు ఒక యుద్ధరంగంక్రింద భావిస్తారు. ఇరుపక్షాలు తుపాకులు ప్రేల్చుకొన్నట్లుగా సమాధానములు చెప్పుకొనుట నడుస్తోంది. ప్రశ్నలు Public information కోసం అడుగుతున్నట్లు మంత్రులు భావించి సమాధానాలు యిచ్చినట్లయితే, accommodative spiritతో ప్రతిపక్షం కూడ వ్యవహరిస్తుంది. ఇదే డెమోక్రసీలో ప్రధాన సూత్రం అని అనుకొంటాను. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య లేచాడంటే మీకు భయం. అట్లా భయం ఎందుకు? మీ మంత్రివర్గాన్ని పడత్రోసే శక్తి మాకులేదు. మేము మంత్రులం అవాలనే

[14th March, 1958]

ఉద్దేశ్యంలేదు. ఇంకా కొంతకాలంవరకూ మీరే ఉంటారు. మీలో మీరే కొట్లాడుకోండి. కాని నేను మనవిచేసేది యేమిటంటే శాసనసభకు ఇంతకన్న అధిక హోదా ఇవ్వమని కోరుతున్నాను. “మీరు (ప్రతిపక్షం) కూడ ‘డెకోరం’ లేకుండా మాట్లాడుతున్నా”రని చెప్పారు. అది నిజమే ! Substantive గా లేకపోతే మా మాటకు కూడ (ప్రతిపక్షం) విలువ ఉండదన్న విషయం మాకు తెలుసు. ఈ శాసనసభను సెక్రటేరియటుక్రింద ఉంచడం న్యాయంకాదు. స్పీకరుక్రింద ప్రత్యేకంగా ఉంచవచ్చునని, మనకు Constitution లో ప్రావిజన్ ఉంది. దానిని వినియోగించుకోమని కోరుతున్నాను. ఈ రోజున ప్రశ్నలకు ఆన్సర్లు రావడానికి ఆరు, ఏడునెలలు పడుతోంది. మన రూల్సుప్రకారం ఒక నెలరోజులలో సమాధానం రావాలి. కాని ‘No’ అనికూడ reply రావడంలేదు. తరువాత కమిటీలలో శాసనసభ్యులను వేసినపుడు వారికి తగిన అధికారాలు యివ్వాలి. ఎడ్వయిజరీ బోర్డుగా లేక substantial contribution యిచ్చేటట్లు చూడాలి. కేవలం T. A. లు చేసేటట్లు కమిటీలు ఉన్నందువల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. డెమోక్రసీలో శాసనసభ్యులు కూడ ఒక భాగం అని మనవి చేస్తున్నాను. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎఫిషిన్సీని పెంచాలంటే మంత్రులు, శాసనసభ్యులు కలిసి కృషిచేయాలి. అప్పుడే ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లుతుంది.

శాసనసభ్యుల సౌకర్యాలగురించి కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. అంటే శాసనసభ్యుల జీతాలు యెక్కువ చేయడం గురించికాదు. ఆ మధ్య “శాసనసభ్యుల జీతం 200/- రూ. లకు పెంచాలని ఒక తీర్మానం move చేస్తాము. మీరు అడ్డం రారుకదా” అని అన్నారు. “తప్పకుండా నేను 100/- రూ. లకు అమెండు మెంటు పెడతాను” అని అన్నారు. తరువాత వారే ఉపసంహరించు కొన్నారు. సభ్యులకు టెలిఫోను సౌకర్యాలు యెక్కువ చేయాలని కోరుతున్నాను. మూడు వందల మందికి తగ్గ టెలిఫోన్ సదుపాయం యిప్పుడు లేదు. అక్కడ క్యూలో నిలబడవలసి వస్తోంది. ఇది చిన్న విషయమే ! ఇక్కడ ప్రస్తావించవలసిన అవసరం లేదు. అయినా, యిదివరలో చెప్పినప్పటికీ జరుగలేదు. అందుకోసం యిక్కడ ప్రస్తావించవలసి వచ్చింది.

మనదగ్గర పనిచేసే కూలీలు ఉన్నారు. వారు యీ రాజకీయ పరిణామాలు అన్నిటివల్ల మదరాసునుంచి కర్నూలు, కర్నూలునుంచి హైదరాబాదుకు వచ్చారు. వారి జీతాలలో మార్పులు రాలేదు. వారికి ఈ రీ/- రూ.ల D. A. యివ్వవలసి నదిగా కోరుతున్నాను. మంత్రులకు, శాసనసభ్యులకు ఒక్కటే తేడాఉంది. శాసనసభ్యులు ప్రశ్నలు వేసిన తరువాత అవి మరచిపోవచ్చు. కాని మంత్రులు అలా కాదు. అవి జ్ఞాపకం ఉంచుకొని అమలు జరిపేటట్లు చూడాలి. కాని యిప్పుడు యిద్దరూకూడ జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడంలేదు. ఆ వ్రాసేవాళ్లుతప్ప ! శ్రీ గోపాల

14th March, 1958]

రెడ్డిగారు కేంద్రమంత్రిగా వెడుతున్నారు. మనవాళ్లను కాస్త జ్ఞాపకం ఉంచుకోమని మనవిచేస్తున్నాను. ఇదివరలో వారు ఒకమాట అన్నారు. "Pay Commissionను appoint చేసి మీరుజీతాలు పెంచుతాంటే రాష్ట్రంలో అందోళన జరుగుతోంది. రాష్ట్రాలు ఆ స్థాయికి రాలేకుండా ఉన్నాయి. కాబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆవిధంగా పెంచవద్దు" అని, చెబుతానని అన్నారు. ఆ విధముగా చెప్పవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

ఆంధ్రుల చరిత్ర వ్రాయవలసిన అవసరం ఈ రోజున ఎంత అయినా ఉంది. ఒరిస్సాకు రి వాల్యూముల గ్రంథము ఉన్నది. ఆంధ్ర యూనివర్సిటీవారు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దానికి కావలసిన ప్రభుత్వసహాయం చేయవలసినదని కోరుతున్నాను. ఆంధ్రుల చరిత్ర అంటే-ఆంధ్ర మానవ అభ్యుదయ చరిత్ర అన్నమాట. దానికి ప్రభుత్వ దోహదం చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. భారత దేశంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ స్థాయి పెరగాలి, దేశానికి కావలసిన సమస్యల పరిష్కారంలో ఆంధ్ర contribution యిటుపైన అధికంగా ఉండాలి. పురోగమించే దృక్పథముతో సోషలిస్టు ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థ నిర్మాణానికి మనం పూనుకోవాలి. అందుచేత శాసనసభకు అధిక హోదా యివ్వవలెనని కోరుతూ, ఈ అవకాశము యిచ్చిన అధ్యక్షులకు ధన్యవాదములు.

శ్రీ ఇ. చిన్నప్ప (మహబూబ్ నగర్):- అధ్యక్షా ! నేను యిప్పుడు కొన్ని విషయాలు మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉపన్యాసం చేసిన తరువాత, పూర్వం హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో ఉన్న ఆచారమే, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యేర్పడిన తరువాత కూడ, ఆ కలుషిత వాతావరణంలోనే యింకా కొనసాగుతున్నదా అనిపిస్తున్నది. పూర్వం నిరంకుశ నైజాం పరిపాలనలో, ఆ నిరంకుశ ప్రభువులు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో ముస్లిములను వేయుట జరుగుతూ ఉండేది. అప్పుడు హిందువులకు తగిన పాతినిధ్యమేలేకుండా ఉండేది. ఆ తరువాత ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థ ఏర్పడి, హైదరాబాదు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత కూడ, మురారాజుకియాల్లో, కర్నాటక మంత్రులు-కర్నాటకులకు, మహారాష్ట్ర మంత్రులు-మహారాష్ట్రులకు సహాయం చేసుకొనడం జరుగుతున్నదని, support చేసుకోవడం జరుగుతున్నదని, తెలంగాణా ప్రజానీకంలో భావాలు ఉండేవి.

ఏ సిద్ధాంతాలపై మనం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ను ఏర్పాటుచేసుకొన్నామో వాటిని వదలి, ఈ నాడు తెలంగాణా వారికి కాస్త అన్యాయం జరిగిందని, ఇక్కడ కలుషిత వాతావరణాన్ని మనం సృష్టించడం మన భవిష్యత్ శ్రేయస్సుకు భంగకరమని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ నాడు ఏవిధంగా ప్రజారాజ్యం, శ్రేయోరాజ్యమని, గాంధీజీ కలలుకన్న రామరాజ్యాన్ని సాధిస్తామన్నామో, దానికి వ్యతిరేకంగా ఈ

14th March, 1958]

వ్యక్తపరిచాడు. నేను వారికి మనవి చేసేదేమిటంటే, వారు ఎట్టి పొరపాటు చేయ లేదు, అని ఎప్పటికైనా విశాలాంధ్ర రావలసిందే. ఏవోకొన్ని చిన్న చిన్న విషయాల్లో మనస్సు బాధపడినంత మాత్రాన తాము పొరపాటు చేశామనుకోవడం సమంజసంకాదని మనవి చేస్తున్నాను.

జాతీయవికాస కేంద్రాలకు ప్రారంభోత్సవాలుమాత్రం జరుగుతున్నాయి. అక్కడ ఎంత అభివృద్ధికరమైన పని జరుగుతోందో, ఇంతవరకు ఒక్క సంవత్సరానికి కూడా, నివేదిక లండచేయలేదు. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాబోర్డు ఆఫీసు సిబ్బందికి, అధికార్లకు రూ. 2 లక్షలు ఖర్చవుతోంది. కాని అక్కడ అభివృద్ధికరమైన పనులు ఏమీ జరగడంలేదు. మనం ఖర్చుపెట్టే డబ్బు సవ్యంగా ఖర్చు అవుతోందా? లేదా? ఎంత అభివృద్ధిని సాధించాము? అనే విషయాలపైన మనం దృష్టిని కేంద్రీకరించాలి. ఈనాడు, సర్కార్, రాయలసీమ, తెలంగాణా అనే విభేదాల కలుషిత వాతావరణం ఏదైతే ఉద్భవించినదో దానిని రూపుమాపడానికి, మంతులు, ముఖ్య నాయకులు సమావేశమై ఎక్కడెక్కడ ఏ లోపాలున్నాయో వాటిని సరిదిద్ది విశాలాంధ్ర సర్వతోముఖాభివృద్ధికి కృషిచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ slogan లేవదీసిన సోదరులుకూడా భవిష్యత్లో తాము మంత్రివర్గంలోకివస్తే ఈ slogan రేపు ఏ విషయ పరిణామాలకు దారితీస్తుందో తెలిసికొనమని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజల సమస్యలను slogan గా తీసుకోవడం మంచిదికాని, ప్రాంతీయ తత్వంపై ఆధారపడి అది జరగడం శ్రేయస్కరం కాదు. హైదరాబాద్ రాజ్యంలో ముస్లిములకు ప్రాధాన్యత ఉండేది. మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, తెలంగాణా feelings కూడా ఉండేది. ఇవన్నీ స్వార్థపరులు చేసే పనులు. ముక్కుటి ఆంధ్రుల సర్వతోముఖాభివృద్ధికోసం యీనాడు వ్యాపించి ఉన్న కలుషిత వాతావరణాన్ని తొలగించడంలో ఇరువైపుల ప్రయత్నం జరగాలని మనవిచేస్తున్నాను.

మంత్రులయొక్క వేతనాలు చాలా అధికంగా ఉన్నాయని ఇప్పుడే మిత్రులు కొంతమంది చెప్పారు. కాని మంత్రులతో పోల్చి చూచినప్పుడు ఈ శాసన సభ్యుల వేతనాలు సరిపోవడంలేదని, ఈ విషయం వెలిబుచ్చితే పార్టీ లీడరు, ఏమనుకుంటారో అనే భయముతో బయటపెట్టకుండా ఉన్నారు కొందరు. ఎందరో మిత్రులు ఈ 150 రూపాయలు, సభ్యులకు సరిపోవడంలేదని అంటున్నారు.

7 వేలు రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి వచ్చిన సభ్యుడికి, ఆ 7 వేలు, ఏ విధంగా ఇప్పించే ఏర్పాటుచేసింది ప్రభుత్వము? ఇక్కడ ఇప్పుడు దొరికే “బత్తా”, ఇక్కడ ఇంటి అద్దెకు, హైదరాబాదు hotels కు ఉండే ఖర్చుకే సరిపోతుంది. కావున ఈ వేతనం ఎందుకు సరిపోవడంలేదు.

[Mr. Speaker in the Chair]

[14th March, 1958

వావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్యగారు బ్రహ్మచారులు కాబట్టి, వారు దీనిని గురించి ఎక్కువ పట్టించుకోవడంలేదు. ఈ వేతనాలనుకూడ బహుళః విరమించుకుంటే విరమించుకోవచ్చు. అభ్యంతరంలేదు.

శ్రీమతి వై. సీతాకుమారి (భాన్సువాడ) : అధ్యక్షా ! ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ Demand ను నేను బలపరుస్తున్నాను. ఈ నాడు మన ప్రజాసీ కాన్ని కలవరపెడుతున్న అనేక సమస్యలను వివరించి, విపులంగా చక్కగా చెప్పారు. దానివల్ల ప్రజలలో, తెలంగాణావారికి అన్యాయంచేశారని ఏదైనా సందేహము ఉన్నట్లైతే అది పూర్తిగా ఈపాటికి తొలగిపోయి, ఉంటుందని అనుకుంటున్నాను. కొంతమంది సోదర్లు చెప్పినట్లు ఈ వెనుకబడిన ప్రాంతంపై ఎక్కువగా ఖర్చుపెట్టి, ఏ విధంగా అనారోగ్యమైన పిల్లల విషయంలో, వారి తలిదండ్రులు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటారో అదేవిధంగా, ఈ ప్రాంతంపై, 1, 2 సంవత్సరాలు ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపించి, ముందుకు తీసుకుపోవాలని వారికి మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా “బుగ్గరం” Election గురించి, సోదర సభ్యులు రావి నారాయణరెడ్డిగారు కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. నేనుకూడ అక్కడి ప్రజలవిషయమై కొన్ని సంగతులు చెప్పవలసి ఉన్నది. కాంగ్రెసువారు ఈ election లో, వారి జాధ్యతను గుర్తెరిగి, ఎంతవరకు పనిచెయ్యాలి, అంతవరకుకూడ, తమ కర్తవ్యాన్ని సక్రమంగా నెరవేర్చారు. కాని రెండవపార్టీవారు తమ జాధ్యతలను మరచిపోయి ప్రజలను భయపెట్టి, వెనుక ఎప్పుడో కొంతకాలంకిందట చేసిన విధంగా హింసిస్తామని భయపెట్టడం మొదలైన సంఘటనలు జరిగాయి. ఇవన్నీ కాంగ్రెసు వ్యక్తులకు మొరబెట్టుకున్నప్పుడు, వాళ్ళను ఓదార్చి, చేతనై నంతవరకు కొంత ఉపకారం చేసి, ఏవో కొన్ని వాగ్దానాలను చేశారు.

ఈ విషయంలో నేను మనవిచేసేది, ఎవరైతే బహిరంగంగా ఆ అమాయక ప్రజలను, ఓట్లు వెయ్యకపోతే, చేతులు కాల్చేస్తామని, జాధలుపెడుతామని బెదిరిస్తున్నారో, అలాంటి ప్రచారం చేసినవాళ్ళను ముందే arrest చేసి ఏ విధంగా అయినా, వాళ్ళ చర్యలను అరికట్టాలని మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

జాధ్యతగల సభ్యులు, సభలో కూర్చోని, చర్చలలో పాల్గొంటూ, ఏవైనా లోపాలుంటే, ఇక్కడ చెప్పే బదులు, “నవశక్తి” మొదలైన పత్రికలలో అవినీతి కరమైన వార్తలు వ్రాయడం చాల అవమానకరంగా ఉన్నది. కనీసం వాగినప్పుడైనా మర్యాదను మీరిపోయి ఏమీ ఆధారం లేకుండా తిట్టుతూ ఉండడంవల్ల ఏమి ప్రయోజనం? కాబట్టి, అటువంటి వాగ్తలను ప్రభుత్వం నిరోధించవలసిందని కోరుతున్నాను.

14th March, 1958]

జంట నగరాలకు మంచి, మంచి పథకాలు వేసి, పెద్ద పెద్ద భవనాలతో శోభాయమానంగా చెయ్యాలని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని, వీలైనంతవరకు, పెద్ద పెద్ద మొత్తాల ఖర్చు తగ్గించి, పెద్ద భవనాలపై, కట్టడాలపై ఖర్చును తగ్గించి, బీద ప్రజలకు సదుపాయములను కలుగ చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. సంఘీభవన రెడ్డిగారి ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత బీద ప్రజలకు సౌకర్యాలు కలుగుతున్నాయనే ఆశ ఇప్పుడిప్పుడే కలుగుతున్నది. ఆ పేరును వారు సర్వదా నిలబెట్టుకుంటారని గట్టిగా నమ్ముతున్నాను.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి (కందుకూరు):- అధ్యక్షా! ఎవరికైనా మర్యాద ఉన్నది కాని, శాసన సభ్యులకు మాత్రము మర్యాద లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందువల్లనంటే వోట్లు తీసుకునే టప్పుడు శాసన సభ్యులు చాలా అవసరం. నాయకుని ఎన్నుకునే టప్పుడుగాని, ప్రభుత్వంలో crisis వచ్చినప్పుడు తప్ప, మంత్రులు గాని ప్రభుత్వంగాని శాసన సభ్యుల మొర వినడంలేదు. మేము ప్రభుత్వానికి ప్రజలకు మధ్య “వైసానీ” గా పనిచేస్తున్నాం. ప్రజలలోకి పోయి తిరిగేది మేము. ప్రజలు వోట్లు యిచ్చింది మాకు. మేము మంత్రివర్గాన్ని ఎన్నుకున్నాము. ప్రజలు మా ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞాపనలు యిచ్చుకుంటున్నారు, మేమిచ్చిన విజ్ఞాపనలపై యేమయినా చర్య తీసుకున్నారా, లేదా, అనేది మా బాధ. ప్రజలు మంత్రివర్గం దగ్గరకు రావడానికి అవకాశం లేకుండావుంది. ఒక వేళ మంత్రివర్గ సభ్యులు ఎవరైనా గ్రామాలకు వచ్చినప్పుడు అక్కడ ఉన్న అధికారులు ప్రజల దగ్గరనుండి గబగబా కాగితాలు తీసుకుని నెకాట్రీకి యిచ్చివేయడం జరుగుతుంది. ఆ ఇచ్చిన విజ్ఞాపనలపై చర్య జరిగేది లేనందున ఇట్టి శాసన సభ్యుని ఎన్నుకున్నాం, ఈయనవల్ల యేమీ పని కాలేదు” అని తిడుతున్నారు. మంత్రివర్గ సభ్యులు ఎవరు గ్రామాలలో పర్యటన చేసినా మాకేమీ యిబ్బంది లేదు. కాని ఆ పర్యటనలలో ప్రజలు యిచ్చిన విజ్ఞాపనలపై ఒక నెలకో, రెండు నెలలకో, మూడు నెలలకో, ఏ చర్య తీసుకున్నదీ శాసన సభ్యులకు తెలియ పరిస్తే “ఇదిగో మంత్రి వర్గం యీ రకంగా మీ విజ్ఞాపనపై చర్య తీసుకున్నారు. లేక ఈ కారణాలవల్ల పనికాలేదు” అని ప్రజలకు మేము చెప్పడానికి అవకాశం వుంటుంది. లేకపోతే మేము అవహేన్యం పాలవుతున్నాము. మా చేతులలో లేదు. మేము ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నుకున్న తరువాత వారి కార్యకలాపాలలో మాకు జోక్యంలేదు” అని చెబితే “అటువంటిప్పుడు వారినెందు కెన్నుకున్నారు?” అని మమ్ములను వారు ప్రశ్నిస్తున్నారు. మంత్రులు పర్యటన చేస్తున్నప్పుడు దూర ప్రయాణాలకు ఓర్పుకొని ఖర్చులు, పెట్టుకుని, శాసన సభ్యులద్వారా విజ్ఞాపనలు చేసుకున్నప్పుడు వాటిపై చేవ్రాలు పెట్టి శాక్రటరీలకు పారేయకుండా వాటిపై తీసుకున్న చర్యలను, చర్యనిమిత్తం నప్పుడు చర్య తీసుకొనక పోవడానికి కారణాలను శాసన సభ్యులమైన మాకు తెలితే, మమ్ములను

[14th March, 1958]

కొంచెం మర్యాదగా చూచిన వారు అవుతారని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డిగారు ప్రసంగిస్తూ “మంత్రులు ఊరికే పర్యటనలు చేస్తున్నారు. దీని వల్ల ఖర్చు చాలా అవుతున్నది” అన్నారు. అది తప్పు. మంత్రివర్గ సభ్యులు ఎప్పుడూ ప్రజలతో contact కలిగి వుండటం మంచిది. కాని దానిని సద్వినియోగం చేయాలి. మంత్రివర్గ సభ్యులు సెలసెలా గ్రామాలు తిరిగి అక్కడి మంచి చెడ్డలు విచారిస్తే చాలా బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మన కాంగ్రెసు మంత్రివర్గ సభ్యులకు ఒక precedent కూడా వుంది. North West Frontier Province లో డాక్టర్ ఖాన్ సాహెబ్ ప్రధాన మంత్రిగా వున్నప్పుడు తమ పర్యటనలో వచ్చిన విజ్ఞప్తులపై చెట్టుక్రింద కూర్చొని ఉత్తరువులు జారీచేసే వారని తెలుస్తున్నది. అలాగే మన మంత్రివర్గ సభ్యులు కూడా తమవద్దకు వచ్చిన విజ్ఞప్తులను శకటిరీతి పంపించి వారు కలెక్టరుకూ, తహసీల్దారుకూ, రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరుకూ పంపించి కాల యాపన చేయకుండా వెంటనే దగ్గరున్న జిల్లా అధికారులను సంప్రదించి చిన్న విషయాలపైన అయినా—పెద్ద క్లిష్టమస్యల పైనకూ—decisions తీసుకొని ఉత్తరవులు పంపించితే బాగుంటుంది. ఇది గమనించాలి. ఈ నాడు శ్రీ బక్షి గులాం మహమ్మదుగారు కాశ్మీరులో యీ రకంగా పని చేస్తున్నారని తెలుస్తున్నది. ఒక స్కూలు కట్టడానికి స్థలం యివ్వమంటే బ్రహ్మాండంగా సెక్రటరీకి రెవిన్యూ బోర్డుకి పంపడం, అక్కడనుంచి నివేదనలు రావడం యిదంతా లేకుండా ‘on the spot’ అక్కడ 5 నిమిషాలు ఆగి decision తీసుకుంటే చాలా త్వరగా పని అవుతుంది. Justice delayed will be justice denied. ఈ మధ్య మంత్రులు ఒక జిల్లాలోనే ఎనిమిది మంది, పది మంది మంత్రులు ఒక సెలలోనే పర్యటన చేస్తున్నారు. అది నాకు అవాంఛనీయం కాదనుకోండి. కాని ఉద్యోగస్థులకది చాలా బాధాకరంగా వుంటుంది. వారా విషయం చెప్పడానికి భయపడుతున్నారు. మంత్రులు వచ్చినతరువాత వారు రాక తప్పదు. అందువల్ల ఆఫీసు పనిలో చాలా dislocation అవుతుంది. కాబట్టి సెలకొక మంత్రి వస్తే మర్యాదగా వుంటుంది గాని, మంత్రుల రాకలు రోజూ routine business అయిపోతే చాలా కష్టంగా వుంది. శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు డబ్బు లేదంటారు కనుక ఇక నైనా మంత్రులు అనవసర పర్యటనలు తగ్గించుకొని ఆ విధముగా డబ్బు మిగిల్చవచ్చును. It should not be a flying visit. సాయంత్రం రావడం, మరునాడు ఎక్స్ ప్రెస్ లో ఎక్కిపోవడం కాకుండా రెండు మూడు రోజులు ఆ మంత్రిగారు అక్కడనే మకాంచేసి ఉన్న సంస్థలను, సమస్యలను కూలంకషంగా పరిశీలన చేయడం, ఉద్యోగులతో సంప్రదింపులు జరుపడం, చిన్న విషయాలపై అక్కడనే నిర్ణయాలు తీసుకోవడం, పెద్ద విషయాలను రెవిన్యూబోర్డుతో, సెక్రటరీలతో నిపుణులతో consult చేయవలసినవి యిక్కడికి తీసుకురావడం చేస్తే బాగుం

14th March, 1958]

టుంది. కాని ఒక hospital ను చూడడానికో, సినిమా హాలును తెరువడానికో ఒక చిన్న పంచాయతీ బోర్డులో ఒక భవనానికి శంకుస్థాపన చేసే మిషన్ పెట్టి ఇంత దూరం Hyderabad నుంచి నెల్లూరుకో, చిత్తూరుకో బయల్దేరడం బాగులేదు. అది మర్యాదకూడా కాదేమో అనుకుంటాను. ఇంగ్లండులో అట్టి ప్రధాన మంత్రిగా వున్నప్పుడు తన official కార్యక్రమంపైన పోయినప్పుడే ప్రభుత్వం కారు ఉపయోగించుకుని, సినిమా హాలుకి భార్యా బిడ్డలతో వెళ్ళినప్పుడు సొంత కారులోనో, టాక్సీలోనో పోయేవాడు. అలాంటి ఆదర్శములను యీ ప్రభుత్వం ఎందు కవలంబించకూడదు? అలాకానప్పుడు ప్రతిపక్ష సభ్యులు ప్రజలతో “చూచారా, మీడబ్బుతో కొన్న ప్రభుత్వపు కార్లలో తిరుగుతున్నారు. విందులార గిస్తున్నారు” అని చెబితే ఆ ఆమాయకపు ప్రజలు అది నిజమే అనుకొనుటకు వీలుంది. ప్రభుత్వ ధనం దుర్వినియోగం చేస్తున్నాం అనే అపోహలకు ఎందుకు తావివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇదేమీ పెద్ద వ్యవహారంకాదు. దీనిని మనస్సులో పెట్టుకొని యీ రకంగా ప్రజలలోని అపోహలను తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షులవారికి మరొక విషయం మనవి చేస్తున్నాను. ప్రశ్నలను పంపించిన ఆరు మాసాలకైతే నా డిపార్టుమెంటులనుండి ఉత్తరపులురాక, తీరా జవాబు వచ్చేటప్పటికి ఆ ప్రశ్నకు అవకాశం లేకుండా పోవడం, రెండు సంవత్సరాల తరువాత అసెంబ్లీలో ఆ ప్రశ్నకు జవాబు చదివితే “ఓయవ్వా, ఇది చాలా ముసలికాలం సంగతి” అనిపించడం జరుగుతున్నది. “హరిజను లెంతమంది? కూలీలెంతమంది? గుమాస్తా లెంతమంది?” అనే ప్రశ్న లపై ప్రభుత్వం సంవత్సరాని కొకసారి statistics తయారుచేసి యిస్తాం అని చెప్పారు. అలాంటి జాగుంటుంది. అవసరమైన అంశాలపైన, ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావలసిన వాటిమీద ప్రశ్నించడం, ఆ ప్రశ్నలకు తగు వ్యవధిలో జవాబు రావడం బాగుంటుంది. ఆ విధముగా ప్రశ్నలను filter చేసి ముఖ్యమైన ప్రశ్నలకు వెంటనే జవాబులు వచ్చేటట్లు చేయడం బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. పరిపాలనా వ్యవస్థలో శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు — “Old wine in new bottles” అన్నట్లు — సీసాలు మారడమేగాని వ్యవస్థ పాతవస్థతినే జరుగుతుంది. చిన్న ఉదాహరణ చెప్పెదను. మా ఊర్లో చుండిచెరువు అని ఒకటివుంది. దానివద్ద ఒక బ్రిడ్జి కట్టవలసివచ్చింది. 1955 పార్లమెంట్లో estimate పూర్తయింది. అప్పటినుంచి 1958 సంవత్సరంవరకూ అది P. W. D. కట్టవలెనో లేక Highways కట్టవలెనో నిర్ణయం కాకుండావుంది. ఆ బ్రిడ్జి కట్టడానికి డబ్బు మంజూరై పోయింది. ప్రితి నెలా ఒకటో తేదీని జీతాలు పుచ్చుకోడానికి ప్రతి ఉద్యోగి తమ headquarters కి చేరుతారు కదా? ఆరోజున

Superintending Engineer, District Collector, District Superintendent

[14th March, 1958]

of Police, వీరందరూ కూర్చుని, అటువంటి చిన్నవ్యవహారాలపై జాప్యంలేకుండా అక్కడికక్కడే నిర్ణయం తీసుకోవచ్చు. ఇప్పుడు ప్లానింగు కమిటీ సమావేశాలు జరగడంలేదా అంటారు. ప్లానింగు కమిటీలలో యేమి జరుగుతుందో అందరికీ తెలియను.

కోదండరామిరెడ్డిగారు, సుబ్బారెడ్డిగారు మొదలయిన మేమంతాకూడా ప్లానింగు కమిటీ సమావేశములలో హాజరవుతుంటాము. మేము పంపిన ఎన్నో తీర్మానాలు ప్లానింగు కమిటీ ఆమోదము పొందుతూ ఉంటాయి. ఐతే యీవిధంగా ఆమోదింపబడిన తీర్మానములమీద ఎట్టి చర్య తీసుకొనబడినట్టులేదు. ఈ విధంగా మేము తీర్మానాలు చేయడంతోమాత్రమే సంతృప్తిపడవలసియున్నది. ఆ విధంగా కాకుండా ప్రతి నెలా ఒకటవ లేదీనాటికి జిల్లా అధికారులందరూ సెడ్ క్వార్టర్సులోనే ఉంటారు కనుక, (కనీసము జీతాలు తీసుకోటానికై నా) యీ విషయము లన్నిటిని పరిశీలించి తగిన చర్య తీసుకోటానికి వీలవుతుంది. ఆనాడు వారందరు సమావేశమై మా తీర్మానాలను పరిశీలించి తగిన చర్య తీసుకొనేటట్లు చేసినట్లయితే మేము తీర్మానములలో చేసిన ఫలితం కొంతవరకైనా దక్కుతుంది. 1 వ తేదీన ఆఫీసర్లందరూ సమావేశమైనట్లయితే అందుకు T. A. ఖర్చు ఉండదు. తొందరగా చర్య తీసుకోటానికి వీలవుతుంది. ఈనాడు జిల్లా లలో పి. డబ్ల్యు. డి. ఇంజినీరని, ప్రైవేట్ ఇంజినీరని యీ విధంగా రక రకాల హోదాలలో ఇంజినీర్లు ఉన్నారు. ఒకరితో ఒకరికి సంబంధం ఉండదు. ఒక పి. డబ్ల్యు. డి. ఇంజినీరు ఒక రోడ్డుమీద ప్రయాణంచేస్తున్నప్పటికీకూడ అతడు కళ్లు మూసుకుని వెళ్ళవలసినదేకాని ఆ రోడ్డుయొక్క పరిస్థితులనుగురించి వ్రాయటానికి వీలుండదు. ఈ విధంగా ఆఫీసర్ల టి. ఎ. ల నిమిత్తము పాచ్చు ఖర్చుచేస్తున్నారు. ఏదో ఒకరి ఆధ్వర్యముకిందనే యీ ఇంజినీర్లందరూ పనిచేస్తే తొందరగా పథకాలను అమలుచేయటానికి వీలవుతుంది. ఈనాడున్న యీ పరిపాలనా వ్యవస్థను మార్పుచేయడం అవసరం. ఈ విషయమై తగిన చర్య తీసుకొనవలసిన దని ముఖ్యమంత్రిగారిని సవినయంగా కోరుతున్నాను.

ఈనాడు శాసనసభ్యులుకూడ ఎన్నో ఇబ్బందులుపడుతున్నారు. ఇక్కడ మేము, నెలానెలా, పది పానురోజులు ఉండవలసివస్తున్నది. మమ్మలను ఒక్కొక్కరూములో ఇద్దరు ముగ్గురు చొప్పున ఉండమంటున్నారు. మేమేమీ బడిపిల్లలము కాము. ఇద్దరు ముగ్గురుండటమువల్ల కొంత అభ్యంతరంగా కూడా ఉంటుంది. యం. యల్. ఎ. అనేవారు ఎంతోమంది ప్రజలను కలుసుకోవలసియుంటుంది. పిటిషన్లు వ్రాసుకోవలసియుంటుంది. ప్రక్కన ఉన్నవాళ్ళు వినకుండా కొన్ని సంగతులు మాట్లాడుకోవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల వారికి కొంత privacy అవసరము. ఈ విషయాన్ని గమనించి ఒక్కొక్కరూము ఒక సభ్యునికి కేటాయించేటట్లు

14th March, 1958]

చేయమని కోరుతున్నాను. మేము ఎన్నో దరఖాస్తులు, Representations ప్రభుత్వానికి పంపుకోవలసి ఉంటుంది. అవి త్రైపుచేయడానికి మాకు ఇద్దరు ట్రైపిస్టులు కావాలి. ఇప్పుడు ఒక కాగితము త్రైపు చేయించుకోవాలంటే ఏ హైకోర్టువరకు వెళ్ళవలసివస్తున్నది. అందువల్ల హాస్టల్స్ వద్దనే ఇద్దరు ముగ్గురు ట్రైపిస్టును నియమించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. ధర్మభిక్షము (నక్రికల్) : అధ్యక్షా! చాలమంది గౌరవసభ్యులు పరిపాలనా వ్యవస్థలో ఉన్న లోపాలను గురించి చెప్పారు. వాటినిగురించి ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రద్ధతీసుకుంటారో లేదో నాకు తెలియదుకాని, వాకు తెలిసిన కొన్ని విషయాలనుకూడ వారి దృష్టికి తీసుకొనివస్తాను. మొట్టమొదట పాల్కు డిపార్టుమెంటువారి అశ్రద్ధగురించి తెలియజేస్తాను. నల్లగొండ జిల్లాలో స్టాఫ్ కంవల్ల చాలమంది చనిపోవడము సంభవించింది. ఎంతమంది యీ వ్యాధివల్ల చనిపోయినారో తెలుపవలసినదని నేను ప్రశ్న వేయగా దానికి జవాబు చెబుతూ “ఎక్కువ చావులు కావాలని కోరుతున్నారా” అని ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని విషయాల వివరించారు. ఈ విధంగా వారు మాట్లాడడం భావ్యం కాదని నా అభిప్రాయము. వేద ప్రజలు యీ ఘోర వ్యాధులకు గురై రాలిపోతూంటే అవపాళనచేయడము న్యాయం కాదు. నల్లగొండ జిల్లాలో ఎంతమంది యీ విధంగా చనిపోయినారో తెలుపవలెనని అడిగితే మంత్రిగారు 154 మంది చనిపోయినారని చెప్పారు. ఇది సరైన లెక్కకాదని నా అభిప్రాయము. నేను ఐదారు గ్రామాలకు పోయి చూచి నప్పటికీకూడ ఆ కొద్ది గ్రామాలలోనే ఐదువందలమందివరకు చనిపోయినట్లు తెలిసింది. గుడివాడ-20, పాలెం-15, తాటికల్లు-80, నగరకల్లు-30, ఓగిరు-80, బొప్పారం-40, నెల్లవండ-20, సూర్యాపేట-50 ఈ విధంగా ఎంతోమందికి స్టాఫ్ కంవల్ల సోకి మరణించినప్పటికీకూడ బాధ్యతారహితముగా కొద్దిమంది మాత్రమే చనిపోయినారని చెప్పడము న్యాయము కాదు. ఉద్యోగు లిచ్చిన తప్పుడు అంకెలను ఆధారముగా చేసుకొని చులకనచేయడము న్యాయం కాదు. ప్రజారోగ్యముపట్ల అశ్రద్ధ చూపుచున్నారా? Statistics వల్ల అశ్రద్ధచూపుతున్నారా? సభ్యు లిచ్చిన సలహాలపట్ల అశ్రద్ధచూపుతున్నారా? అనే ప్రశ్నలను మనము సూటిగా ఎదుర్కోవలసియున్నది. శ్రీ తిమ్మారెడ్డిగారు నక్రికల్ లో యె. ఇ. యస్. జ్ఞాకులు ప్రారంభోత్సవముచేస్తున్న సమయంలోకూడ యీ విషయమై వారిని అడిగితే చావులు, బితుకులకు సంబంధించిన సంగతులు ఏ డాక్టర్లకో చెప్పుకోవాలికాని, మాకు చెప్పినా, అసెంబ్లీలో ప్రశ్నలు వేసినా ఏమి ప్రయోజనం లేదన్నట్లు మాట్లాడారు. ప్రజారోగ్యముపట్లచూపుతున్న అలక్ష్యము వల్ల ఎంతోమంది వేద ప్రజలు ఆహుతి అయిపోతున్నారు. ఈనాటివరకూ టీకాలు వేయని గ్రామాలు ఎన్నో ఉన్నాయి, ప్రజారోగ్యముపట్ల ఇంత అశ్రద్ధ

[14th March, 1958]

చూపుట సబబుకాదు. ఈ విషయమై ముఖ్యమంత్రిగారు తగిన శ్రద్ధతీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

షెడ్యూలు కాస్ట్స్ వారికి, ఇతర వెనుకబడిన జాతులవారికి ఏదో మేలు కలుగజేద్దామనే సంకల్పంతో రెండుకోట్ల చిల్లర కేటాయించారు. ఐతే యీ మొత్తం ఏ విధంగా ఖర్చుచేయబడుతున్నదో మనము గమనించవలసియున్నది. 'మా వెంట తిరిగిన వారికి ఏదో కొంత ప్రైవేటు ముట్టచెబుతాం అనే వర్గతీలో కాకుండా మీ డబ్బు వెనుకబడిన వర్గాలవారి అభివృద్ధికి ఖర్చుచేయాలి. ఈనాడు సొసైటీలుగాని, హాస్టల్లుగాని డబ్బు కాజేసేవారికి ఇస్తున్నారు. ఈనాడు కాంగ్రెసువారు ఎన్ని హాస్టల్లు నడుపుతున్నారు, కమ్యూనిస్టులు ఎన్ని హాస్టల్లు నడుపుతున్నారన్నదే కల్పిస్తున్నారు కాని ఎవరు యీ హాస్టల్లును సక్రమంగా నడుపుతున్నారు అనే విషయమును గురించి ఆలోచించు తున్నట్లు కనపడడంలేదు. సూర్యాపేటలో నేను 15 సం. ల నుండి హాస్టల్లు నడుపుతున్నాను. కాని దానికి సహాయం కావాలా అని అడిగినవారు లేరు. ఈ మధ్యన అక్కడ డాక్టర్ శర్మ అనేవారు విముక్త జాతుల హాస్టల్ని ఒక దానిని ప్రారంభించినట్లు విన్నాము. అది ప్రారంభింపబడినట్లు ప్రకటించబడిన తేదీ తరువాత 15 రోజులకుగాని మాకు తెలియలేదు. ఈ మధ్యన నల్లగాండలోనే హాస్టల్ కిచ్చిన డబ్బు దుర్వినియోగమయినట్లు తెలుస్తున్నది. సూర్యాపేట హాస్టల్లో సుమారు మూడు వేల రూపాయలు కాజేశాడు ఒకాయన. ఆయన బ్రహ్మఫండు కమిటీ సభ్యుడో, ఆర్గనైజర్ అనుకుంటాను. గౌడా హాస్టల్ అనేదానికి 5 వందల రూపాయలు మంజూరు చేశామని చెప్పారు. ఆ హాస్టల్లో 70 మంది విద్యార్థులున్నారని తెలివిచ్చారు మంత్రిగారు. సోఫ్ట్‌వేర్ వచ్చి ఎంత మంది చనిపోయారో తెలుపవలెనని కోరితే యిచ్చిన సమాధానంవలెనే ఉన్నది యీసమాధానం కూడా. ఆ హాస్టల్లో 29 మంది మాత్రమే ఉన్నప్పటికీ 70 మంది ఉన్నట్లు యీ అసెంబ్లీ ముందు మంత్రిగారు తెలివిచ్చారు ఈ హాస్టల్లోని బాలురలో 7 గురుకు సగము స్కాలరుషిప్పులు, ఇద్దరికి ఫుల్ స్కాలర్ షిప్పులు ఇస్తున్నారు. తక్కినవారు బిగి రూ.లు ఇవ్వాలి. ఈ విధంగా నిర్వహింపబడుతున్నదా హాస్టల్. శ్రీ సంతోషయ్యగారు యీ హాస్టల్ను విషయంలో ప్రభుత్వ విధానాన్ని తెలియజేస్తూ ఇకముందు ఆ సంస్థల పేరుననే డబ్బు ఇవ్వదలచినట్లు చెప్పినారు. దీనివల్ల విద్యార్థులకు ఎంతో నష్టము కలుగుతున్నది, ఇదివరకు ఒక్కొక్క విద్యార్థికి ఇంతమొత్తమని ఇవ్వడమువల్ల కొద్దో గొప్పో ఆ విద్యార్థి నిమిత్తము ఖర్చు జరుగుతుండేది. ఇకముందు ఆ విధంగా జరుగకుండా డబ్బు కాజేయడానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది. బాలబాలికలు యీ హాస్టల్ మానేజర్ల దయాదాక్షిణ్యముల మీద ఆధారపడి ఉండవలసిన దుర్గతి పడుతుంది. కాబట్టి మంత్రిగారు సూచించిన విధానం నాలో భయాన్ని రేకెత్తిస్తున్నది, కాబట్టి సంస్థల

14th March, 1958]

పేరున డబ్బు ఇచ్చే పద్ధతి మానుకొని హాస్టలులో ఉన్న విద్యార్థుల సంఖ్యను బట్టి వారి స్థితిగతులను పరిశీలించి డబ్బు ఇవ్వడము జరగాలని మనవి చేస్తున్నాను. నేనీ మధ్యన కాస్మాపాలిటస్ హాస్టల్ చూచాను. చెంచెలగూడ తైలులో ఐదేళ్ళు నేను టైదీగా ఉన్నప్పటి స్థితిగతులకన్నా యీ హాస్టలులోని విద్యార్థుల పరిస్థితి అధ్వాన్నముగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ ఒక హాలు ఉన్నది. ఈ బాల బాలిక లందరూ అక్కడే ఉండాలి. ఒక్కొక్క విద్యార్థికి 15 రూ.ల చొప్పున ఇస్తున్నారు ఏదో రెండుసార్లు అన్నము పెడతా రనుకుంటాను. పూర్వము ఆ హాస్టలులో 50 మంది విద్యార్థులు ఉండేటప్పుడు ఇచ్చేటంత గ్రాంటునే ఇప్పుడు 75 మంది విద్యార్థులున్నప్పటికి ఇస్తున్నందువల్ల వారికి సెలకు 15 రూ.లు మాత్రమే ఖర్చు చేయడం జరుగుతున్నది. ఇదివరలో 20 రూ.లు ఖర్చు చేయబడుతుండేది. ఇప్పుడు దానిని 15 రూ॥కు తగ్గించడము వల్ల విద్యార్థులు ఎన్నో ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. కొంతమంది ఉపవాసము లుండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది కనీసము ఒక్కొక్క విద్యార్థికి 20 రూ.లైనా లేనిదే ఆతని భోజనమునకు సరిపోదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటు విషయం మనవిచేస్తాను. ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటులో కాంట్రాక్టు పద్ధతి మానివేయవలెనని ఆప్ కారి మామెలాలు, సహకార సంఘాలకు ఇవ్వవలెనని చాలా కాలము నుంచి మేము ఆందోళన చేస్తున్నాము. కాని యీనాటి వరకూ ఆ విధానము అమలు చేయడంలేదు. ఈనాడు ఆప్ కారి కాంట్రాక్టర్ల కౌంగ్రెసు వారికి అండగా ఉంటున్నట్లు కనిపిస్తున్నది. ఈ ఆప్ కారి కాంట్రాక్టర్ల అండ లేకపోయినట్లయితే కాంగ్రెసు సంస్థ అనే మేడ కూలిపోతుందేమోనని భయపడుతున్నారు. గత సంవత్సరములోనే బడ్జటు చర్చ సందర్భములో నేను యీ ఆప్ కారి మామెలా విషయం తెలియచేశాను. కాని ఇంతవరకు ప్రభుత్వం సరైన చర్య తీసుకోలేదు. వేలం పాటలవల్ల ఆప్ కారి కాంట్రాక్టులు ఇవ్వడము జరిగింది. ఐతే యీవిధంగా ఇచ్చిన కాంట్రాక్టులలో నూటికి రెండు వంతులు రీ ఆక్షన్ కు వచ్చాయి. ఆప్ కారి మామెలాలు జిల్లాకు ఒక్కటి చొప్పున కోపరేటివ్ సంఘాలను ఇస్తామని ఇదివరలో కళా వెంకట్రావుగారు చెప్పారు. ఆ విధంగా ఒక జి. బి. జారీచేశారు కూడ. ప్రభుత్వము అమలు పరచిన వేలం పాట పద్ధతి విఫలమైనదని చెప్పడానికి మా దగ్గర నిదర్శనము లున్నవి. వందల కొద్ది గ్రామములకు సంబంధించిన సమాచారము నాదగ్గర ఉన్నది. ఐతే స్పీకరుగారు అప్పుడే గంటకొట్టుతున్నారు కనుక నేను దానిని గురించి చెప్పలేకున్నాను. సూర్యాపేట, నల్లగొండ, కరీంనగరు, మహబూబ్ నగరు మొదలైన ప్రాంతములలో ఎన్నో ఆప్ కారి మామెలాలు రీ ఆక్షన్ కు వచ్చిన పరిస్థితు లున్నవి. కో-ఆపరేటివ్ సంఘములకు జిల్లాకు ఒక్కొక్కటి చొప్పున ఆప్ కారి మామెలాలు ఇచ్చుటకు నిర్ణయం జరిగినప్పటికి ఎవరి

[14th March, 1958]

కివ్వాలి. ఏగూరిపు వారికి ఇవ్వాలి అనే విషయములను ఆధారం చేసుకొనే యీ వ్యవహారమంతా నడచుచున్నట్లు తెలుస్తున్నది. కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు ఆప్ కారి మాష్టాలు ఇస్తామని శ్రీ కళా వెంకటాద్రిపుగారు గత సెషను సందర్భములో ప్రకటించారు ఆ ప్రకారంగా జిల్లాకు ఒక సొసైటీకి ఇవ్వవలెనని ఆర్డర్లు వచ్చాయి. ఐతే ఏ సొసైటీకి ఇవ్వవలెననే విషయంలో చాలా గందరగోళము జరుగుతున్నది. మా నల్లగొండ జిల్లాలో రి సొసైటీలు గత సంవత్సరం రిజిస్ట్రైరై ఉన్నాయి. యీ రి సొసైటీలలో ఏదో ఒక సొసైటీకి ఇవ్వవలెనని సేము కోరినాము. అదే విషయాన్ని అధికారులకు తెలుపుచున్నాము. జిల్లా అధికారులు కూడ ఇట్టి సూచననే చేశారు. సూర్యాపేట సొసైటీకి వారు మొట్టమొదట ఇవ్వదలచినారు. ఐతే ఏ కారణముచేతనో ప్రభుత్వమువారు దేవరకొండకు దీనిని ఇవ్వడం జరిగినది. దేవరకొండలో కళాపీఠం లేదు. చెట్లు కూడా లేవు. అక్కడ మల్లేశం అనే పెద్ద కంట్రాక్టరును ఆధారము చేసుకొని, యీ విధంగా ఇవ్వడము జరిగింది. ఇద్దరు ముగ్గురు శాసన సభ్యుల సలహా ప్రకారముగా రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు వారితో ముఖ్యమంత్రి ఇంటర్ వీన్ అయి యీ విధంగా చేయించడము జరిగింది. ఐతే దీనిని సూర్యాపేట సొసైటీకి ఇవ్వవలెనని మా జిల్లా శాసనసభ్యులందరూ కళావెంకట్రావుగారికి తెలియచేసుకున్నారు. కో ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటువారు కూడా ఆ విధంగానే చేయవలెనని తీర్మానము పాస్ చేసి దానిని కన్ఫర్మ్ మేషన్ కు పంపినారు. ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటువారు కూడా అదేవిధముగా తీర్మానించారు. ఇక సూర్యాపేటకు ఆప్ కారి మాష్టా ఇచ్చుటకు ఆర్డర్లు జారీ అవుతాయని మేమందరము ఆశిస్తూఉండగా దానిని తిరిగి దేవరకొండకు ఇచ్చుచున్నట్లు తెలిగ్రాంద్వారా ఆర్డర్లు రావడం జరిగింది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటు నడుస్తున్నది. సహకార ఉద్యమాన్ని అభివృద్ధి పరచవలెననే ఉద్దేశ్యముతో కాకుండా కేవలము గూప్ ప్రయోజనముల నిమిత్తము ఆప్ కారి మాష్టాలను ఉపయోగించుకుంటున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో తగుశ్రద్ధ తీసుకొనవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. బకాయల విషయంలో చాలా ఆందోళనగా ఉన్నది. సామాన్య ప్రజలవద్దనుంచి బకాయలు వసూలు చేస్తున్నారు. వాళ్ల కొంపా, గోడు జపు చేసి డబ్బు చాలవరకు వసూలు చేయడము జరిగింది. కాని ప్రైదరాజాదు, శికిందరాజాదు నగరములలో నివసిస్తున్న పెద్ద, పెద్ద కంట్రాక్టర్లవద్దనుంచి లక్షలాది డబ్బు రావడి ఉన్నప్పటికీ దానిని ప్రభుత్వం వసూలు చేయలేకుండా ఉన్నది. ఆ పెద్ద కంట్రాక్టర్లు ప్రైవేటులలో రిట్ దరఖాస్తులు వేయడము వల్ల యీ విధంగా ప్రభుత్వం బకాయాలను వసూలు చేయలేకపోతున్నది. ఇటాలియా లాంటి పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టర్లను ప్రభుత్వం వదలివేస్తున్నది. కాని కేవలము గీత వృత్తి మీదే ఆధారపడి జీవనయాత్ర గడుపుచున్నవారిని ఎన్నో విధాల బాధించి

14th March, 1958]

యీ బకాయలను వసూలు చేసింది. ఈ పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టర్లు జిల్లాలకు ఎగబడి వేలం పాడుతున్నారు. వారు ఎంతోడబ్బు బకాయిలు పెట్టినా ప్రభుత్వం వారినుంచి వసూలు చేయకుండా ఉన్నది. ఏడవ నెంబరు సర్క్యులర్ ప్రకారము ఆస్తి లేనివాళ్ళ విషయంలో కొంత కరుణ చూపించవలెనని ఉన్నప్పటికీ కూడ ప్రభుత్వము అట్టివారివద్ద నుంచే బలవంతంగా బకాయిలు వసూలుచేస్తున్నది కాని, పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టర్లు లక్షలకొలది మొత్తము యియవలసి ఉన్నప్పటికీ కూడ ఏమి చేయలేకుండా ఉన్నది.

శ్రీ యమ్. రాజేశ్వరరావు :-అధ్యక్షా ! ఈ Heads of States డిమాండ్ మీద మాట్లాడుతూ ప్రస్తుత పరిపాలనా వ్యవహారాలలో ఉన్న లోపాలగురించి చాలా మంది మిత్రులు చెప్పారు. నేను చాలా సంవత్సరాలుగా, యీ పరిపాలనా వ్యవస్థ పునర్నిర్మాణము చేయటంకోసం పూనుకొని ఆ పని ప్రారంభించాలని, ఆ సమస్యను యిప్పుడు పూర్తిగా పరిష్కారం చేయలేకపోయినా, పరిష్కారం చేయవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించాలని వదేవదే పార్టీ సమావేశాలలోను, అసెంబ్లీలోనూ చెబుతూవచ్చాను. బడ్జెటులో ఉన్న ఫిగర్స్ చూస్తూంటే రోజు రోజుకూ పరిపాలనా వ్యవస్థమీద ఖర్చుపెట్టే డబ్బు పెరిగిపోతోందని, personnel ఎక్కువగుతున్నదని కనబడుతున్నది. ఒక ప్రక్క ఉద్యోగస్థులు తమ జీతాలు చాలడం లేదని, ఉన్న ప్లాఫ్ సరిపోవడంలేదని అనుకుంటూంటే, మరొకప్రక్క ఈ రెంటి మధ్య ఒక cleavage ఏర్పడింది. దీనికి మనం ఒక పరిష్కార మార్గాన్ని కనుక్కోవాలి. ఈ పరిపాలనా వ్యవస్థ సరిగా పనిచేయుట లేదనే అసంతృప్తికూడా ప్రజానీకంలో ఉన్నది. ఈ సమస్యలను జాగ్రత్తగా పరిశీలనచేసి సక్రమమైన పరిపాలనా వ్యవస్థను రూపొందించడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోమట అవసరం. ఈ మధ్య బిహ్వనంద రెడ్డి కమిటీని వేశారు. Economy Committee అన్నారు. కాని terms of reference చాలా restricted గా ఉన్నవి ఏ డిపార్టుమెంటులో ఎంత మందిని తగ్గిస్తే మనకు డబ్బు మిగులుతుందనే ఉద్దేశంతో ఈ కమిటీని వేసినట్లు కనపడుతుందిగాని, పరిపాలనా వ్యవస్థలో మార్పు తీసుకురావలసికి ఈ కమిటీ ఉద్దేశింపబడినట్లు కనపడుటలేదు. ఈ మధ్య కేరళ ప్రభుత్వమువారు కూడా వారి పరిపాలనా వ్యవస్థ పునర్నిర్మాణము కోసము ఒక కమిటీని వేసినట్లు, ఈవిషయమై తమ అభిప్రాయాలు తెలుపవలసినదిగా వంత్ మొదలైన పెద్దవారిని, Public Administration లో Experts నూ కోరినట్లుగా వింటున్నాము. సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు కూడా ఒక కమిటీని వేశారు. ఈ నాడు ప్రజాస్వామికములో ప్రజలకూ ప్రభుత్వమునకూ దగ్గర సంబంధం ఉన్నది. ప్రజల కోరికలు ఎక్కువైనవి. వారియొక్క అవసరాలను పిటిషన్ రూపముగా ప్రభుత్వమువద్దకు తీసుకురావటం, వాటిని పరిష్కరించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమీద ఉండటంవల్ల, పని

[14th March, 1958]

విపరీతముగా పెరుగుతున్నట్లు కనిపిస్తోంది. ఈనాడు నేను సెక్రటేరియట్ లో కొంతమంది మిత్రులను కనుక్కుంటే ఒక్కొక్క అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ రోజుకు 175 మొదలు 225 files వరకు చూడవలసి వస్తోందని చెబితే ఆశ్చర్యం వేస్తోంది. పని తగ్గలేదు. అలాంటి పరిస్థితులలో Economy కమిటీని వేశారు. వ్యవస్థలో మార్పుకొరకు ప్రయత్నించకుండా retrenchment చేయటానికి ప్రయత్నించుట ఎంతవరకు సమంజసమో అర్థము కావటంలేదు. కొన్ని డిపార్టుమెంటులలో, ప్లానింగులోనూ, అక్కడా కొద్దిగా retrench చేయటానికి అవకాశం ఉన్నా, అలా భారీఎత్తున చేయుటకు ఈ విధానంలో ఎంతవరకు అవకాశం ఉన్నదో బహు జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలి. పునర్నిర్మాణము చేయాలంటే ప్రభుత్వమునకు యిచ్చే concrete suggestions ఏమిటని అడుగుతారు. ఇదివరకు యిచ్చాము. టాటెన్ హోమ్ సిస్టమును 100 సంవత్సరముల క్రిందట బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల ప్రయోజనాలకోసం ప్రోవే పెట్టారని, దానిని మార్చాలని కోరుతున్నారు. ప్రౌఢరాజాదులోకూడా అదేవిధముగా తయారైన రూల్సు ఉన్నాయంటారు. కాని టాటెన్ హోమ్ సిస్టము పూర్తిగా చెడు అని చెప్పటానికి వీలులేదు. ఇటీవల రాజాజీగారు కూడా కలత్తాలో మాట్లాడుతూ ఈ నాడు మద్రాసు రాష్ట్రములో ఉన్న పరిపాలనా వ్యవస్థ కేవలం ఇండియాలోనే కాకుండా ఆసియాలోకెల్ల మంచి వ్యవస్థ అని చెప్పారు. కాని యిప్పటి పరిస్థితులకు అనుగుణ్యంగా అందులో మార్పులు తీసుకురావాలని కోరటంలో అందరూ ఏకీభవిస్తున్నారు. ఏవిధముగా రూపొందించాలో నేను చెప్పలేను. దానికి ఒక High Power Commission ను కొంతమంది Experts తో వేసి, అవసరమైతే యితర రాష్ట్రాలలో ఉన్నవారి సహాయము కూడా తీసుకొని పరిశీలించుట అవసరం. మన వ్యవహారాలు త్వరలో కావాలంటే, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక సకాలంలో సక్రమంగా నిర్మింపబడాలంటే ఈ పరిపాలనా వ్యవస్థను పునర్నిర్మాణము చేయకపోతే మనము అమలు పరచలేము. దెబ్బతింటాము అనేది గుర్తించి శగు చర్యలు తీసుకోవాలి. వెంటనే ఒక కమిటీని వేయాలి. వి. వి. సుబ్బహ్మణ్యంగారు పరిపాలనలో అనుభవము కలిగినవారు, యిందులో మార్పు తీసుకురావలెనని ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు విన్నాము. Restricted terms కాకుండా wide terms of reference యిచ్చి పునాదులనుంచి administration మార్చటానికి పరిశీలన చేయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. సెక్రటేరియట్, జిల్లా అడ్మినిస్ట్రేషన్ థింగ్స్ సెక్రటేరియట్ అనేక రెట్లు బాగా పనిచేస్తున్నదని చెప్పక తప్పదు. జిల్లాలలో అట్లాలేదు. ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. జిల్లాలలో ఒక కాగితమును R. I. చూడాలి, తరువాత తానిట్టారు, R. D. O., కలెక్టరు చూడాలి. ఒక్కొక్క appellate stage లో రెండేసి appeals, రెండేసి revisions, మళ్లీ G. O. ప్యాస్ అయితే

14th March, 1958]

అమెండ్ మెంట్స్ యీ విధంగా ఉంటూ, finality లేకుండా ఉన్నది. ఏదైనా complicated issue వచ్చినప్పుడు నలుగురు ఆఫీసర్లు కలిసి, అక్కడకు వెళ్లి ఒక్కసారి final decision ఎందుకు తీసుకోరు? ఈ Process అంతా R. I., తాసిల్దారు, R. D. O., కలెక్టరు repeat చేయాలంటే ఆ కాగితం సంగతి ఎప్పటికీ తేలుతుంది? ఇక్కడ సెక్రటేరియట్ లో సెక్రటరీ వారానికి ఒకటి రెండుసార్లు సమావేశం కావటం, వారివారికి సంబంధించిన files చూచుకొని సంప్రదించి dispose చేస్తున్నట్లు విన్నాను ఈ సిస్టమును జిల్లాలలో కూడా ప్రవేశపెట్టితే బాగుంటుంది ఈ పరిసాలనా విధానాన్ని పునర్నిర్మాణం చేయకుండా ఏ Economy Committee వేసినా ప్రయోజనం లేదు. ఇవాళ సెక్రటేరియట్ లో మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి పనిచేస్తున్నాఉన్న వారిని రిట్రైం చేస్తారని చాలా అనుమానాలతో ఉన్నారు. అది నిజమే. ఇక్కడ ఆనర్సు బి. ఏ లు చదువుకొని నాలుగయిదు సంవత్సరాల అనుభవం గడించిన తరువాత పొమ్మంటే భయపడుతున్నారను. తెలంగాణాలో యిదివరకున్న సిస్టము వేరు. ఆంధ్ర సిస్టము వేరు. ఈ రెంటిని సమన్వయము చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. లేకపోతే పని delay అవుతోంది. తెలంగాణా వారికి కూడా ప్రైవేటు యిచ్చి వారితో కలుపుకొని తీసుకుపోవాలి. ఆంధ్రలో ఒక సిస్టము అలవాటుపడి experience సంపాదించిన వారిని తీసివేయటం ఇక్కడ తెలంగాణా వారికి ఆ సిస్టము నేర్చుకుండా administration నడిపించాలంటే అంతా paralyse అవుతుందనే అనుమానము కూడా లేకపోలేదు. అందుచేత రిట్రైండ్ మెంట్ effect చేయాలంటే ప్రథమ సోపానంగా డిప్టీ ట్రైనింగు తెచ్చిన వారిని డిప్టీ ట్రైనింగు పంపి, యిక్కడ ఉన్న వారిని యిక్కడే ఉంచుట మంచిది. తెలంగాణావారు cope up కాలేకపోతే ప్రైవేటు యివ్వాలి. ఇంకో కనంగతి విన్నాను. S. S. L. C. ఫ్రైయిల్ అయి, మున్నీ చదివినవారు upper division గుమాస్తాలుగా, సూపరింటెండెంట్ గా పనిచేస్తున్నవారు ఉన్నారు. చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది ఈనాడు వారిని తీసివేయుటకు వీలులేదు. అవసరమైన ప్రైవేటు యివ్వాలి, లేదా ఉద్యోగాలలో పెట్టడానికి అవకాశం ఉండే మోచాడాలి. ఇవాళ మళ్ళీ నేను అడుగుతున్నాను. మన మంత్రివర్గము యొక్క ముఖ్య కార్యక్రమం ఏమిటి? విధానాలను నిర్ణయించడం వారిపని. వారు చేయవలసినది execution work కాదు. దానికి Heads of the Departments ఉన్నారు. చాలామందినిబ్బంది ఉన్నది. మంత్రివర్గం చేసిన నిర్ణయాలు అమలు జరుగుతున్నాయో లేదో చూడాలి. రెండు కారణాలచేత మంత్రులే Executive Officers గా కనిపిస్తున్నారు. Files చూడటం, ఆర్డర్లు pass చేయడం చేస్తున్నారు. రెండవది వీరికి పైము కనపడుట లేదు. ఎప్పుడూ tours కు వెళ్తుంటారు. కర్నూలులో అసెంబ్లీ ఉండగా నేను చెప్పాను. టూర్స్ వలన మంత్రుల పైము waste అవుతోందని, public funct-

[14th March, 1958

tons కోసం ఒక Minister ను appoint చేస్తే మిగతావారికి ట్రైము మిగులు తుంది అంటే నవ్వుకున్నారు కూడా Head quarters లో కూర్చోని జాగ్రత్తగా files చదివి, policies, implement అయ్యే విషయము discuss చేసి సక్రమంగా అమలు జరిగే వద్దతి చూడాలి. ఒక మంత్రిగారు ఇక్కడ బడ్జెటు సెషను జరుగు తుంటే అక్కడ సినిమాను తెరవటానికి ప్రభుత్వ డబ్బుమీద వెళ్ళిన సంగతి నాకు తెలుసు. ఒక మంత్రిగారు ఇత్తడికొట్టు open చేయటానికి ప్రభుత్వ డబ్బుమీద వెళ్ళిన విషయం నాకు తెలుసు. ఇక్కడ అసెంబ్లీ పమయితేనేమి? ఇక్కడ మంత్రిలతో ఉండి బాధ్యతతో పార్లొనవలసిన అవసరంలేదా? లేకపోతే సభాగౌర వానికి భంగం అనిపిస్తుంది. ఇక్కడ గౌ. సభ్యులు చెప్పేది విని, మంత్రులు Cabinet Meeting కు హాజరై నపుడు యీ సమస్యలన్నీ శ్రద్ధగా discuss చేసి సక్రమంగా పరిష్కారం చేసేందుకు ప్రయత్నం చేయాలి. అప్పుడు. public expenditure తగ్గించ డానికి అవకాశం ఉంటుంది. 1 లక్ష 90 వేల రూపాయలు వారి జీతాలకు అయితే, 1 లక్ష 67 వేల రూపాయలు T.A లకు అవుతున్నది. (ఇతర అలె వెన్నెస్ కాకుండా) డబ్బు చాలకపోతే, ఇంకా వెయ్యి, రెండు వేల రూపాయలు జీతం ఎక్కువ తీసు కోండి. అందుకు మాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని, యీ డబ్బులకోసం మంత్రులు ఇలా తిరుగుతున్నారని ప్రజలలో అపోహ కల్గిస్తూ, మన కాలాన్ని వ్యర్థంచేసేస్తూ, అసలు చేయవలసిన పనులు సక్రమంగా చేయలేనపోతున్నారని మేము బాధపడు తున్నాము. కాబట్టి సాధ్యమైనంతవరకు అటువంటి ప్రయాణాలు తగ్గించి, తమ టూర్ పాలిసీని మంత్రిలు మార్చుకోవాలని కోరుతున్నాను. మంత్రులు టూర్ వెడితే, వారి వెనకాల పోలీసులు రావాలి, ఆర్. డి. బి. రావాలి; కలెక్టర్ రావాలి. వీళ్లందరికీ టి. ఎ. లు కావాలి. వీళ్లందరికి పని నష్టం. మంత్రిలు టూర్ చేసినందువల్ల అక్కడి పరిపాలనకు ఇబ్బంది కల్గించినవారు అవుతారు. మంత్రిలు టూర్ చేయకుండా ఉంటే, కలెక్టర్స్, మిగతా ఆఫీసర్స్ సౌకర్యంగా పరిపాలన చేసుకోవటానికి, వారు తమ నార్మల్ డ్యూటీస్ డిస్పార్చి చేసుకోవటానికి అవకాశం ఉంది. ఎవరైనా కొత్త మంత్రి వెడితే, నాకు అభ్యంతరంలేదు. వెళ్ళిన ఊరికే ఇరవై సార్లు మంత్రి వెళ్ళవలసిన అవసరం లేదు. వారు మంత్రులన్న సంగతి అందరికీ తెలుసు. ఏదైనా అర్జంట్ పని ఉంటే, ఇక్కడ సెక్రటరీతో డిస్కస్ చేసి వారు డెస్క్ తీసుకోవటానికి పిల్లేకపోతే, ఆ ఫైల్ తీసుకువెళ్ళి కలె క్టర్ తో డిస్కస్ చేయండి. కాని ఆ విధంగా చేయటం జరగదు. మంత్రులు ఎందుకు వెడుతున్నారని, మేం అనుకోవాలి? మీటింగ్ ఎడ్యూస్ చేయటంకోసం వెడుతున్నారా? ఎవరెవరు ఏ విధంగా పరిపాలన చేస్తున్నారో, ఏ విధంగా యీ పరిపాలన సాగుతోందో ప్రజలు గమనిస్తూనే ఉన్నారు. కేవలం మనం వెళ్ళి ముఖాలు చూపించినంతమాత్రంచేత ఏమీ జరగదు. మంత్రులు షిక్ స్కిన్లు అయి

[14th March, 1958]

పోయారని ప్రజలు అనుకొంటున్నారు. “ఎవరనుకొన్నా ఏమీ తెక్కజేయవలసిన పనిలేదు; అది ఒక అలవాటు అయిపోయిందని” అనుకోటానికి వీలులేదు. మనం కూడ కొంత సెన్సిటివ్ గా ఫీల్ కావాలి. మంత్రులు కలెక్టివ్ రెస్పాన్సిబిలిటీకి బాధ్యులై ఉన్నారు కాబట్టి, శాసనసభకు బాధ్యులై ఉన్నారు కాబట్టి మేము చెప్పే విషయాలు సావధానంగా వినండి. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే యీ పరిపాలనను పునర్నిర్మాణం చేయటానికి ఒక కమిటీని వేసి, ఆ కమిటీకి వైడ్ టరమ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్స్ ఇచ్చి, పునాదులతో సహా యీ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ మార్చటానికి ప్రయత్నం చేయకపోతే మనం ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక అమలు జరపటంలో చాలా బాధలు పడతాము. అందుకు మనం బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది కాబట్టి, యీ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు జాగ్రత్తగా ఆలోచించి, మళ్ళీ వచ్చే శాసన సభా సమావేశంనాటికైనా, ఇలాంటి కమిటీని మేము చూస్తామనే ఆశాభావంతో నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు ఉదయం ఎనిమిదిన్నర గంటలవరకు సభ వాయిదా వేయడమైనది.

*The House then adjourned till Half Past Eight of the clock
on Saturday, the 15th March, 1958.*

